

ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ

Facultatea de Educație fizică și sporturi montane

Sorin DRUGĂU

**DEZVOLTAREA RESPONSABILITĂȚII ȘI COMPETENȚELOR
PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ STAGIAR ÎN BAZA APLICĂRII
UNUI PROGRAM DE MENTORAT**

**DEVELOPING THE RESPONSIBILITY AND THE COMPETENCES OF
THE TRAINEE PHYSICAL EDUCATION TEACHER ON THE GROUNDS
OF THE APPLICATION OF A MENTORING PROGRAM**

REZUMAT

Conducător științific

Prof. dr. Lorand BALINT

BRAȘOV, 2022

CUPRINS

	Pag. teza	Pag. rezumat
LISTA ABREVIERILOR	11	
LISTA TABELELOR	12	
LISTA FIGURILOR	16	
REZUMAT	19	
ABSTRACT	20	
INTRODUCERE	21	11
Actualitatea și importanța problematicii abordate	21	11
Motivarea alegerii temei	23	12
PARTEA I - FUNDAMENTAREA CONCEPTUALĂ ȘI METODOLOGICĂ A TEMEI		
CAPITOLUL 1. ROLUL ȘI LOCUL PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE PREUNIVERSITARĂ	25	12
1.1. Educația permanentă a cadrelor didactice aflate la debut de carieră/mentorizării	25	12
1.2. Direcții de dezvoltare a carierei didactice la debut	27	12
CAPITOLUL 2. COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI RESPONSABILITĂȚILE CADRELOR DIDACTICE	30	13
2.1. Competențele profesionale – delimitări conceptuale	30	13
2.2. Sistematizarea competențelor profesionale didactice	31	13
CAPITOLUL 3. MENTORATUL ÎN EDUCAȚIE – DELIMITĂRI CONCEPTUALE, DIRECȚII DE ABORDARE ȘI DEZVOLTARE	35	14
3.1. Mentoratul didactic – delimitări conceptuale	35	14
3.2. Tipologia mentoratului	36	14
3.3. Principiile procesului de mentorat didactic	38	15
3.4. Ciclurile mentoratului didactic	40	15
3.5. Delimitarea statistică a cadrului de competență în procesul de mentorat în stadiul de formare profesională didactică inițială/stagiatură	41	16
3.6. Cadrul legislativ al mentoratului didactic în România	43	16
CAPITOLUL 4. MENTORATUL ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ	45	17
4.1. Mentoratul de stagiu inițial în educație fizică și sportivă - delimitări contextuale	45	17
4.2. Direcțiile de dezvoltare ale procesului de mentorat în educația fizică și sportivă	46	17
4.3. Etapizarea procesului de mentorat în educația fizică și sportivă	48	18
4.4. Aspecte specifice procesului de mentorat în educația fizică și sportivă	49	18

4.5. Tipologia și structura procesului de mentorat didactic în educația fizică și sportivă	50	19
4.6. Aptitudinile și rolurile mentorului în educația fizică și sportivă	52	19
4.7. Contextul competențelor profesionale ale mentorului în educație fizică și sportivă	57	20
4.8. Expectanțele mentorului și ale mentorizatului cu specializarea educație fizică și sportivă	59	20
4.9. Legătura dintre profesorul mentor și profesorul mentorizat în educația fizică și sportivă	61	21
4.10 Impactul comunicațional în cadrul procesului de mentorat în educație fizică și sportivă	62	21
Concluziile părții I - Fundamentarea conceptuală și metodologică a temei	63	
PARTEA II – CERCETAREA PRELIMINARĂ PRIVIND PROCESUL DE FORMARE PROFESIONALĂ DIDACTICĂ INIȚIALĂ ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ		
CAPITOLUL 5. METODOLOGIA CERCETĂRII PRELIMINARE	65	22
5.1 Premisele cercetării preliminare	65	22
5.2 Scopul și obiectivele cercetării preliminare	65	22
5.3. Sarcinile cercetării preliminare	66	
5.4. Ipotezele cercetării preliminare	66	22
5.5. Etapizarea, periodizarea și organizarea cercetării preliminare	67	23
5.6. Eșantionul studiului preliminar	68	24
5.7. Metode de cercetare utilizate	68	24
CAPITOLUL 6. PREZENTAREA, PRELUCRAREA ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR CERCETĂRII PRELIMINARE	78	27
6.1. Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului 1 din cadrul cercetării preliminare, privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva autoaprecierii mentorizatului și a mentorului ..	78	27
6.1.1. Studiul preliminar 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva eșantionului de mentorizați	78	27
6.1.2. Studiu preliminar 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva eșantionului de mentori	94	29
6.1.3. Centralizarea și interpretarea rezultatelor studiului preliminar 1	111	32
6.1.4. Concluziile experimentului preliminar – studiul 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat de către mentorizați și mentori	114	34
6.2. Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului 2 din cadrul cercetării preliminare privind autoaprecierea competențelor specifice predării educației fizice și sportive de către mentorizați și mentori	117	34
6.2.1 Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor	117	34

studiului 2 din cadrul cercetării preliminare privind autoaprecierea competențelor specifice predării educației fizice și sportive		
6.2.2. Centralizarea rezultatelor studiului preliminar 2	134	40
6.2.3. Concluziile experimentului preliminar – Studiul 2 privind autoevaluarea percepției competențelor profesionale în educație fizică de către mentorizați și mentori	137	42
Concluziile părții a II-a – Cercetarea preliminară privind procesul de formare profesională didactică inițială în educația fizică și sportivă	137	42
PARTEA III – PARTEA III – CONTRIBUȚII PRIVIND AMELIORAREA ȘI EXTINDEREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE ÎN ETAPA DE FORMARE INIȚIALĂ A PROFESORILOR CU SPECIALIZAREA EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ		
CAPITOLUL 7. CONTEXTUL GENERAL ȘI DESIGNUL CERCETĂRII DE BAZĂ	139	43
7.1. Premisele cercetării de bază	139	43
7.2. Scopul cercetării de bază	140	43
7.3. Ipoteza generală și ipotezele specifice cercetării de bază	141	44
7.4. Obiectivele și sarcinile cercetării de bază	141	44
7.5. Principalele aspecte ale organizării cercetării de bază	142	44
7.6. Metodele de cercetare suplimentare aplicate în studiul de bază	143	45
7.7. Programul de mentorat SMART pentru aprofundarea și extinderea competențelor specifice predării disciplinei Educație fizică	145	46
CAPITOLUL 8. EVALUAREA ROLULUI PROCESULUI DE MENTORAT DIN PERSPECTIVA IMPLICĂRII MENTORIZAȚILOR, ÎN URMA PARCURGERII ACESTUIA – STUDIUL DE BAZĂ 1	162	49
8.1. Prelucrarea, reprezentarea grafică și interpretarea rezultatelor studiului de bază 1	162	49
8.2. Centralizarea rezultatelor la studiul de bază 1, după parcurgerea programului de mentorat SMART de către mentorizați	170	49
8.3. Concluziile Studiului de bază 1 – Evaluarea rolului procesului de mentorat pe care l-am aplicat, din perspectiva implicării mentorizaților ..	172	50
CAPITOLUL 9. EVALUAREA PERCEPȚIEI MENTORIZAȚILOR PRIVIND NIVELUL DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR SPECIFICE PREDĂRII EDUCAȚIEI FIZICE DUPĂ PARCURGEREA PROGRAMULUI SMART DE MENTORAT – STUDIU DE BAZĂ 2	177	51
9.1. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului de bază 2	177	51
9.2. Centralizarea rezultatelor la studiul de bază 2	180	51
9.3. Concluziile studiu de bază 2 – Evaluarea percepției mentorizaților privind nivelul de dezvoltare a competențelor specifice predării educației fizice și sportive în urma parcurgerii programului SMART de mentorat	181	52
9.3.1. Analiza cantitativă a volumului de activitate depus în cadrul programului de mentorat	185	53
CAPITOLUL 10. EVALUAREA PERCEPȚIEI ELEVILOR PRIVIND NIVELUL DE APLICARE	187	54

PRACTICĂ A COMPETENȚELOR SPECIFICE PREDĂRII EDUCAȚIEI FIZICE, MANIFESTATE DE CĂTRE MENTORIZAȚI – STUDIUL DE BAZĂ 3		
10.1. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului de bază 3	187	54
10.2. Concluziile studiului de bază 3 - Evaluarea percepției elevilor privind nivelul de aplicare practică a competențelor specifice predării educației fizice manifestate de către mentorizați	195	57
Concluziile părții a II-a – Contribuții privind ameliorarea și extinderea competențelor profesionale în etapa de formare inițială a profesorilor cu specializarea educație fizică și sportivă	195	58
CAPITOLUL 11. CONCLUZII FINALE, CONTRIBUȚII ORIGINALE, DISEMINAREA REZULTATELOR CERCETĂRII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE	196	58
11.1 Concluzii finale	196	58
11.1.1. Concluziile cercetării pe direcția conținutului teoretic	196	58
11.1.2. Concluziile cercetării pe direcția conținutului metodologic	197	59
11.1.3. Concluziile cercetării pe direcția demersului experimental	197	60
11.2. Contribuții originale	201	63
11.3. Diseminarea rezultatelor cercetării	202	
11.4. Limitele cercetării	203	64
11.5. Direcții viitoare de cercetare	204	65
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	206	66
ANEXE	215	
Anexa 1 Decizie numire coordonator ERASMUS+	216	
Anexa 2 Chestionarul de autoevaluare a rolului procesului de mentorat – varianta 1	218	
Anexa 3 Chestionarul de autoevaluare a rolului procesului de mentorat – varianta 2	223	
Anexa 4 Chestionarul de apreciere a percepției competențelor specifice în educație fizică și sportivă	228	
Anexa 5 Rezultatele recoltate pentru studiul preliminar 1 – mentorizați	232	
Anexa 6 Rezultatele recoltate pentru studiul preliminar 1 – mentori	237	
Anexa 7 Rezultatele recoltate pentru studiul preliminar 2 – mentorizați	241	
Anexa 8 Rezultatele recoltate pentru studiul preliminar 2 – mentori	244	
Anexa 9 Acord de parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Brașov	246	
Anexa 10 Dovadă a ședinței de lucru la momentul acceptării și inițierii programului de mentorat SMART	251	
Anexa 11 Chestionar privind satisfacția elevilor în raport cu calitatea actului de predare a profesorului stagiar/mentorizat	252	
Anexa 12 Fișă de conversație profesională – model	254	
Anexa 13 Fișă de observație a lecției – model	255	
Anexa 14 Fișă de autoevaluare a profesorului debutant/stagiar – model	257	
Anexa 15 Fișă de evaluare a lecției – model	259	
Anexa 16 Protocol de densitate a lecției de educație fizică – model	261	
Anexa 17 Rezultatele recoltate pentru studiul de bază 1	262	

Anexa 18	Rezultatele recoltate pentru studiul de bază 2	265
Anexa 19	Rezultate recoltate pentru studiul de bază 3	267

TABLE OF CONTENTS

ABBREVIATIONS	11	
LIST OF TABLES	12	
LIST OF FIGURES	16	
ABSTRACT	19	
INTRODUCTION	21	11
The actuality and importance of the approached issues	21	11
Motivation to choose the theme	23	12
PART I – CONCEPTUAL AND METHODOLOGICAL SUBSTANTIATION OF THE THEME		
CHAPTER 1. THE ROLE AND THE PLACE OF THE PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHER IN THE SECONDARY EDUCATION	25	12
1.1. Permanent education of the teachers in the beginning of their careers /mentees	25	12
1.2. Directions for career development at the beginning	27	12
CHAPTER 2. PROFESSIONAL COMPETENCES AND RESPONSIBILITIES OF TEACHERS.	30	13
2.1. Professional competences – conceptual boundaries	30	13
2.2. Systematization of teaching professional competences	31	13
CHAPTER 3. MENTORING IN EDUCATION - CONCEPTUAL BOUNDARIES, DIRECTIONS OF APPROACH AND DEVELOPMENT	35	14
3.1. Teaching mentoring - conceptual boundaries	35	14
3.2. Types of mentoring	36	14
3.3. Principles of the teaching mentoring process	38	15
3.4. Teaching mentoring cycles	40	15
3.5. Statistical delimitation of the competence framework in the mentoring process in the initial teaching vocational training stage/internship	41	16
3.6. The legal framework of the teaching mentoring in Romania	43	16
CHAPTER 4. MENTORING IN PHYSICAL AND SPORTS EDUCATION	45	17
4.1. Initial stage mentoring in physical and sports education - contextual boundaries	45	17
4.2. Development directions of the mentoring process in physical and sports education	46	17
4.3. Staging the mentoring process in physical and sports education	48	18

4.4. Specific issues of the mentoring process in physical and sports education	49	18
4.5. Types and structure of the teaching mentoring process in physical and sports education	50	19
4.6. Skills and roles of the mentor in physical and sports education	52	19
4.7. The context of the vocational skills of the mentor in physical and sports education	57	20
4.8. The expectations of the mentor and the mentee having as major physical education and sports	59	20
4.9. The connection between the mentor teacher and the mentee teacher in physical and sports education	61	21
4.10 The communicative impact within the mentoring process in physical and sports education	62	21
Conclusions of part I - Conceptual and methodological substantiation of the theme..	63	
PART II - PRELIMINARY RESEARCH ON THE PROCESS OF INITIAL TEACHING VOCATIONAL TRAINING IN PHYSICAL AND SPORTS EDUCATION		
CHAPTER 5. PRELIMINARY RESEARCH METHODS	65	22
5.1 Preliminary assumptions of the research	65	22
5.2 Purpose and objectives of the preliminary research	65	22
5.3. Tasks of the preliminary research	66	
5.4. Hypotheses of the preliminary research	66	22
5.5. Staging, periodization and organization of preliminary research	67	23
5.6. Preliminary study sample	68	24
5.7. Research methods	68	24
CHAPTER 6. PRESENTATION, PROCESSING AND INTERPRETATION OF PRELIMINARY RESEARCH RESULTS	78	27
6.1. Presentation, processing and interpretation of the results of study 1 of the preliminary research on the evaluation of the role of the mentoring process from the perspective of self-assessment of the mentee and the mentor	78	27
6.1.1. Preliminary study 1 on the evaluation of the role of the mentoring process from the perspective of the sample of mentees ..	78	27
6.1.2. Preliminary study 1 on the evaluation of the role of the mentoring process from the perspective of the sample of mentors ...	94	29
6.1.3. Centralization of the results of the preliminary study 1	111	32
6.1.4. Conclusions of the preliminary experiment – study 1 on evaluating the role of the mentoring process by mentees and mentors	114	34
6.2. Presentation, processing and interpretation of the results of study 2 of the preliminary research on self-assessment of the skills specific to physical and sports education by mentees and mentors	117	34
6.2.1 Presentation, processing and interpretation of the results of study 2 of the preliminary research on self-assessment of the skills	117	34

specific to physical and sports education		
6.2.2. Centralization of the results of the preliminary study 2	134	40
6.2.3. Conclusions of the preliminary experiment - Study 2 on self- assessment of the perception of vocational skills in physical education by mentees and mentors	137	42
Conclusions of part II - Preliminary research on the process of initial teaching vocational training in physical and sports education	137	42

**PART III – CONTRIBUTIONS ON THE IMPROVEMENT AND EXTENSION OF
THE VOCATIONAL COMPETENCES IN THE INITIAL TRAINING STAGE OF THE
TEACHERS MAJOR IN PHYSICAL AND SPORTS EDUCATION**

CHAPTER 7. THE GENERAL CONTEXT AND THE DESIGN OF THE BASIC RESEARCH ..	139	43
7.1. Prerequisites of the basic research	139	43
7.2. Purpose of the basic research	140	43
7.3. General hypothesis and specific hypotheses of the basic research	141	44
7.4. Objectives of and tasks of the basic research	141	44
7.5. Main issues of the organization of the of the basic research	142	44
7.6 Additional research methods applied in the basic study	143	45
7.7 SMART mentoring programme for the for deepening and extending the specific skills of teaching the Physical education subject	145	46
CHAPTER 8. ASSESSMENT OF THE ROLE OF THE MENTORING PROCESS FROM THE PERSPECTIVE OF THE INVOLVEMENT OF THE MENTEES, AFTER COMPLETING THE MENTORING PROCESS - BASIC STUDY 1	162	49
8.1. Processing, graphical representation and interpretation of the results of the basic study 1	162	49
8.2. Centralization of the results of the basic study 1, after completing the SMART mentoring program by the mentees	170	49
8.3. Conclusions of the Basic Study 1 - Evaluation of the role of the mentoring process that we have applied, from the perspective of the mentees involvement	172	50
CHAPTER 9. EVALUATION OF THE MENTEES PERCEPTION ON THE LEVEL OF DEVELOPMENT OF THE SPECIFIC COMPETENCES OF TEACHING PHYSICAL AND SPORTS EDUCATION AFTER THE SMART MENTORING PROCESS - BASIC STUDY 2 ..	177	51
9.1. Processing and interpretation of the results of the basic study 2	177	51
9.2. Centralization of the results in the basic study 2	180	51
9.3. Conclusions of the basic study 2 - Evaluation of the perception of the mentees on the level of development of the specific competences of teaching physical education following the completion of the SMART mentoring program	181	52
9.3.1. Quantitative analysis of the activity carried out within the mentoring program	185	53
CHAPTER 10. EVALUATION OF STUDENTS 'PERCEPTION ON THE LEVEL OF	187	54

PRACTICAL APPLICATION OF THE SPECIFIC COMPETENCES OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION SHOWN BY THE MENTEES - BASIC STUDY 3		
10.1. Processing and interpretation of the results of the basic study 3	187	54
10.2. Conclusions of the basic study 3 - Evaluation of the students' perception on the level of practical application of the specific competences to the teaching of physical education shown by the mentees	195	57
Conclusions of part III - Contributions on the improvement and extension of the vocational competences in the initial training stage of the teachers major in physical and sports education	195	58
CHAPTER 11. FINAL CONCLUSIONS, ORIGINAL CONTRIBUTIONS, DISSEMINATION OF RESEARCH RESULTS, LIMITS AND FUTURE RESEARCH DIRECTIONS	196	58
11.1 Final conclusions	196	58
11.1.1. Theoretical content research conclusions	196	58
11.1.2. Methodological content research conclusions	197	59
11.1.3. Research conclusions in the direction of the experimental approach	197	60
11.2. Original contributions	201	63
11.3. Dissemination of research results	202	
11.4. Limits of research	203	64
11.5. Future directions of research	204	65
REFERENCES	206	66
APPENDICES	215	
Appendix 1 ERASMUS + coordinator appointment decision	216	
Appendix 2 Self-assessment questionnaire on the role of the mentoring process (option 1)	218	
Appendix 3 Self-assessment questionnaire on the role of the mentoring process (option 2)	223	
Appendix 4 Questionnaire for assessing the perception of specific competences in physical education and sports	228	
Appendix 5 Collected results for the preliminary study 1 – mentees	232	
Appendix 6 Collected results for the preliminary study 1 – mentors	237	
Appendix 7 Collected results for the preliminary study 2 – mentees	241	
Appendix 8 Collected results for the preliminary study 2 – mentors	244	
Appendix 9 Partnership agreement with the Braşov County School Inspectorate	246	
Appendix 10 Proof of the working meeting at the time of acceptance and initiation of the SMART mentoring program	251	
Appendix 11 Questionnaire regarding the students' satisfaction referring to the quality of the teaching act of the trainee / mentee teacher	252	
Appendix 12 Professional conversation sheet (template)	254	
Appendix 13 Lesson observation sheet (template)	255	
Appendix 14 Beginner / trainee teacher self-assessment sheet (template)	257	
Appendix 15 Lesson evaluation record (template)	259	
Appendix 16 Physical education lesson density protocol (template)	261	

Appendix 17	Collected results for the basic study 1	262
Appendix 18	Collected results for the basic study 2	265
Appendix 19	Collected results for the basic study 3	267

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța problematicii abordate

Gradul de actualitate al temei rezidă din tendințele de reformare a sistemului educațional, cu focusare pe profesionalizarea cadrelor didactice și pe optimizarea etapei inițiale de dezvoltare a carierei profesionale didactice prin implementarea unui sistem de mentorat.

Prin această teză ne propunem să clarificăm aspectele definitorii privind formarea profesională inițială a profesorilor debutanți de educație fizică și sportivă, din dorința de a identifica aspectele relevante ale procesului de mentorat didactic și de a realiza corelații dintre competențele profesionale și transversale vizate în cadrul standardelor RNCIS, specifice Educației fizice și sportive. De asemenea, vom analiza complexitatea responsabilităților și percepția rolurilor unui cadru didactic debutant (debutantul sau stagiarul) și a unui cadru didactic cu vastă expertiză (mentorul).

Eficiența procesului didactic este direct condiționată de nivelul și complexitatea competențelor cadrelor didactice. Efectele nivelului de competență, a eficienței și eficacității pedagogice a cadrelor didactice, condiționează nivelul de cunoștințe, abilități, achizițiile și competențele cheie ale elevilor. Formarea competențelor profesionale de specialitate și a celor transversale, trebuie să înceapă pe durata studiilor universitare și să fie continuate pe durata întregii activități profesionale didactice (Popescu, 2011, pp. 62-69)

Scopul principal investigativ al cercetării, constă în conceperea și implementarea unui program de mentorat, cu impact major privind cunoașterea, extinderea, aprofundarea rolurilor și responsabilităților debutanților și mentorilor în cadrul procesului de formare profesională (inițială), precum și identificarea/dezvoltarea competențelor profesionale specifice predării educației fizice și sportive.

În cadrul demersului de cercetare am vizat următoarele **obiective majore**:

- elaborarea unui program de mentorat și implementarea lui în vederea dezvoltării competențelor profesionale și implicit a profesionalizării carierei didactice în specializarea educație fizică și sportivă;
- identificarea rolului procesului de mentorat din perspectiva debutantului și a mentorului (tutore/metodist) în vederea identificării aspectelor motivaționale și procesuale relevante pentru optimizarea etapei de formare profesională inițială (de debut/stagiatură) în cariera de profesor de educație fizică;
- evaluarea și analiza percepției debutanților și mentorilor privind nivelul competențelor profesionale necesare în etapa de formare profesională inițială, în specializarea educație fizică și sportivă.

În stabilirea **ipotezei generale** a cercetării, am pornit de la presupunerea că prin conceperea și implementarea unui program de formare profesională didactică inițială (program de mentorat), specific și adaptat educației fizice și sportive, vom contribui la dezvoltarea competențelor profesionale/didactice specifice predării educației fizice și sportului școlar, precum și la optimizarea/armonizarea rolurilor atribuite în cadrul procesului de mentorat, din perspectiva implicării debutanților și mentorilor, privind nivelul de dezvoltare a competențelor didactice de specialitate și a celor inter-trans-disciplinare.

Motivarea alegerii temei

În calitate de coordonator Erasmus+ în cadrul Facultății de Educație fizică și sporturi montane a Universității Transilvania din Brașov, în perioada 2012 - 2020, am avut oportunitatea să intru în contact cu conținutul planurilor de învățământ ale câtorva unități similare din Uniunea Europeană, cu care universitatea noastră avea/are acord interinstituțional de colaborare. Echivalarea notelor studenților care se întorceau din mobilitățile de studii, se realiza/realizează pe baza competențelor achiziționate la fiecare disciplină studiată la universitatea parteneră și care trebuie să fie în concordanță cu cele ale disciplinelor de studiu din planul de învățământ al facultății noastre. Din această poziție, am observat diferențe între competențele formate la universitățile partenere și cele dezvoltate în sistemul nostru de învățământ.

Introducerea în Legea învățământului a conceptului de mentor, selectat dintre profesorii cu experiență ai sistemului de învățământ preuniversitar, ne-a determinat să considerăm că este un moment oportun pentru propunerea unui program de mentorat, cu ajutorul căruia, profesorii de educație fizică debutanți să-și optimizeze gradul de profesionalizare a activității didactice. În acest context, am urmărit ca profesorii mentori, să dispună de un instrument util, care să îi ajute în cadrul activității de îndrumare a profesorilor debutanți.

PARTEA I. FUNDAMENTAREA CONCEPTUALĂ ȘI METODOLOGICĂ A TEMEI

CAPITOLUL 1. ROLUL ȘI LOCUL PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE PREUNIVERSITARĂ

1.1. Educația permanentă a cadrelor didactice aflate la debut de carieră/mentorizații

Societatea contemporană se focusează pe abordarea modernă a educației generale, în corelație cu tendințele continue de dezvoltare, de actualizare a conținuturilor și pe profesionalizarea cadrelor didactice, iar educația fizică se identifică cu activitatea care vizează integrarea socială, optimizarea sănătății și dezvoltării fizice și a capacităților motrice a elevilor prin utilizarea atractivă și eficientă a diferitelor forme de mișcare umană.

Educația fizică școlară reprezintă cea mai relevantă formă de organizare a activităților fizice, cu rol formativ, se desfășoară ca un proces bilateral între cadrul didactic și elevi (Dragnea, Teodorescu, 2000, p.26, Scarlat, Scarlat, 2011, pp.22-24), iar în contextul implementării programelor de formare profesională didactică inițială, această relație se poate identifica și între mentor (tutore) și mentorizat (stagiar).

Procesul de formare trebuie adaptat caracteristicilor, experienței și statusului profesorilor debutanți. Aceștia trebuie să fie pregătiți să se perfecționeze în continuare, pe parcursul carierei didactice și să-și adapteze așteptările la caracteristicile profesiei și ale sistemului de învățământ.

1.2. Direcții de dezvoltare a carierei didactice la debut

Dinamica societății actuale a determinat transformări importante în statutul și imaginea cadrelor didactice. Profesorul de astăzi nu mai este perceput doar ca un transmițător de informații și cunoștințe, el este un modelator de personalități sociale și profesionale.

Dinamica și flexibilitatea socială umană a schimbat și rolul relațiilor dintre profesor și elev, precum și între mentor – mentorizat (profesorul debutant) și între profesor-profesor, în sensul transformării

acesteia într-o relație creativă, de profesionalizare și democratizare. Acumularea de informații nu mai reprezintă un scop al procesului instructiv-educativ, informația reprezintă un mijloc prin care se formează comportamente pro active și creative didactice și sociale. Traectoria carierei profesionale didactice este dependentă de menținerea și diversificarea motivațiilor personale și de stimularea permanentă a cogniției și interacțiunii umane. În cazul diminuării sau stărnării acestora, plafonarea profesională este majoră, cu mare impact negativ educativ și social.

CAPITOLUL 2. COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI RESPONSABILITĂȚILE CADRELOR DIDACTICE

2.1. Competențe profesionale – delimitări conceptuale

Specialiștii din domeniul educațional, consideră conceptul de competență profesională ca un atribut complex al carierei didactice și care integrează o serie de elemente definitorii precum: cunoștințe, deprinderi, atitudini specifice domeniului de specializare, dar și capacități interdisciplinare și transdisciplinare necesare profesionalizării activității didactice.

„Competența reprezintă capacitatea dovedită de a selecta, combina și utiliza adecvat cunoștințe, abilități și alte achiziții (valori și atitudini), în vederea rezolvării cu succes a unei anumite categorii de situații de muncă sau de învățare, precum și pentru dezvoltarea profesională sau personală, în condiții de eficacitate și eficiență” (Metodologia de realizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior Ghid de aplicare. p.9.).

„Competența profesională a cadrelor didactice reprezintă un ansamblu de capacități cognitive, afective, motivaționale și manageriale care interacționează cu trăsăturile de personalitate ale educatorului, conferindu-i acestuia calitățile necesare efectuării unei prestații didactice care să asigure îndeplinirea obiectivelor proiectate către marea majoritate a elevilor, iar performanțele obținute să se situeze aproape de nivelul maxim al potențialului intelectual al fiecăruia” (Jinga, 2003, p.78).

Competențele transversale sunt „acele capacități care transcend un anumit domeniu, respectiv program de studii, având o natură transdisciplinară. Acestea constau în abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare orală și scrisă în limba maternă/străină, utilizarea tehnologiei informației și comunicării – TIC, rezolvarea de probleme și luarea deciziilor, recunoașterea și respectul diversității și multiculturalității, autonomia învățării, inițiativă și spirit antreprenorial, deschiderea către învățarea pe tot parcursul vieții, respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale etc.” (Metodologia de realizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior Ghid de aplicare. pp.9-10).

2.2. Sistematizarea competențelor profesionale didactice

Conform „Metodologia de realizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior, Ghid de aplicare” (p.10), competențele profesionale se constituie într-un cadru dinamic și unitar integrat, cuprinzând 6 elemente de identificare, vizând cunoștințe și abilități specifice pe domeniul de activitate și specializare didactică, iar competențele transversale se concretizează în achiziții de ordin valoric și atitudinal, care se identifică prin faptul că transcend anumite programe sau domenii de studii și cuprind 3 elemente de identificare, denumiți descriptori. La rândul lor, competențele profesionale sunt de 2 tipuri: generale și specifice. Competențele profesionale generale se formează în contextul domeniului de studiu, iar competențele profesionale, în special cele specifice specializărilor profesionale, se formează și se dezvoltă exclusiv prin intermediul unui program de studiu.

Competențele absolvenților de studii de licență și masterat trebuie să fie integrate într-un sistem care cuprinde: „competențe cognitive, funcțional-acționale și alte achiziții ale învățării (valori, credințe, atitudini etc.), prin care se concretizează cele patru obiective majore ale educației” și anume (Korka, 2000, pp.51-78): știe teoretic, știe practic, știe să fie el/ea însuși/însăși, știe să se adapteze.

CAPITOLUL 3. MENTORATUL ÎN EDUCAȚIE – DELIMITĂRI CONCEPTUALE, DIRECȚII DE ABORDARE ȘI DEZVOLTARE

3.1. Mentoratul didactic – delimitări conceptuale

Pentru a delimita conexiunile logice între termenii epistemici care definesc mentoratul, am realizat o sinteză a principalelor concepte abordate în literatura de specialitate.

„Mentoratul poate fi descris ca un proces de dezvoltare, care poate implica un transfer de abilități sau cunoștințe de la o persoană mai experimentată la o persoană mai puțin experimentată prin învățare, dialog și modelare de rol și poate fi, de asemenea, un parteneriat de învățare între colegi.” (EMCC&ICF – Professional Charter for Coaching and Mentoring, 201, p.4.)

„Mentoratul desemnează o relație de susținere/de sprijin a învățării și educării dintre o persoană care își împărtășește în mod intenționat cunoștințele și experiența (mentor) și o altă persoană care este interesată, dispusă și capabilă să beneficieze de pe urma acestui sprijin, pentru a-și desăvârși experiența profesională (persoană mentorizată, discipol).” (Stan, 2020, p.15)

Programele de mentorat au fost introduse pentru a îmbunătăți experiențele profesionale ale profesorilor în diferite etape ale carierei acestora, cu predilecție în etapa de debut, în etapa inițială și constau în oferirea de asistență continuă și specifică pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. (Aderibigbe, et al, 2018, p.79).

Conform celor menționate, mentoratul implică participarea a două categorii de persoane: mentorul care este un profesionist cu expertiză în domeniul educațional și mentorizatul sau mentorabilul care este persoana aflată în faza de debut în cariera didactică, de stagiatură și are nevoie de activitatea de ajutor, în vederea unei integrări profesionale optime.

3.2. Tipologia mentoratului

Mentoratul se dorește o activitate de reformare a actului educațional, în vederea creșterii eficienței acestuia prin profesionalizarea și inserția profesională, încă din prima etapă, cea inițială a carierei didactice.

Tipologia activităților de mentorat a cunoscut o diversificare continuă, datorată unor factori determinanți, dintre care enumerăm: relația dintre mentor și persoana mentorată; durata și intensitatea procesului de mentoring; natura activității; resursele și mijloacele specifice utilizate etc.

Principalele modele de mentoring (Avram, Cooper, 2008 p. 800) sunt: mentoring clasic sau tradițional; mentoring planificat sau formal; mentoring în echipă; mentoring între egali; e-mentoring; auto-mentoring.

În România, tipologia mentoratului în învățământul preuniversitar se prezintă astfel:

- „mentoratul pentru inserția profesională a cadrelor didactice debutante;
- mentoratul pentru pregătirea practică din cadrul masteratului didactic/pentru practica pedagogică a elevilor din liceele pedagogice;
- mentoratul pentru formarea continuă;
- mentoratul pentru dezvoltare profesională;

- mentoratul pentru derularea programelor educative pentru copiii și tinerii capabili de performanțe înalte.” (Catalano, 2014, p.57).

3.3. Principiile procesului de mentorat didactic

Principiile aplicate în procesul de mentorat vizează îmbunătățirea activităților și a relațiilor dintre mentor și mentorizat, precum și extinderea capacității de identificare a noi oportunități, dar și de explorare pozitivă și dinamică a carierei didactice.

Pe baza analizei literaturii de specialitate, am sintetizat o serie de principii de bază ale mentorului didactic cu aplicabilitate extinsă în domeniul educației fizice, care pot fi sintetizate după cum urmează:

- mentoratul implică un dialog structurat, în care procesele de reflecție se recomandă să fie facilitate de către un mentor;
- relația dintre mentor și mentorizat trebuie să se bazeze pe câteva aspecte esențiale de relaționare umană, precum: încredere, confidențialitate, respect reciproc, empatie etc.;
- mentoratul didactic trebuie să aibă la bază stabilirea unor repere și limite convenite reciproc, privind modul de lucru și de desfășurare și implementare a programelor de mentorat;
- trebuie marcate de la început câteva reguli de bază, prin care se stabilesc rolurile, responsabilitățile și diferențele de autoritate dintre mentor și mentorizat;
- mentoratul este indicat să solicite mentorului sfaturi, asistență sau exemple practice, lecții și activități sportive demonstrative;
- mentorul trebuie să realizeze o activitate deschisă și participativă prin care mentoratul să își poată asuma responsabilități pentru propria auto-reflecție și dezvoltare profesională;
- nu se recomandă impunerea, constrângerea sau condiționarea în procesul de mentorat;
- identificarea obiectivelor, motivațiilor și provocărilor, precum și a priorităților trebuie stabilite de comun acord între mentor și mentorizat, pentru creșterea reciprocă personală, relevantă din punct de vedere profesional;
- mentorii și mentorizații trebuie conștientizați cu privire la beneficiile procesului de mentorat;
- mentorul trebuie să ofere exemple de bună practică și sfaturi de aplicabilitate concretă și eficientă celui mentorizat;
- mentorul îndrumă mentoratul în selectarea resurselor didactice și științifice;
- mentorul încurajează mentoratul în vederea participării la activități științifice și de cercetare, specifice specializării profesionale sau cu caracter interdisciplinar și trans disciplinar;
- mentorul susține și oferă resurse pentru realizarea obiectivelor mentoratului;
- rezultatele evaluării procesului de mentorat trebuie să fie constructive și pozitive;
- comunicarea între mentor și mentorizat este recomandabil să fie deschisă, profesională, utilizând o terminologie de specialitate.

Aplicarea în practică a principiilor procesului de mentorat reprezintă o garanție a optimizării activității didactice a monitorizaților și mentorilor, facilitează dezvoltarea optimă a carierei didactice și pune bazele profesionalizării în domeniul educației fizice.

3.4. Ciclurile mentoratului didactic

În practica educativă, procesul de mentorat a fost etapizat în funcție de cerințele și specificul sistemului educativ (Cadru metodologic privind mentoratul, [15](http://tdh-</p>
</div>
<div data-bbox=)

europe.org/upload/document/7298/Metodologia%20cadru%20de%20mentorat_Romana_0_0.pdf).

Astfel, un model ciclic de mentorat poate include următoarele etape:

- definirea obiectivelor procesului de mentorat;
- selectarea temelor și subiectelor procesului de mentorat;
- planificarea sesiunilor de implementare și consultanță specifice programului de mentorat;
- evaluarea modului în care programul de mentorat a fost implementat și parcurs;
- reflecția privind activitățile desfășurate în cadrul procesului de mentorat;
- identificarea de noi provocări specifice activității de predare, respectiv de mentorat educativ.

Ciclurile sau fazele mentoratului trebuie să ajute profesorul debutant să se integreze mai ușor, să înțeleagă perspectiva și utilitatea procesului susținut și aplicat de profesorul mentor.

3.5. Delimitarea statistică a cadrului de competență în procesul de mentorat în stadiul de formare profesională didactică inițială/stagiatură

Conform Cadrului de Competențe Cheie Coaching și Mentoring (European Mentoring Coaching Council – EMCC) se pot identifica „8 categorii de competențe ale mentorilor (Abrahamsson et al, 2020, p.5): înțelegerea sinelui, angajament pentru auto-dezvoltare, gestionarea contractului, construirea relației, activarea înțelegerii și învățării, orientarea către rezultate și acțiune, utilizarea modelelor și tehnicilor, evaluare.

Mentorul este acea categorie profesională care se regăsește în nomenclatorul de funcții didactice școlare. Principala misiune a mentorilor constă în facilitarea și optimizarea procesului de integrare profesională a cadrelor didactice debutante, în cadrul unităților de învățământ unde vor activa pe durata stagiaturii, până la trecerea examenului de definitivat (Spiță, coord., 2020, p.10).

Dezvoltarea profesională continuă reprezintă un deziderat al activităților educative și profesionale. Prin acest proces desfășurat pe parcursul întregii vieți profesionale, se vizează dezvoltarea competențelor în raport cu standardele specifice, extinderea și actualizarea permanentă a cunoștințelor și expertizei profesionale din perspectivă teoretică și practică.

3.6. Cadrul legislativ al mentoratului didactic în România

Conform „Statutul profesorului mentor prin mentor se înțelege cadrul didactic care are responsabilitatea îndrumării și evaluării practicii pedagogice a elevilor sau a studenților, precum și a cadrelor didactice aflate în perioada de stagiatură, fiind denumit cadru didactic-mentor de practică pedagogică, respectiv cadru didactic – mentor de stagiatură.” (Trăistaru, 2019, p.26)

Mentorul coordonează activitatea cadrului didactic stagiar, care se mai numește debutant sau mentorizat pe toată durata perioadei de stagiatură, până la trecerea examenului de definitivat în învățământ.

În Ordinul Ministrului nr. 5485/29 septembrie 2011 și Legea nr. 1/10.01.2011, Legea Educației Naționale, se stipulează la art. 3.1 că „Mentoratul este un proces interactiv, desfășurat între profesorul mentor și o altă persoană (elev, student, cadru didactic), de ghidare/sprijinire a învățării, educării, formării profesionale inițiale și/sau dezvoltării profesionale, fiind bazat pe premisa implicării interactive a ambelor părți, a asumării obligațiilor ce le revin, conform statutului pe care îl dețin. Cadrul didactic care deține funcția didactică (art.19 Ordinul Ministrului Nr. 5485/29 septembrie 2011)

de profesor mentor, are competențe sociale și relaționale, operează cu concepte și modele de comunicare interpersonală și interactivă.

CAPITOLUL 4. MENTORATUL ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ

4.1 Mentoratul de stagiu inițial în educație fizică și sportivă – delimitări contextuale

Cerințele educaționale actuale reclamă din partea cadrelor didactice profesionalism și deschidere către noile aspecte specifice procesului de predare și al activităților extrașcolare. Un sistem educațional eficient, ar trebui să fie focalizat pe păstrarea și promovarea cadrelor didactice care manifestă o motivație și o inițiativă de dezvoltare profesională semnificativă, structurată pe specificul activității didactice și implicit pe cel al educației fizice.

Mentorul educațional de stagiu este un expert-evaluator al activității profesionale didactice, a cadrului didactic stagiar (debutant sau mentorizat). El are rolul de a evalua progresul stagiului, vizând contextul competențelor profesionale, în raport cu standardele de calitate specifice cadrelor didactice care predau disciplina Educație fizică.

Mentoratul educațional vizează optimizarea pregătirii studenților cu profil pedagogic și a cadrelor didactice debutante, în vederea integrării eficiente și perfecționării profesionale specifice activității didactice în educația fizică și sportivă.

În domeniul educațional, mentoratul se focusează pe corelarea inovativă și creativă a cerințelor academice, cu cele practice și specifice activității didactice de predare, prin dezvoltarea competențelor de învățare și experimentarea practică, în vederea valorificării acestora în activitatea profesională viitoare.

4.2. Direcțiile de dezvoltare ale procesului de mentorat în educația fizică și sportivă

Direcțiile definitorii de eficiență ale procesului de mentorat sunt reprezentate sub două aspecte esențiale (figura 1) și anume, cele care țin de selecția și deopotrivă, de dezvoltarea profesională a mentorilor. În țara noastră, procesul de selecție a mentorilor și de pregătire specializată a acestora este încă la început, dar pe plan internațional acest proces este deja fundamentat teoretic, științific și practic.

Figura 1. Direcțiile de dezvoltare profesională a mentorilor în educație fizică (contribuție personală)

În ceea ce privește dezvoltarea profesională a mentorilor în educație fizică și sportivă, aceasta ar trebui să aibă la bază următoarele aspecte: optimizarea relațiilor colegiale școlare; extinderea și diversificarea contextelor de predare și desfășurare a activităților fizice; eficientizarea performanțelor profesionale; deschidere și disponibilitate spre aspectele inovative ale activităților fizice și sportive;

extinderea și aprofundarea cunoștințelor specifice educației fizice și sportive; centrarea activității pe nevoile subiecților supuși procesului instructiv-educativ; centrarea activității pe nevoile subiecților supuși procesului de mentorat; dezvoltarea abilităților de gestionare și de management eficient al clasei de elevi; creșterea stimei de sine și a statusului profesional; conceperea creativă a exercițiilor fizice și a programelor motrice, în vederea interrelaționării optime și implicării bidirecționale pe axa elev-profesor și mentor-mentorizat; combinarea creativă a activităților formale cu cele non formale specifice educației sportive, recreative etc.

Toate aceste direcții sunt menite să ofere elevului un mediu de instruire pozitiv, care să-i sprijine parcursul educațional într-o manieră optimă.

4.3. Etapizarea procesului de mentorat în educația fizică și sportivă

Programele de mentorat sunt dependente de perioada de desfășurare, iar mai multe studii au demonstrat că, cu cât aceste perioade sunt mai extinse, cu atât șansele de succes cresc proporțional (Florea, 2014, pp.56-70; Kowalski, 2019, pp.42-43). În acest sens, considerăm că programele de mentorat ar trebui să se desfășoare pe toată durata perioadei de stagiatură în activitatea didactică.

Programele de mentorat extinse pe toată durata stagiaturii, considerăm că ar asigura oportunități mai bune de aplicare/transpunere a cunoștințelor teoretice, în activitatea de predare, precum și diversificarea experiențelor didactice prin coordonarea unui număr mai mare de clase de elevi, de diferite niveluri de instruire.

Procesul de mentorat în educația fizică și sportivă trebuie abordat din trei perspective temporale, respectiv: etapa anterioară, etapa actuală, etapa viitoare.

Un rol major în extinderea competențelor profesionale, în procesul de mentorat, îl are crearea de noi situații de aplicare în practică a cunoștințelor și competențelor profesionale și transversale dobândite anterior, realizarea transferului dintre acestea, în vederea soluționării eficiente a diferitelor evenimente formative, precum și optimizarea activităților curente și viitoare specifice educației fizice și sportive școlare.

4.4. Aspecte specifice procesului de mentorat în educația fizică și sportivă

Pentru dezvoltarea competențelor profesionale ale profesorului debutant, un rol important îl au procesele de predare care, completate cu procesele de mentorat specifice activității profesorului mentor, formează mentoratul educativ profesional (figura 2).

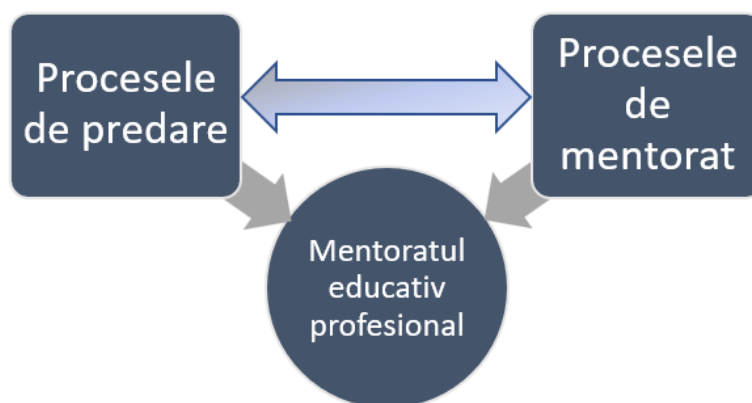

Figura 2. Sferile de cunoaștere ale mentoratului educativ profesional (contribuție personală)

Pentru dezvoltarea profesională centrată pe procesele de mentorat, aceasta are în vedere identificarea aspectelor particulare și profesionale ale profesorului mentorizat (debutant), din care enumerăm: aspectele de pregătire de specialitate, experiență sportivă și de organizare a evenimentelor sportive, aspectele de etică și deontologie profesională, identificarea aspectelor de conținut al predării, specifice educației fizice și sportive din perspectiva profesorului mentorizat, identificarea aspectelor metodologice de realizare a conținuturilor de învățare specifice educației fizice și sportive, din perspectiva profesorului mentorizat, identificarea aspectelor de evaluare specifice educației fizice și sportive școlare etc.

4.5. Tipologia și structura procesului de mentorat didactic în educația fizică și sportivă

Procesul de mentorat trebuie ancorat la specificul sistemului educațional din România, care prezintă câteva particularități vizând: structura organizațională, relațiile de ierarhizare profesionale și funcționalitatea dintre componentele și subcomponentele administrative specifice.

Activitatea de mentorat pe parcursul desfășurării stagiilor de practică de specialitate în unitățile de învățământ, este coordonată de un cadru didactic din sistemul universitar (tutorele), în colaborare cu un cadru didactic/mentor din sistemul de învățământ preuniversitar. Formarea inițială se mai poate realiza și prin intermediul DPPD, în cadrul instituțiilor academice prin parcurgerea și finalizarea modulelor psihopedagogice.

Mentoratul de inserție profesională în sistemul școlar preuniversitar vizează colaborarea, din perspectivă formativă, a mentorului și mentorizatului în vederea eficientizării activității didactice a mentorizatului, sub coordonarea mentorului.

Activitatea de mentorat pe durata stagiilor de practică în unități de învățământ din cadrul studiilor de licență, masterat și postuniversitare are ca obiectiv major formarea de competențe profesionale prin corelarea teoriei cu practica în domeniul educației fizice.

4.6. Aptitudinile și rolurile mentorului în educația fizică și sportivă

Aptitudinile mentorului de educație fizică și sportivă reprezintă un summum de aptitudini de ordin personal, didactic, metodic, educativ, sportiv, de evaluare, moral etc., care intercorelate, creează profilul unic al unui mentor.

Un rol determinant al procesului de mentorat, vizând desfășurarea și îmbunătățirea activităților de educație fizică și sportivă, îl are complexitatea aptitudinilor personale și profesionale ale mentorului. Considerăm că, o bună corelație între aptitudinile intelectuale, cele motrice și pedagogice contribuie la formarea aptitudinilor de mentorat specifice activității didactice (figura 3).

Figura 3. Sistematizarea aptitudinilor de mentorat în educația fizică și sportivă (contribuție personală)

4.7. Contextul competențelor profesionale ale mentorului în educație fizică și sportivă

O abordare modernă a procesului de mentorat se bazează pe principiul învățării prin acțiune, în vederea eficientizării activității didactice a profesorului debutant (Ardelean, Mîndruț, coord., 2012, p.14,).

Elementele esențiale ale competențelor incluse în demersul profesional de mentorat didactic în educația fizică și sportivă, sunt: competențe cognitive, competențe afective, competențe exploratorii, competențe performanțiale și competențe operaționale.

„Competențele – reprezintă ansambluri structurate de cunoștințe și deprinderi dobândite prin învățare. Competențele se formează prin procese de instruire, cu o anumită structurare internă (prin selectarea conținuturilor strict necesare și adecvate) și prin activități de învățare specifice acestora. În final, acestea permit identificarea și rezolvarea în contexte diverse a unor probleme caracteristice unui anumit domeniu.” (Ardelean, Mîndruț, coord., 2012, p.206).

Competențele profesionale ale mentorilor și mentorizaților în educația fizică și sportivă trebuie să fie în corelație cu cele stipulate în cadrul „Ordin nr. 3475/2017 din 17 martie 2017 - Metodologiei de înscriere și înregistrare a calificărilor din învățământul superior în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS)”.

4.8. Expectanțele mentorului și ale mentorizatului cu specializarea educație fizică și sportivă

Relația dintre profesorul mentor și profesorul mentorizat este recomandabilă, ea trebuie să fie una pro activă, astfel încât fiecare să cunoască așteptările celuilalt și să se implice dinamic și responsabil în realizarea obiectivelor comune pentru optimizarea procesului de mentorat.

Expectanțele mentorului se definesc astfel:

- disponibilitatea de a participa la procesul de mentorat al profesorilor debutanți;
- implicarea în dezvoltarea gândirii reflexive a profesorului mentorizat;
- stimularea potențialului de dezvoltare profesională a profesorului mentorizat;
- furnizarea de exemple de bune practici specifice procesului de predare în educația fizică și sportivă;
- stabilirea modalităților de comunicare eficientă;
- sfătuirea profesorului mentorizat în rezolvarea situațiilor problematice specifice educației fizice și sportive;
- menținerea confidențialității în raport cu profesorul mentorizat;
- evaluarea realistă a persoanei mentorizate etc.

Expectanțele profesorului mentorizat sunt centrate pe:

- așteptarea ca mentorul să fie o persoană experimentată, pentru a răspunde nevoilor și așteptărilor profesorului mentorizat;
- acceptarea de responsabilități pentru dezvoltarea carierei didactice;
- disponibilitate de timp și resurse pentru derularea procesului de mentorat;
- stabilirea de obiective profesionale realiste, măsurabile și realizabile împreună cu mentorul;
- demonstrarea de inițiativă, implicare și profesionalism în relația cu mentorul și în desfășurarea activității didactice;
- evaluare obiectivă;
- acceptarea de feedback-uri pozitive și corective;

- comunicarea clară și concisă a obiectivelor, motivațiilor și aspirațiilor profesionale privind cariera didactică;
- promovarea unei relații de colaborare și întrajutorare deschisă, flexibilă și eficientă;
- stimularea creativității și reflecțiilor cognitive pe baza activității de mentorat și a celei practice didactice;
- respect și confidențialitate reciprocă etc.

4.9. Legătura dintre profesorul mentor și profesorul mentorizat în educația fizică și sportivă

Legătura dintre mentor și mentorizat impune o abordare complexă vizând, atât relațiile profesionale, cât și cele personale care se stabilesc pe durata derulării programului de mentorat.

Mentorul ghidează, sfătuiește, îndrumă, ajută mentorizatului, atât pe durata studiilor de licență și de masterat, cât mai ales pe durata procesului de formare inițială profesională. Această facilitare de a începe procesul de mentorat încă din etapa de parcurgere a studiilor universitare, sub îndrumarea unui cadru didactic universitar cu expertiză recunoscută, facilitează debutul efectiv în profesia didactică și implicit, în conștientizarea specificului activităților fizice și sportive școlare.

Procesul de mentorat reclamă stabilirea unei relații bidirecționale între mentor și cel mentorizat cu implicații, responsabilități, beneficii etc. de ambele părți. Relația dintre cei doi subiecți cheie trebuie să aibă la bază o apreciere reciprocă a implicării, rolului și responsabilităților mentorului și mentorizatului.

4.10. Impactul comunicațional în cadrul procesului de mentorat în educație fizică și sportivă

Comunicarea reprezintă liantul pe care se fundamentează toate procesele educaționale, interacțiunile profesionale și relațiile umane. Societatea școlară are la bază procesele de comunicare prin care se transmit și recepționează informațiile, se realizează schimbul de mesaje uni și bidirecționat între profesor și elevi, profesor și părinte și între profesori.

După Pătrăuță (2018), procesul de perfecționare a comunicării în activitatea didactică a cadrului de specialitate impune respectarea și cunoașterea următoarelor cerințe: încurajarea și acceptarea feedback-ului din partea elevilor și colegiilor; utilizarea unui limbaj și a terminologiei corecte, deschise, clare, concise și științifice; manifestarea unei atitudini de promovare a ascultării și dialogului cu elevii și colegii; folosirea diversificată a formelor și metodelor de comunicare didactică, atât pentru transmiterea, cât și pentru recepționarea mesajelor.

Despre implicațiile și rolul profesorului în derularea procesului instructiv-educativ s-au realizat numeroase studii care au evidențiat aspectele definitorii comunicaționale ale procesului didactic școlar (Balint, 2013, pp.211-232; Nicole, 2011, p.23; Rusu, Mocanu, Samoilă, 2015, p.45; Pătrăuță, 2018, p.37; Trăistaru, 2019, p.4)

PARTEA II – CERCETAREA PRELIMINARĂ PRIVIND PROCESUL DE FORMARE PROFESIONALĂ DIDACTICĂ INIȚIALĂ ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ

CAPITOLUL 5. METODOLOGIA CERCETĂRII PRELIMINARE

5.1 Premisele cercetării preliminare

Formarea profesională inițială reprezintă etapa de debut în carieră, iar modul în care această etapă este gestionată de către cadrul didactic debutant (mentorizat) în colaborarea cu mentorul/tutorele va influența în mod determinant demersul de dezvoltare a carierei didactice.

Cadrul didactic debutant are nevoie de coordonarea, îndrumarea și sprijinul unui cadru didactic cu experiență și expertiză, în vederea optimizării activității didactice, iar acest proces începe prin intermediul practicii de specialitate de pe durata studiilor de licență și de masterat și continuă de regulă, pe durata primului an de stagiatură, acest proces purtând denumirea de mentorat didactic sau educațional.

Pornind de la argumentele și contextele realității sistemului nostru de învățământ, considerăm că prin analiza procesului de mentorat și al impactului competențelor profesionale manifestate în procesul de formare profesională inițială, se impun reconsiderări în vederea optimizării carierei didactice în specializarea educație fizică și sportivă.

5.2 Scopul și obiectivele cercetării preliminare

Scopul general al cercetării preliminare a constat în implementarea și validarea unui set de instrumente de evaluare direcționate asupra mecanismelor implicate în procesul de mentorat, ce vizează identificarea rolului mentorilor și mentorizaților în cadrul acestui proces, precum și punerea în evidență a percepției acestora asupra competențelor profesionale specifice educației fizice și sportive, în vederea optimizării formării profesionale didactice inițiale/de debut, într-o etapă ulterioară.

Obiectivele specifice cercetării preliminare au fost:

- cunoașterea nivelului de autoapreciere a rolurilor pe care mentorul și mentorizatul le au în procesul de mentorat, în etapa de formare profesională inițială;
- cunoașterea nivelului de apreciere a impactului competențelor specifice educației fizice și sportive în formarea profesională a mentorilor și mentorizaților;
- identificarea, adaptarea și validarea instrumentelor de testare specifice cercetării preliminare, în vederea utilizării acestora în cercetarea de bază.

5.4. Ipotezele cercetării preliminare

Ipoteza generală a cercetării preliminare

Aplicarea unor chestionare pe direcția indicatorilor specifici și relevanți ai procesului de mentorat, fac posibilă evidențierea mecanismelor interne din cadrul acestui proces, cu privire la rolurile, percepțiile și competențele profesionale specifice ale celor doi actori pe care-i implică, respectiv mentorul și mentorizatul.

Ipoteza specifică studiului preliminar 1

Aplicarea la nivelul mentorilor și mentorizaților a unui chestionar cu multiple subscale, ce cuprinde: scopul, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul demersului de mentorat, oferă

posibilitatea identificării asemănărilor și diferențelor de opinie, cu privire la modul de implicare și însușire a responsabilităților (rolurilor) pe care și le asumă mentorul, respectiv mentorizatul.

Ipoteza specifică studiului preliminar 2

Aplicarea unui chestionar centrat pe competențele profesionale necesare în predarea disciplinei de studiu „Educație fizică” în învățământul preuniversitar, pune în evidență, atât acordul/dezacordul, cât și semnificația acestora pentru mentor și mentorizat în abordarea actului de predare-învățare-evaluare.

5.5. Etapizarea, periodizarea și organizarea cercetării preliminare

Cercetarea preliminară s-a structurat pe 2 studii, reprezentate schematic în figura 4:

- Studiul 1 – orientat spre evaluarea rolului pe care-l joacă/identifică în cadrul procesului de mentorat, mentorizat și mentorul, fapt realizat prin aplicarea unui chestionar cu două variante adaptate pentru fiecare dintre cele două categorii de subiecți (mentorizații și mentorii).
- Studiul 2 - direcționat spre aprecierea/cotarea competențelor specifice educației fizice și sportului, din perspectiva mentorizațiilor și mentorilor (în acest caz, chestionarul a fost identic pentru ambele eșantioane ale experimentului preliminar).

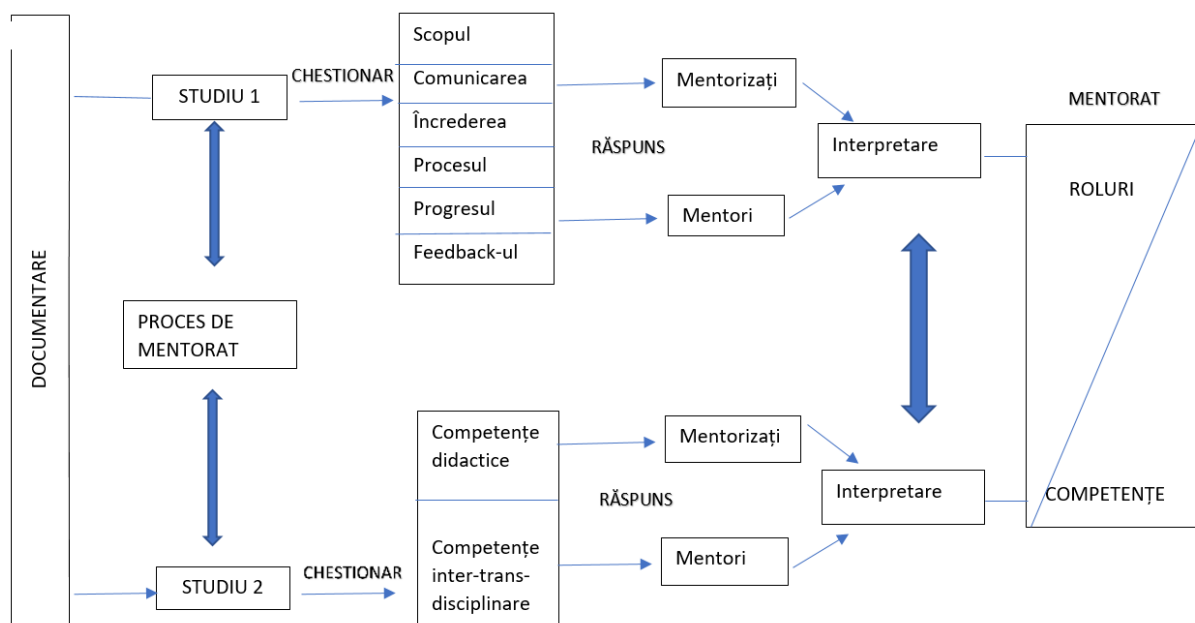

Figura 4. Schema acțiunilor cuprinse în cercetarea preliminară

Cercetarea a debutat cu studiul bibliografiei, pentru a observa nivelul de aprofundare al problematicii, în literatura de specialitate. În această etapă am urmărit identificarea unor lucrări în cadrul cărora s-au folosit chestionare standardizate, care pot fi adaptate și folosite în cercetarea noastră. După selectarea chestionarelor în cauză, s-a luat legătura cu Inspectoratele Școlare Județene din zona centru a țării și limitrofe acesteia (ISJ Brașov, ISJ Covasna, ISJ Harghita, ISJ Mureș, ISJ Prahova, ISJ Sibiu, ISJ Dâmbovița), pentru a expune ce intenționăm să întreprindem și am venit către inspectorii de specialitate cu rugămintea de a ne furniza datele electronice de contact (adresele de e-mail) ale profesorilor metodiști din județul respectiv, însușindu-ne astfel un număr de 37 de contacte.

Chestionarele adaptate le-am transmis către profesorii metodiști prin intermediul platformei Google Forms. Dintre cele 37 de contacte avute inițial, am primit chestionare completate doar din partea a 24 dintre aceștia. În ceea ce privește profesorii debutanți, am apelat la absolvenții facultății noastre care se aflau în primii 2 ani de activitate didactică, astfel încât să se încadreze în profilul profesorului stagiar. De asemenea, pentru a obține un număr mai mare în cadrul acestui eșantion, l-am completat, cu studenți masteranzi, care erau la momentul respectiv încadrați concomitent și în sistemul de învățământ preuniversitar, fie în calitate de titular, fie în calitate de suplinitor. Pentru aceștia, chestionarele a fost operate „față în față”.

5.6. Eșantionul studiului preliminar

Pentru ambele studii, 1 și 2, eșantioanele de mentorizați și mentori au fost formate din aceiași subiecți, respectiv:

- eșantion mentorizați – 40 profesori debutanți.
- eșantion mentori – 24 mentori/tutori de practică de specialitate (practică pedagogică).

5.7. Metode de cercetare utilizate

Metoda documentării

Metodele de cercetare încadrate aici, sunt dependente de conținutul și particularitățile subiectului studiat (Crăciun, 2015, p.20). Ele ne-au facilitat identificarea și delimitarea cadrului conceptual al fenomenului studiat, respectiv evidențierea aspectelor teoretice relevante despre procesul de formare profesională inițială, în cariera didactică a specialistului în educație fizică și sportivă.

Metoda anchetei

Ancheta, ca metoda calitativă de cercetare, facilitează culegerea de date și prin intermediul aplicării unui chestionar, ca instrument investigativ (Caciuc, 2013, p.13). În cadrul cercetării preliminare am aplicat două chestionare standardizate și validate în studii anterioare: chestionarul de autoevaluare a rolului procesului de mentorat (cu două variante adaptate: pentru mentorizați și mentori) și chestionarul de apreciere a percepției competențelor specifice în educație fizică și sportivă. Cel de-al doilea chestionar a fost adaptat în vederea facilitării delimitării competențelor profesionale, în competențe didactice de specialitate și în competențe inter–trans-disciplinare și al scorării acestuia. Aceste chestionare le-am folosit în cadrul a două studii, astfel:

- Studiul 1 - Evaluarea rolului procesului de mentorat, prin aplicarea unui chestionar cu două variante (variante pentru mentorizați și varianta pentru mentori), adaptate pentru cele două grupe implicate în procesul de mentorat educațional și care a fost dezvoltat și validat de „SUNY Brockport's Student Life program („Building Effective Mentoring Relationships Mentoring Workbook, https://www.brockport.edu/life/leadership/Documents/Mentor%20Resources/Full_mentoring_workbook_for_PDF_link.pdf”;
- Studiul 2 – Percepția competențelor specifice de predare în educație fizică, de către mentor și mentorizat, prin intermediul unui chestionar cuprinzând 40 itemi, validat de Kovac, Sloan și Starc (Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives. *European Physical Education Review*, 14(3), 2008, pp.299-323, <https://doi.org/10.1177%2F1356336X08095668>)

Date privind variantele de chestionare aplicate în Studiul 1 al experimentului preliminar:

- Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorizatului / mentorului.
 - Descriere – chestionarul a fost structurat în 6 subscale, fiecare parte incluzând o categorie de itemi specifici de evaluare a rolului mentorizatului în cadrul procesului de mentorat, în relație cu mentorul, totalizând 60 itemi („Mentee Role Self-Assessment, pp.37-39, Building Effective Mentoring Relationships Mentoring Workbook, https://www.brockport.edu/life/leadership/Documents/Mentor%20Resources/Full_mentoring_workbook_for_PDF_link.pdf”).
 - Evaluarea chestionarului – pentru evaluarea fiecărui item al chestionarului s-a utilizat scala Likert, cuprinzând 4 nivele de apreciere, unde punctajele au fost: 1 punct – total dezacord; 2 puncte – dezacord; 3 puncte – acord; 4 puncte – total acord.
 - Modul de administrare - chestionarele au fost administrate individual și au fost completate online prin platforma Google Forms, respectiv față în față (după caz).
 - Interpretarea chestionarului – pentru fiecare item se acordă puncte de la 1-4. După finalizarea chestionarului, se totalizează punctele pentru cele 6 subscale și se calculează punctajul final. Scorul chestionarului ne furnizează următoarele informații:
 - între 240-161 puncte – procesul de mentorat este foarte eficient, mentorizatul consideră că atât rolul, cât și implicarea lor sunt majore și eficiente;
 - între 160-80 puncte – demonstrează o activitate bună, dar care poate fi optimizată și implică identificarea abilităților și rolurilor care necesită încă îmbunătățiri;
 - sub 80 de puncte – activitatea și rolul mentorizatului nu sunt satisfăcătoare și necesită o implicare majoră pentru eficientizarea activității profesionale.
- Chestionarul din Studiul 2, privind autopercepția competențelor specifice predării educației fizice și sportive, de către mentori și mentorizați (chestionarul are un conținut identic pentru ambele eșantioane – mentorizați și mentori).
 - Descriere – chestionarul privind autopercepția competențelor specifice în educația fizică și sportivă de către mentor și mentorizat a fost conceput și validat de Kovac, Sloan și Starc, 2008, în studiul „Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives”. European Physical Education Review, 14(3), pp.299-323, doi: 10.1177/1356336X08095668. Chestionarul cuprinde un număr de 40 de itemi specifici activității de mentorat în educație fizică și sport. El este alcătuit din 3 părți: una demografică, una despre competențe generale și ultima despre competențe specifice. În cadrul studiului nostru, am preluat/adaptat doar ultima parte, respectiv cea despre autopercepția competențelor specifice formării profesionale în educație fizică și sport.
 - Evaluarea chestionarului – pentru evaluarea fiecărui item al chestionarului s-a utilizat scala Likert cu 4 nivele de apreciere, unde mentorii și mentorizații și-au apreciat nivelul competențelor specifice la momentul completării chestionarului. Astfel, punctajele au fost: 1 punct – complet incompetent; 2 puncte – mai puțin competent; 3 puncte – competent; 4 puncte – foarte competent.
 - Modul de administrare - chestionarele au fost administrate individual și au fost completate online prin Google Form sau față în față.

- Interpretarea chestionarului – pentru fiecare item se acordă puncte de la 1 la 4. După finalizarea chestionarului s-au totalizat punctele pentru cei 40 de itemi și s-au identificat competențele specifice profesionale în care subiectul este cotate competent și foarte competent și de asemenea, itemi unde subiectul are competențe profesionale specifice scăzute și foarte scăzute.
- Scorul chestionarului (*contribuție personală*):
 - între 160-105 puncte, subiecții au o percepție foarte bună despre nivelul de dezvoltare și manifestare a competențelor specifice educației fizice și sportive;
 - între 104-50 puncte, percepția este una bună, care necesită identificarea aspectelor care necesită revizuire sau îmbunătățire;
 - sub 50 puncte, percepția mentorizaților și mentorilor nu este satisfăcătoare și reclamă o implicare și o activitate teoretică și practică majoră, în vederea îmbunătățirii competențelor de specialitate și a optimizării nivelului de competență profesională pentru predarea profesională pentru predarea educației fizice.

Metoda statistică de interpretare a datelor cercetării

Metoda statistico-matematică stă la baza cercetărilor științifice socio-umane, facilitând înțelegerea modului în care datele se diferențiază sau sunt corelate. Prin intermediul metodei statistico-matematice, ipotezele unei cercetări științifice se validează sau se infirmă.

În cadrul cercetării preliminare am calculat următorii indicatori statistici:

- \bar{X} – media aritmetică a punctelor
- SD – abaterea standard (împrăștierea valorilor pe itemii chestionarelor, față de media aritmetică)
- Σ – suma punctajelor
- Δ – diferența punctajelor;
- t – Student test
- 95%CI – interval de încredere, cu cele două nivele: scăzut (lower) și ridicat (upper).
- α - Cronbach's Alpha pentru măsurarea consistenței interne;
- KMO-B – Kaiser-Meyer-Olkin test – pentru măsurarea adecvării eșantioanelor cercetării;
- χ^2 - Bartlett's Test
- p – nivelul de probabilitate.

În acest context, modalitatea de calculare și interpretare a datelor a fost:

- Datele recoltate în urma aplicării chestionarelor s-au prelucrat și centralizat, pentru chestionarul 1, pe cele 6 subscale, iar pentru chestionarul 2, pe cele 2 categorii de competențe.
- Pentru fiecare item s-a calculat media aritmetică a punctajelor, abaterea standard, testul Student și intervalul de încredere, utilizând formulele prezentate mai sus. Pentru testul Student, s-au calculat diferențiat, numărul de grade de libertate specific fiecărui eșantion și astfel, am putut să extragem valoarea de referință a lui t (t tabelar).
- Pentru fiecare item în parte, am urmărit dacă media aritmetică se încadrează între extremitățile minime și maxime ale intervalului de încredere (95%CI), pentru a putea afirma că valorile calculate, se regăsesc în acea zonă, cu o probabilitate ridicată. Menționăm că aceeași

procedură de calcul a fost aplicată nu doar în cazul cercetării preliminare, ci și la datele recoltate în cercetarea de bază.

CAPITOLUL 6. PREZENTAREA, PRELUCRAREA ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR CERCETĂRII PRELIMINARE

6.1. Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului 1 din cadrul cercetării preliminare, privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva autoaprecierii mentorizatului și a mentorului

6.1.1. Studiul preliminar 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva eșantionului de mentorizați

Chestionarul de evaluare a rolului procesului de mentorat din perspectiva mentorizaților, pentru toți cei 60 de itemi, a înregistrat o consistență internă foarte bună, exprimată prin indicatorul statistic Cronbach's Alpha (α) de 0,859. Pentru analiza datelor culese s-au folosit următorii indicatori statistici: X – media aritmetică a punctelor, SD – abaterea standard, t – testul Student cu ajutorul căruia se obține valoarea p (pentru o valoare a lui p mai mică de 0,05, se consideră că datele culese sunt semnificative statistic), 95%CI – intervalul de încredere (dacă media aritmetică a punctelor se situează între valorile Lower și Upper, putem afirma că, în proporție de 95% acest eșantion este relevant). Pentru prima subscală (subscala 1 – Scopul) din cadrul Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorizatului, datele recoltate, prelucrate și centralizate se regăsesc în tabelul 1.

Din datele prezentate în tabelul 1, la subscala 1 – Scopul, s-au înregistrat pentru cei 10 itemi, o sumă în valoare de 29,07. Eșantionul de mentorizați a acordat cel mai mare punctaj la itemul 3 - A fi un mentorizat responsabil este cheia succesului acestui parteneriat (3,250 puncte) și la itemul 9 - Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea (3,025 puncte). Toate aceste valori reprezintă mediile punctelor acumulate în urma răspunsurilor oferite pentru subscala 1. Similar, cel mai scăzut punctaj s-a înregistrat la itemul 5 – Am propus unul sau mai multe obiective la care să lucrez cu ajutorul mentorului meu, acesta înregistrând 2,700 puncte.

Tabelul 1. Statistica descriptivă a Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorizatului – subscala 1 – Scopul

Sub- scala	Itemi	X	SD	t	p	95% CI	
						Lower	Upper
Scopul	1.Această relație de mentorat este o mare prioritate pentru mine	2,750	,869	19,998	,000	2,471	3,028
	2.Găsirea mentorului meu a fost un pas important pentru mine	2,750	,839	20,712	,000	2,481	3,018
	3.A fi un mentorizat responsabil este cheia succesului acestui parteneriat	3,250	,839	24,478	,000	2,981	3,518
	4.Am fost clar cu mentorul meu de ce vreau să mă întâlnesc cu el/ea	2,925	,828	22,327	,000	2,660	3,190
	5.Am propus unul sau mai multe obiective la care să lucrez cu ajutorul mentorului meu	2,700	,911	18,735	,000	2,408	2,991
	6.Voi recunoaște când mi-am atins obiectivele	2,950	1,060	17,585	,000	2,610	3,289
	7.Mă simt bine în legătură cu consolidarea acestei	3,000	,784	24,187	,000	2,749	3,250

	relații și cu rolul meu în ea						
	8.Această relație este o modalitate bună de utilizare a timpului meu	2,825	,812	21,978	,000	2,565	3,085
	9.Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea într-un fel.	3,025	,800	23,908	,000	2,769	3,280
	10.Odată ce mi-am îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate că se termină pentru moment	2,900	,900	20,376	,000	2,612	3,187
Total subscală – X		2,90	-	-	-	-	-
Total subscală – Sumă		29,07	-	-	-	-	-

Calculând valorile abaterii standard pentru eșantionul de mentorizați, în cadrul subscalei 1, observăm că aceasta înregistrează cele mai mari valori la itemii 6 (1,060) și 5 (0,911), urmate de itemii 1 (0,869), 7 și 3, care au aceeași valoare (0,839). În același context, valoarea cea mai scăzută a fost înregistrată la itemul 7, de 0,784 puncte.

În continuare, pentru valorile prezentate în tabelul 1, s-a calculat testul Student, acesta înregistrând valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzător celor 36 grade de libertate, respectiv 1,697. Așa cum se poate observa, toate valorile pe care le înregistrează testul Student pentru subscala 1- Scopul, sunt mult mai mari decât valoarea t-ului tabelar, ceea ce ne arată că datele sunt semnificative statistic, pentru un $p < 0,05$.

Semnificația datelor ne este confirmată și de intervalul de încredere (95%CI), toate rezultatele obținute la media aritmetică a itemilor, încadrându-se între limitele superioare și inferioare ale acestuia, fapt ce reflectă disponibilități bune de optimizare a procesului de mentorat.

În contextul celor expuse anterior, toate rezultatele obținute pentru această subscală reflectă potențialități bune de optimizare a procesului de mentorat.

Datele prezentate în tabelul 2, ne redau pentru fiecare item al subscalei 1 – Scopul, numărul de răspunsuri distribuit pe cele 4 variante ale scalei Likert și ponderea procentuală pe care acestea o au în cadrul „Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorizatului – subscala 1 – Scopul”. Astfel, la răspunsurile de 4 puncte, s-a înregistrat o medie a respondenților de 11,3, la cele de 3 puncte, de 15,9, la cele de 2 puncte, 10,6 și la cele de 1 punct, 2,2. Cele mai multe răspunsuri de 4 puncte s-au înregistrat la itemul 3 – „A fi un mentorizat responsabil este cheia succesului acestui parteneriat”, cotările respective fiind acordate de 19 respondenți (tabel 2). Rezultatele la această subscală reflectă o bună concentrare pe obiectivele profesionale în procesul de formare profesională inițială a mentorizatului.

Tabelul 2. Distribuția răspunsurilor și ponderea procentuală a acestora la Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorizatului – subscala 1 – Scopul

Sub- scala	Itemi	4 pct.		3 pct.		2 pct.		1 pct.	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Scopul	1.Această relație de mentorat este o mare prioritate pentru mine	9	22,5	14	35	15	37,5	2	5
	2.Găsirea mentorului meu a fost un pas important pentru mine	8	20	16	40	14	35	2	5
	3.A fi un mentorizat responsabil este cheia	19	47,5	13	32,5	7	17,5	1	2,5

	succesului acestui parteneriat								
	4.Am fost clar cu mentorul meu de ce vreau să mă întâlnesc cu el/ea	10	25	19	47,5	9	22,5	2	5
	5.Am propus unul sau mai multe obiective la care să lucrez cu ajutorul mentorului meu.	9	22,5	13	32,5	15	37,5	3	7,5
	6.Voi recunoaște când mi-am atins obiectivele	17	42,5	8	20	11	27,5	4	10
	7.Mă simt bine în legătură cu consolidarea acestei relații și cu rolul meu în ea	11	27,5	19	47,5	9	22,5	1	2,5
	8.Această relație este o modalitate bună de utilizare a timpului meu	8	20	19	47,5	11	27,5	2	5
	9.Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să-mi schimb concentrarea	11	27,5	21	52,5	6	15	2	5%
	10. Odată ce mi-am îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate că se termină pentru moment	11	27,5	17	42,5	9	22,5	3	7,5
	Total subscală – X	11,3	28,25	15,9	39,75	10,6	26,5	2,2	5,5

Așa cum se poate observa, răspunsurile de 4 puncte au înregistrat o pondere de 28,25%, cele de 3 puncte, 39,75%, cele de 2 puncte 10,6% și cele de 1 punct, 5,5%. Astfel, cea mai mare pondere procentuală de răspunsuri date de eșantionul de mentori (N), s-a înregistrat la valoarea de 3 puncte, iar cea mai scăzută s-a înregistrat pentru răspunsurile de 1 punct.

Am aplicat aceeași metodologie de recoltare, prelucrare, centralizare și interpretare statistică a datelor, pentru subscala 2 – Comunicarea, subscala 3 – Încrederea, subscala 4 – Procesul, subscala 5 – Progresul și subscala 6 – Feedback-ul, din cadrul Chestionarului de evaluare a rolului procesului de mentorat de către mentori.

6.1.2. Studiu preliminar 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat din perspectiva eșantionului de mentori

Varianta a doua a chestionarului de evaluare a rolului procesului de mentorat a fost aplicată eșantionului de mentori/metodiști/alte cadre didactice cu experiență ce activează în învățământul preuniversitar și universitar, iar datele recoltate în urma acestui proces, sunt centralizate, prelucrate și interpretate statistic urmând același algoritm ca și în cazul eșantionului de mentori.

Chestionarul de evaluare a rolului procesului de mentorat din perspectiva mentorilor, pentru cei 60 de itemi, a înregistrat o consistență internă foarte bună, dată de indicatorul statistic Cronbach's Alpha (α) de 0,817.

Pentru subscala 1 – Scopul, din cadrul Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorului, statistica descriptivă a datelor recoltate și centralizate este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3. Statistica descriptivă a Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorului – subscala 1 – Scopul

Sub- scala	Itemi	X	SD	t	p	95% CI	
						Lower	Upper
Scopul	1.Această relație de mentorat este o mare prioritate pentru mine	3,041	,806	18,477	,000	2,701	3,382
	2.Găsirea mentorizatului meu a fost un pas	2,958	,806	17,971	,000	2,617	3,298

	important pentru mine						
	3.A fi un mentor responsabil este cheia succesului acestui parteneriat	3,125	,899	17,013	,000	2,745	3,505
	4.I-am cerut mentorizatului meu să clarifice de ce vrea să se întâlnească cu mine	2,958	,858	16,878	,000	2,595	3,320
	5.I-am cerut mentorizatului meu să propună unul sau mai multe obiective la care să lucrez în această relație	3,041	,907	16,413	,000	2,658	3,425
	6.Eu și mentorizatul meu suntem clari cu privire la modul în care vom recunoaște atunci când el/ea a atins obiectivele	3,208	,883	17,788	,000	2,835	3,581
	7.Mă simt bine în legătură cu consolidarea acestei relații și cu rolul meu în ea	2,958	,907	15,963	,000	2,575	3,341
	8.Această relație este o modalitate bună de utilizare a timpului meu	2,833	,916	15,140	,000	2,446	3,220
	9.Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea într-un fel	3,041	,750	19,852	,000	2,724	3,358
	10.Când mentorizatul meu și-a îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate se termină pentru moment	2,708	,954	13,899	,000	2,305	3,111
	Total subscală – X	2,98	-	-	-	-	-
	Total subscală – Sumă	29,87	-	-	-	-	-

Din datele prezentate în tabelul 3, la subscala 1 – Scopul, din cadrul Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorului, s-au înregistrat pentru cei 10 itemi o sumă în valoare de 29,87 puncte. Eșantionul de mentori a acordat cel mai mare punctaj la itemul 6 – Eu și mentorizatul meu suntem clari cu privire la modul în care vom recunoaște atunci când el/ea a atins obiectivele (3,208 puncte), urmat de itemul 3 - A fi un mentorizat responsabil este cheia succesului acestui parteneriat (3,125 puncte), iar la itemii: 5 – I-am cerut mentorizatului meu să propună unul sau mai multe obiective la care să lucrez în această relație și 9 - Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea (pe o altă activitate, obiectiv etc.), aceștia au înregistrat aceași valoare, respectiv 3,041 puncte. La fel ca și în cazul mentorizaților, toate aceste valori reprezintă mediile punctelor acumulate în urma răspunsurilor oferite pentru subscala 1. Similar, pentru cele mai scăzute punctaje, acestea s-au înregistrat la itemul 10 – Când mentorizatul meu și-a îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate se termină pentru moment (media 2,708 puncte).

În ceea ce privește abaterea standard, valorile calculate au înregistrat cel mai mare prag la itemul 10 – Când mentorizatul meu și-a îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate se termină pentru moment (0,954), urmat de itemul 8 – Această relație este o modalitate bună de utilizare a timpului meu (0,916), iar la polul opus, valoarea cea mai scăzută a fost înregistrată la itemul 9 – Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea într-un fel, acesta având 0,750 puncte.

În continuare, pentru datele tabelare (tabelul 3), s-a calculat testul Student, acesta înregistrând valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzător celor 20 grade de libertate, respectiv

$t=1,725$. Așa cum se poate observa, toate valorile pe care le înregistrează testul Student pentru subscala 1- Scopul, sunt mult mai mari decât valoarea t-ului tabelar, ceea ce ne arată că datele sunt semnificative statistic, pentru un $p < 0,05$.

Semnificația datelor ne este confirmată și de intervalul de încredere (95%CI), toate rezultatele obținute la media aritmetică a itemilor încadrându-se între limitele superioare și inferioare ale acestuia, fapt ce reflectă coerență din partea mentorilor, în stabilirea și discutarea obiectivelor procesului de mentorat.

Distribuția răspunsurilor oferite de eșantionul de mentori pentru cele 4 variante ale scalei Likert, în cadrul subscalei 1 – Scopul, din Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorului, precum și ponderea procentuală a acestora, este redată în tabelul 4.

Tabel 4. Distribuția răspunsurilor și ponderea procentuală a acestora la Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorului – subscala 1 – Scopul

Sub- scala	Itemi	4 pct.		3 pct.		2 pct.		1 pct.	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Scopul	1.Această relație de mentorat este o mare prioritate pentru mine	8	33,3	9	37,5	7	29,2	-	-
	2.Găsirea mentorizatului meu a fost un pas important pentru mine	6	25	12	50	5	20,8	1	4,2
	3.A fi un mentor responsabil este cheia succesului acestui parteneriat	10	41,7	8	33,3	5	20,8	1	4,2
	4.I-am cerut mentorizatului meu să clarifice de ce vrea să se întâlnească cu mine	7	29,2	10	41,7	6	25	1	4,2
	5.I-am cerut mentorizatului meu să propună unul sau mai multe obiective la care să lucrez în această relație	9	37,5	8	33,3	6	25	1	4,2
	6.Eu și mentorizatul meu suntem clari cu privire la modul în care vom recunoaște atunci când el/ea a atins obiectivele	12	50	5	20,8	7	29,2	-	-
	7.Mă simt bine în legătură cu consolidarea acestei relații și cu rolul meu în ea	7	29,2	11	45,8	4	16,7	2	8,3
	8.Această relație este o modalitate bună de utilizare a timpului meu	6	25	10	41,7	6	25	2	8,3
	9.Periodic fac o verificare pentru a vedea dacă ar trebui să ne schimbăm concentrarea într-un fel	6	25	14	58,3	3	12,5	1	4,2
	10.Odată ce mentorizatul meu și-a îndeplinit obiectivele, sunt dispus să văd că relația se reorientează sau poate se termină pentru moment	5	20,8	10	41,7	6	25	3	12,5
Total subscală – X		3,81	31,67	9,7	40,41	5,5	22,92	1,2	5,01

Datele prezentate în tabelul 4, ne redau pentru fiecare item al subscalei 1 – Scopul, numărul de răspunsuri distribuit pe cele 4 variante ale scalei Likert și ponderea procentuală pe care acestea o au în cadrul „Chestionarului de autoevaluare a rolului mentorului”. Astfel, la răspunsurile de 4 puncte, s-a înregistrat o medie a respondenților de 3,81, la cele de 3 puncte, de 9,7, la cele de 2 puncte, 5,5 și la

cele de 1 punct, 1,2. Cele mai multe răspunsuri de 4 puncte s-au înregistrat la itemul 6 – „Eu și mentorizatul meu suntem clari cu privire la modul în care vom recunoaște atunci când el/ea a atins obiectivele”, fiind acordate de 12 respondenți. Rezultatele la această subscală reflectă un grad ridicat de responsabilitate al mentorului, în ceea ce privește relația sa cu mentorizatul.

Așa cum se poate observa, răspunsurile de 4 puncte au înregistrat o pondere de 31,67%, cele de 3 puncte, 40,41%, cele de 2 puncte 22,92% și cele de 1 punct, 5,01%. Astfel, cea mai mare pondere procentuală de răspunsuri date de eșantionul de mentori (N), s-a înregistrat la valoarea de 3 puncte, iar cea mai scăzută s-a înregistrat pentru răspunsurile de 1 punct.

Am aplicat aceeași metodologie de recoltare, prelucrare, centralizare și interpretare statistică a datelor, pentru subscala 2 – Comunicarea, subscala 3 – Încrederea, subscala 4 – Procesul, subscala 5 – Progresul și subscala 6 – Feedback-ul din cadrul Chestionarului de evaluare a rolului procesului de mentorat de către mentori.

6.1.3. Centralizarea și interpretarea rezultatelor studiului preliminar 1

După recoltarea, centralizarea, prelucrarea și interpretarea statistică a datelor obținute în urma aplicării celor două chestionare pe eșantioanele de subiecți supuși cercetării noastre, pentru studiul preliminar 1, s-a trecut la analizarea centralizată a acestora.

În acest sens, s-a folosit media aritmetică, diferența dintre mediile aritmetice, precum și suma acestora. Coeficientul Alpha (Cronbach) ne indică, în funcție de valoarea obținută (mai mare ca 0,9 – excelentă, între 0,7 și 0,9 – bună, între 0,6 și 0,7 – acceptabilă, între 0,5 și 0,6 – slabă, sub 0,5 – inacceptabilă), consistența itemilor folosiți. KMO-B ne arată că eșantioanele folosite sunt adecvate ca număr de subiecți și datele obținute sunt relevante pentru acest studiu. X^2 (χ^2 – test Bartlett) reprezintă un test de sfericitate, pe baza căruia se calculează pragul de semnificație. În cazul nostru, dacă acesta este mai mic de 0,5, putem afirma că valorile analizate sunt valide pentru cercetarea realizată (tabelul 5).

Tabelul 5. Centralizarea rezultatelor la studiul 1 – Chestionarul de evaluare a rolului procesului de mentorat

Subscala	Grupele	X	ΔX	Σ	$\Delta \Sigma$	α	KMO-B	X^2	p
1. Scopul	Grup mentorizați	2,90	-0,08	29,07	0,80	,798	,574	15,941	,000
	Grup mentori	2,98		29,87		,802	,387	13,621	,003
2. Comunicarea	Grup mentorizați	2,94	-0,01	29,45	0,8	,792	,649	7,994	,000
	Grup mentori	2,95		29,53		,794	,469	82,385	,001
3. Încrederea	Grup mentorizați	2,97	-0,07	29,75	0,66	,811	,475	9,776	,000
	Grup mentori	3,04		30,41		,821	,629	13,078	,047
4. Procesul	Grup mentorizați	2,84	-0,07	28,47	0,69	,809	,419	12,534	,000
	Grup mentori	2,91		29,16		,817	,309	4,213	,005
5. Progresul	Grup mentorizați	2,73	-0,22	27,35	2,23	,798	,506	14,990	,000
	Grup mentori	2,95		29,58		,786	,340	5,373	,012
6. Feedback-ul	Grup mentorizați	2,76	-0,18	27,67	1,78	,804	,403	13,764	,009
	Grup mentori	2,94		29,45		,814	,403	12,764	,019

Centralizarea rezultatelor pe subscalele chestionarului de evaluare a rolului procesului de mentorat, permite identificarea diferențelor de opinie privind rolurile, modul de implicare și responsabilitățile mentorizaților și a mentorilor.

Cea mai mare diferență înregistrată între evaluarea mentorizaților și a mentorilor a fost la subscala 5 – Progresul, de 0,22 puncte, unde mentorii au valorizat superior itemii de evaluare ai progresului în activitatea de mentorat, comparativ cu eșantionul de mentorizați. La toate subscalele acestui chestionar, eșantionul de mentori a avut medii aritmetice mai mari decât eșantionul de mentorizați (Figura 5).

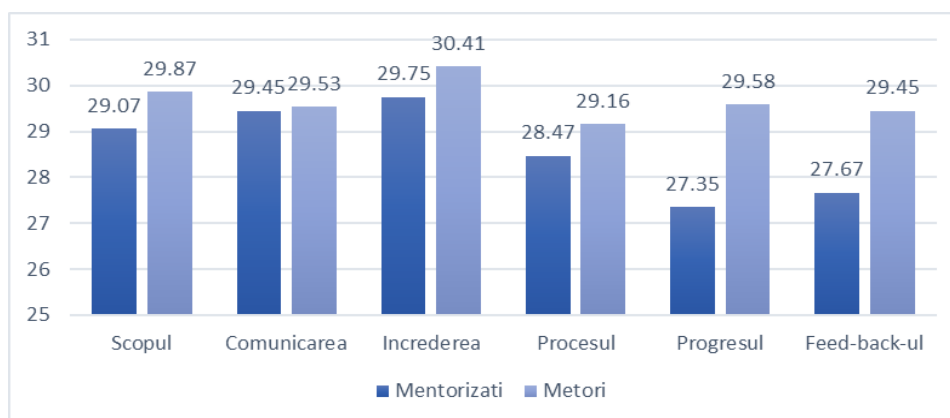

Figura 5. Suma punctajelor pe cele 6 subscale ale „Chestionarului de autoevaluare a rolului procesului de mentorat” pentru eșantioanele de mentorizați și mentori

Toate subscalele au înregistrat o consistență internă bună și foarte bună, valorile indicatorului Cronbach's Alpha, situându-se între 0,786 și 0,821.

Pentru toate subscalele, rezultatele analizate au fost adecvate și utile cercetării, conform indicelui statistic χ^2 , iar pragurile de semnificație au avut valori inferioare valorii de referință de 0,5, ceea ce reflectă faptul că rezultatele sunt semnificative din punct de vedere statistic.

Următoarea etapă în analiza datelor centralizate ale studiului preliminar 1, a fost aflarea scorului chestionarului, care se obține prin însumarea mediilor aritmetice obținute pe fiecare subscală în parte (tabelul 6)

Tabelul 6. Suma punctajului total pentru cele două variante ale chestionarului de evaluare a procesului de mentorat

Eșantion	Σ total punctaj	$\Delta\Sigma$ total punctaj
Mentorizați	171,76	6,24
Mentori	178	

După cum se poate observa, sumele înregistrate de cele două eșantioane cuprinse în studiul preliminar 1, sunt: 171,16 puncte, pentru mentorizați și 178 puncte pentru mentori. Diferența înregistrată între sumele punctajelor obținute la Chestionarul de evaluare a rolului procesului de mentorat între cele două eșantioane, de mentorizați și mentori, a fost de 6,24 puncte.

Valoarea cumulativă totală înregistrată de ambele eșantioane se încadrează între 240 – 161 puncte, conform scorului chestionarului, ceea ce indică faptul că rolurile asumate în cadrul procesului de mentorat sunt optime și profesioniste, fiecare dintre cele două categorii de subiecți incluși în studiu considerând că atribuțiile și implicarea lor sunt importante pentru derularea unui proces de mentorat

de calitate. Itemii cu punctaj mai scăzut, odată ce s-au identificat, pot și trebuie să fie îmbunătățiți pentru a asigura un proces eficient de dezvoltare profesională didactică inițială/la debut de carieră didactică.

6.1.4. Concluziile experimentului preliminar – studiu 1 privind evaluarea rolului procesului de mentorat de către mentorizați și mentori

Chestionarul aplicat cu cele două variante adaptate pentru mentorizați și mentori, a fost validat statistic prin valorile mari ale indicatorului Cronbach's Alpha. Ele evidențiază o bună și foarte bună consistență internă a tuturor subscalelor la nivelul celor două variante de chestionar, respectiv pentru mentorizați și mentori.

Conform celor prezentate, putem afirma că, ipoteza specifică studiului preliminar 1, respectiv că „Aplicarea la nivelul mentorilor și mentorizaților a unui chestionar cu multiple subscale, ce cuprinde: scopul, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul demersului de mentorat, oferă posibilitatea identificării asemănărilor și diferențelor de opinie, cu privire la modul de implicare și însușire a responsabilităților (rolurilor) pe care și le asumă mentorul, respectiv mentorizatul” este acceptată.

Punctajele totale – cumulate - de ambele eșantioane, se încadrează între 240-161 puncte, care conform scorului general al chestionarului indică faptul că, rolurile specifice mentorizaților și mentorilor în ceea ce privește implementarea și derularea procesului de mentorat sunt asumate în condiții optime (la acest moment doar declarativ), iar implicarea lor este majoră și eficientă.

Rezultatele studiului preliminar 1 reflectă faptul că, mentorizații și mentorii consideră/declară că rolul lor în cadrul procesului de mentorat este unul major, iar rezultatul, care ne arată că toți respondenții studiului preliminar au acordat punctaje bune, de 3 și 4 puncte la majoritatea itemilor, ne determină să concluzionăm că, mentorizații și mentorii consideră procesul de mentorat ca fiind important pentru dezvoltarea lor profesională în etapa de formare inițială, de debut în cariera didactică și implicit, o percep ca o bază consistentă pentru dezvoltarea viitoare a carierei.

Procesul de mentorat trebuie centrat pe extinderea competențelor profesionale ale mentorizaților și mentorilor și pe diversificarea experiențelor de predare specifice educației fizice, adaptate pentru ciclurile de învățământ preuniversitar. Schimbările și reformele din sistemul educațional se recomandă să vizeze și eficientizarea etapei de formare profesională inițială, ca bază de pornire în procesul de profesionalizare a cadrelor didactice cu specializarea educație fizică și sportivă.

6.2. Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului 2 din cadrul cercetării preliminare privind autoaprecierea competențelor specifice predării educației fizice și sportive de către mentorizați și mentori

6.2.1. Prezentarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului 2 din cadrul cercetării preliminare privind autoaprecierea competențelor specifice predării educației fizice și sportive

În studiul preliminar 2, a fost aplicat un chestionar de autoevaluare a percepției competențelor specifice predării educației fizice (și sportive), identic pentru ambele eșantioane supuse cercetării noastre, compuse din 2 subscale, respectiv: subscala 1 – Competențe didactice de specialitate și subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare.

Urmând același algoritm de analizare a datelor recoltate, centralizate și prelucrate statistic, s-a calculat indicatorul Cronbach's Alpha (α), atât pentru eșantionul de mentorizați, cât și pentru

eșantionul de mentori, iar valorile înregistrate de acesta au fost de 0,802 pentru prima categorie și de 0,834, pentru cea de-a doua. Aceste rezultate pun în evidență o foarte bună consistență internă, chestionarul fiind validat statistic și astfel, am decis utilizarea lui în cadrul cercetării noastre preliminare.

▪ Date pentru mentorizați

Pentru subscala 1 – Competențe didactice de specialitate, datele centralizate în urma aplicării chestionarului pe eșantionul de mentorizați, sunt prezentate în tabelul 7.

Tabelul 7. Statistica descriptivă a Chestionarului de autoevaluare a percepției competențelor specifice predării educației fizice de către mentorizați – subscala 1 – Competențe didactice de specialitate

Sub- scala	Itemi	X	SD	t	p	95% CI	
						Lower	Upper
Competențe didactice de specialitate	1. Recunoașterea elevilor cu talent sportiv și îndrumarea acestora	3,450	,638	34,173	,000	3,245	3,654
	2. Calificare pentru demonstrarea abilităților care fac parte din curriculum	3,225	,831	24,525	,000	2,959	3,491
	3. Respectarea principiilor incluziunii, individualizării și diferențierii	2,800	,911	19,429	,000	2,508	3,091
	4. Calificare pentru managementul pedagogic al clasei la lecția de educație fizică	3,175	,843	23,795	,000	2,905	3,444
	5. Calificare pentru acordarea primului ajutor în caz de accidentare	2,650	,948	17,667	,000	2,346	2,9534
	6. Calificare pentru a demonstra abilități care nu fac parte din programă	2,600	1,007	16,319	,000	2,277	2,922
	7. Calificare pentru diferite modalități de evaluare și notare a cunoștințelor în educație fizică	2,600	,955	17,211	,000	2,294	2,905
	8. Abilitatea de a utiliza diferite metode de predare și forme de predare a educației fizice	3,125	,852	23,171	,000	2,852	3,397
	9. Calificare pentru încurajarea elevilor să fie activi prin sport în timpul liber	2,625	1,102	15,063	,000	2,272	2,977
	10. Abilități și cunoștințe organizaționale pentru implementarea programelor școlare și extracurriculare	3,075	,888	21,893	,000	2,790	3,359
	11. Calificare pentru evaluarea propriei activități pedagogice în învățământ	3,175	,843	23,795	,000	2,905	3,444
	12. Calificare pentru stabilirea obiectivelor conform curriculum-ului	3,050	,985	19,568	,000	2,734	3,365
	13. Calificare pentru încurajarea progresului personal al unui elev	3,325	,729	28,813	,000	3,091	3,558
	14. Calificare pentru planificarea unui proces în conformitate cu analiza statutului și curriculum-ului	3,100	,871	22,505	,000	2,821	3,378
	15. Calificare pentru formarea și transmiterea informațiilor de feedback	2,775	,946	18,533	,000	2,472	3,077

16. Calificare pentru transmiterea eficientă a conținutului teoretic în lecțiile de educație fizică	2,625	1,074	15,392	,000	2,2800	2,9700
17. Calificare pentru încurajarea creativității în găsirea soluțiilor la sarcinile motorii	3,075	,888	21,893	,000	2,7909	3,3591
18. Calificare pentru conectarea subiectelor educației fizice cu alte subiecte	3,075	,888	21,893	,000	2,7909	3,3591
19. Calificare pentru încurajarea învățării elevilor într-un mod instructiv și creativ	2,975	,973	19,324	,000	2,6636	3,2864
20. Calificare pentru diagnosticarea condiției fizice	3,375	,704	30,284	,000	3,1496	3,6004
Total subsală – X	2,993	-	-	-	-	-
Total subsală – Sumă	59,87	-	-	-	-	-

Din datele prezentate în tabelul 7, la subsala 1 – Competențe didactice de specialitate, se poate observa că, pentru cei 20 itemi, s-a înregistrat o sumă în valoare de 59,87 puncte. Toate aceste valori reprezintă mediile punctelor acumulate în urma răspunsurilor oferite pentru subsala 1/itemi.

În ceea ce privește abaterea standard, pentru eșantionul de mentori, în cadrul subscalei 1 a chestionarului aplicat, aceasta a înregistrat valoarea maximă la itemul 9 – Calificare pentru încurajarea elevilor să fie activi prin sport în timpul liber (1,102), urmat de itemul 16 – Calificare pentru transmiterea eficientă a conținutului teoretic în lecțiile de educație fizică (1,074). Cea mai scăzută valoare a abaterii standard a fost înregistrată la itemul 1 – Recunoașterea elevilor cu talent sportiv și îndrumarea acestora (0,638), urmată de cea de la itemul 20 – Calificare pentru diagnosticarea condiției fizice (0,704)

Pentru datele prezentate în tabelul 7, s-a calculat testul Student, acesta înregistrând valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzător celor 36 grade de libertate, respectiv $t=1,697$. Așa cum se poate observa, toate valorile calculate, pe care le înregistrează testul Student pentru această subsală, sunt mult mai mari decât valoarea t-ului tabelar, ceea ce ne arată că datele sunt semnificative statistic, pentru un $p < 0,05$.

Această semnificație statistică a datelor ne este confirmată și de intervalul de încredere (95%CI), toate rezultatele obținute la media aritmetică a itemilor încadrându-se între limitele superioare și inferioare ale acestuia. Limitele intervalului de confidență indică posibilități bune de îmbunătățire a competențelor didactice de specialitate în cadrul procesului de mentorat în educație fizică.

Tabel 8. Distribuția răspunsurilor și ponderea procentuală a acestora la Chestionarul de autoevaluare a percepției competențelor specifice educației fizice și sportive de către mentori – subsala 1 – Competențe didactice de specialitate

Sub-sala	Itemi	4 pct.		3 pct.		2 pct.		1 pct.	
		N	%	N	%	N	%	N	%
	1. Recunoașterea elevilor cu talent sportiv și îndrumarea acestora	21	52,5	16	40	3	7,5	0	0
	2. Calificare pentru demonstrarea abilităților care fac parte din curriculum	19	47,5	11	27,5	10	25	0	0
	3. Respectarea principiilor incluziunii, individualizării și diferențierii	10	25	15	37,5	12	30	3	7,5

Competențe didactice de specialitate	4. Calificare pentru managementul pedagogic al clasei la lecția de educație fizică	18	45	11	27,5	11	27,5	0	0	
	5. Calificare pentru acordarea primului ajutor în caz de accidentare	8	20	15	37,5	12	30	5	12,5	
	6. Calificare pentru a demonstra abilități care nu fac parte din programă	11	27,5	6	15	19	47,5	4	10	
	7. Calificare pentru diferite modalități de evaluare și notare a cunoștințelor în educație fizică	9	22,5	10	25	17	42,5	4	10	
	8. Abilitatea de a utiliza diferite metode de predare și forme de predare a educației fizice	17	42,5	11	27,5	12	30	0	0	
	9. Calificare pentru încurajarea elevilor să fie activi prin sport în timpul liber	11	27,5	11	27,5	10	25	8	20	
	10. Abilități și cunoștințe organizaționale pentru implementarea programelor școlare și extracurriculare	17	42,5	9	22,5	14	35	0	0	
	11. Calificare pentru evaluarea propriei activități pedagogice în învățământ	18	45	11	27,5	11	27,5	0	0	
	12. Calificare pentru stabilirea obiectivelor conform curriculumului	18	45	8	20	12	30	2	5	
	13. Calificare pentru încurajarea progresului personal al unui elev	19	47,5	15	37,5	6	15	0	0	
	14. Calificare pentru planificarea unui proces în conformitate cu analiza statutului și curriculum-ul	17	42,5	10	25	13	32,5	0	0	
	15. Calificare pentru formarea și transmiterea informațiilor de feedback	11	27,5	12	30	14	35	3	7,5	
	16. Calificare pentru transmiterea eficientă a conținutului teoretic în lecțiile de educație fizică	11	27,5	10	25	12	30	7	17,5	
	17. Calificare pentru încurajarea creativității în găsirea soluțiilor la sarcinile motorii	17	42,5	9	22,5	14	35	0	0	
	18. Calificare pentru conectarea subiectelor educației fizice cu alte subiecte	17	42,5	9	22,5	14	35	0	0	
	19. Calificare pentru încurajarea învățării elevilor într-un mod instructiv și creativ	16	40	9	22,5	13	32,5	2	5	
	20. Calificare pentru diagnosticarea condiției fizice	20	50	15	37,5	5	12,5	0	0	
	Total subsală – X		15,25	38,12	11,15	27,87	11,17	29,25	1,9	4,75

După cum se poate observa din datele cuprinse în tabelul 8, la răspunsurile de 4 puncte s-a înregistrat o medie a respondenților de 15,25, la cele de 3 puncte, una de 11,15, la cele de 2 puncte, 11,17, iar la cele de 1 punct, 1,9. Distribuția procentuală a răspunsurilor pe cele 4 intervale de evaluare ale scalei Likert, înregistrează un procent de 38,12% pentru cele de 4 puncte, 27,87%, pentru cele de 3 puncte, 29,25%, pentru cele de 2 puncte, iar pentru cele de 1 punct, 4,75%.

Toate cele prezentate anterior, ne conduc spre concluzia că, mentorizații recunosc și apreciază în mare măsură competențele didactice de specialitate.

În continuare, am trecut la recoltarea, centralizarea și prelucrarea datelor cuprinse în tabelul 9 (redat mai jos), privind subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare, din cadrul chestionarului de autoevaluare a competențelor specifice necesare predării educației fizice și sportive, pentru eșantionul de mentorizați.

Tabelul 9. Statistica descriptivă a Chestionarului de autoevaluare a percepției competențelor specifice predării educației fizice și sportive de către mentorizați – subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare

Sub- scala	Itemii	X	SD	t	P	95% CI	
						Lower	Upper
Competențe inter-trans-disciplinare	21. Înțelegerea modalităților metodice în predarea abilităților care nu fac parte din programă	3,125	,852	23,171	,000	2,852	3,397
	22. Înțelegerea aspectelor istorice ale educației fizice	2,600	,955	17,211	,000	2,294	2,905
	23. Înțelegerea dezvoltării fizice și motorii a copiilor și adolescenților	3,075	,858	22,641	,000	2,800	3,349
	24. Înțelegerea modalităților metodice de predare a abilităților motorii din curriculum	3,175	,812	24,701	,000	2,915	3,435
	25. Înțelegerea curriculum-ului educației fizice	2,750	1,006	17,282	,000	2,428	3,071
	26. Înțelegerea didacticii generale a procesului de predare	3,050	,875	22,031	,000	2,770	3,330
	27. Înțelegerea aspectelor anatomo-funcționale ale educației fizice	2,675	1,022	16,546	,000	2,348	3,002
	28. Înțelegerea aspectelor de sănătate și de prim ajutor	2,500	1,012	15,612	,000	2,176	2,823
	29. Înțelegerea modului de utilizare a diferitelor strategii pedagogice	2,475	1,109	14,113	,000	2,120	2,829
	30. Înțelegerea importanței dezvoltării profesionale continue pentru profesorul de educație fizică	3,200	,911	22,204	,000	2,908	3,491
	31. Înțelegerea aspectelor fiziologice ale educației fizice	2,750	1,080	16,102	,000	2,404	3,095
	32. Înțelegerea aspectelor psihologice ale educației fizice	2,575	1,106	14,714	,000	2,221	2,929
	33. Înțelegerea teoriei practicării sportului	2,725	1,109	15,539	,000	2,370	3,079
	34. Înțelegerea circumstanțelor sociale în lecțiile de educație fizică	3,350	,802	26,410	,000	3,093	3,606
	35. Înțelegerea fluxului financiar în educația fizică	2,850	1,001	18,002	,000	2,529	3,170
	36. Înțelegerea aspectelor biomecanice ale educației fizice	2,675	1,071	15,789	,000	2,332	3,017
	37. Înțelegerea influenței mass-media asupra educației fizice	2,450	1,153	13,432	,000	2,081	2,818
	38. Înțelegerea aspectelor culturale ale educației fizice	2,350	,948	15,668	,000	2,046	2,653
	39. Înțelegerea aspectelor filosofice ale educației fizice	2,125	1,113	12,067	,000	1,768	2,481

	40. Înțelegerea importanței sociale a educației fizice	2,825	1,106	16,143	,000	2,471	3,179
Total subscală – X		2,765	-	-	-	-	-
Total subscală – Sumă		55,30	-	-	-	-	-

Urmând același algoritm de prelucrare, pentru datele prezentate în tabelul 9, la subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare, se poate observa că, pentru cei 20 itemi, s-a înregistrat o sumă în valoare de 55,30 puncte. Toate aceste valori reprezintă mediile punctelor acumulate în urma răspunsurilor oferite pentru subscala 2. Itemii care au înregistrat scoruri mari, au fost considerați de către mentorizați că definesc profilul de competență profesională a cadrelor didactice debutante în etapa de formare profesională inițială/de debut, iar cei la care rezultatele înregistrate au fost mai scăzute, putem considera că pot fi îmbunătățite printr-o implicare mai activă și o conștientizare dirijată/problematică, în procesul de dezvoltare profesională.

În privința abaterii standard pentru eșantionul de mentorizați, în cadrul subscalei 2 – Competențe inter-trans-disciplinare, aceasta a înregistrat valoarea maximă de 1,153. La calcularea testului Student, s-au înregistrat valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzător celor 36 grade de libertate, respectiv $t=1,697$. Toate valorile pe care le înregistrează testul Student pentru această subscală, sunt mult mai mari decât valoarea t-ului tabelar, ceea ce demonstrează că datele sunt semnificative statistic, pentru un $p < 0,05$.

Această semnificație statistică, este confirmată și de intervalul de încredere (95%CI), toate rezultatele obținute la media aritmetică a itemilor, încadrându-se între limitele superioare și inferioare ale acestuia, ceea ce determină facilitarea mecanismelor de optimizare a procesului de dezvoltare a competențelor inter-trans-disciplinare.

În tabelul 10, sunt redate datele centralizate cu privire la răspunsurile acordate de eșantionul de mentorizați, pe cele 4 intervale de evaluare ale scalei Likert.

Tabelul 10. Distribuția răspunsurilor și ponderea procentuală a acestora la Chestionarul de autoevaluare a percepției competențelor specifice necesare predării educației fizice și sportive de către mentorizați – subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare

Sub- scala	Itemi	4 pct.		3 pct.		2 pct.		1 pct.	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Competențe inter-trans-disciplinare	21. Înțelegerea modalităților metodice în predarea abilităților care nu fac parte din programa	17	42,5	11	27,5	12	30	0	0
	22. Înțelegerea aspectelor istorice ale educației fizice	7	17,5	16	40	11	27,5	6	15
	23. Înțelegerea dezvoltării fizice și motorii a copiilor și adolescenților	16	40	11	27,5	13	32,5	0	0
	24. Înțelegerea modalităților metodice de predare a abilităților motorii din curriculum	17	42,5	13	27,5	10	25	0	0
	25. Înțelegerea curriculumului educației fizice	13	32,5	7	17,5	17	42,5	3	7,5
	26. Înțelegerea didacticii generale a procesului de educație fizică	13	32,5	19	47,5	5	12,5	3	7,5
	27. Înțelegerea aspectelor anatomo-funcționale ale educației fizice	11	27,5	10	25	14	35	5	12,5
	28. Înțelegerea aspectelor de sănătate și de	8	20	11	27,5	14	35	7	17,5

prim ajutor									
29. Înțelegerea modului de utilizare a diferitelor strategii pedagogice	9	22,5	11	27,5	10	25	10	25	
30. Înțelegerea importanței dezvoltării profesionale continue pentru profesorul de educație fizică	21	52,5	6	15	13	32,5	0	0	
31. Înțelegerea aspectelor fiziologice ale educației fizice	14	35	7	17,5	14	35	5	12,5	
32. Înțelegerea aspectelor psihologice ale educației fizice	11	27,5	9	22,5	12	30	8	20	
33. Înțelegerea teoriei practicării sportului	14	35	7	17,5	13	32,5	6	15	
34. Înțelegerea circumstanțelor sociale în lecțiile de educație fizică	22	55	10	25	8	20	0	0	
35. Înțelegerea fluxului financiar în educație fizică	14	35	9	22,5	14	35	3	7,5	
36. Înțelegerea aspectelor biomecanice ale educației fizice	10	25	15	37,5	7	17,5	8	20	
37. Înțelegerea influenței mass-media asupra educației fizice	10	25	9	22,5	10	25	11	27,5	
38. Înțelegerea aspectelor culturale ale educației fizice	5	12,5	12	30	15	37,5	8	20	
39. Înțelegerea aspectelor filosofice ale educației fizice	6	15	9	22,5	9	22,5	16	40	
40. Înțelegerea importanței sociale a educației fizice	16	40	6	15	13	32,5	5	12,5	
Total subscală – X	12,7	31,75	10,4	25,75	11,7	29,25	5,2	13	

Astfel, pentru intervalul de evaluare de 4 puncte, cel mai apreciat item a fost itemul 34 – Înțelegerea circumstanțelor sociale în lecțiile de educație fizică (22 răspunsuri) și itemul 30 – Înțelegerea importanței dezvoltării profesionale continue pentru profesorul de educație fizică (21 răspunsuri).

Din datele cuprinse în tabelul 10, reiese că, la răspunsurile de 4 puncte s-a înregistrat o medie a respondenților de 12,7, la cele de 3 puncte, una de 10,4, la cele de 2 puncte, 11,7, iar la cele de 1 punct, 5,2. Ponderea procentuală a răspunsurilor de 4 puncte este majoritară, de 31,75%, a celor de 3 puncte de 25,75%, a celor de 2 puncte, 29,75%, iar pentru 1 punct, 13%.

Rezultatele bune înregistrate la marea parte a itemilor, evidențiază faptul că mentorizații conștientizează impactul aportului cunoștințelor și aptitudinilor inter- și trans-disciplinare, care contribuie la conturarea profilului de competențe profesionale a cadrelor didactice debutante. Competențele inter-trans-disciplinare, împreună cu competențele didactice de specialitate, asigură câmpul de referință al profesionalizării cadrelor didactice în educația fizică și sportivă școlară.

Similar au fost recoltate, centralizate, prelucrate și interpretate statistic și datele pentru mentori.

6.2.2. Centralizarea rezultatelor studiului preliminar 2

După recoltarea, centralizarea, prelucrarea și interpretarea statistică a datelor obținute în urma aplicării „Chestionarului de autoevaluare a percepției competențelor specifice necesare predării

educației fizice și sportive” pe eșantioanele de subiecți supuși cercetării noastre, în cadrul studiului preliminar 2, s-a trecut la analizarea centralizată a rezultatelor înregistrate de acesta.

În acest sens, ca și în cazul studiului preliminar 1, s-a folosit media aritmetică, diferența mediilor aritmetice, precum și suma acestora. Coeficientul Alpha (Cronbach) ne indică, în funcție de valoarea obținută (mai mare ca 0,9 – excelentă, între 0,7 și 0,9 – bună, între 0,6 și 0,7 – acceptabilă, între 0,5 și 0,6 – slabă, sub 0,5 – inacceptabilă), consistența itemilor folosiți. KMO-B ne arată că eșantioanele folosite sunt adecvate ca număr de subiecți și datele obținute sunt relevante pentru acest studiu. Pentru a fi relevante, valorile trebuie să se încadreze în intervalul 0-1. χ^2 (chi² – test Bartlett) reprezintă un test de sfericitate, pe baza căruia se calculează pragul de semnificație. Dacă acesta este mai mic de 0,5, putem afirma că valorile analizate sunt utile cercetării realizate.

Cele două categorii de date, pentru mentorizați, respectiv mentori, centralizate pe indicatorii statistici prezentați anterior, se regăsesc în tabelul 11.

Tabelul 11. Centralizarea rezultatelor la studiul preliminar 2 – Chestionarul de autoevaluare a percepției competențelor specifice predării educației fizice și sportive

Subscala	Grupele	X	ΔX	Σ	$\Delta \Sigma$	α	KMO-B	chi ²	p
1. Competențe didactice de specialitate	Grup mentorizați	2,993	0,188	59,87	3,75	,764	,340	419,808	,000
	Grup mentori	3,181		63,62		,860	,214	324,419	,000
2. Competențe inter-trans-disciplinare	Grup mentorizați	2,765	0,109	55,30	2,18	,804	,457	282,546	,000
	Grup mentori	2,656		53,12		,817	,236	258,224	,001

Analiza scorurilor totale pentru ambele subscale de competențe ne permite interpretarea rezultatelor din perspectiva impactului perceptiv al mentorizaților și mentorilor privind competențele profesionale specifice educației fizice și sportive.

Scorul total realizat de eșantionul de mentorizați a fost de 59,87 puncte pentru subscala 1, inferior celui realizat de eșantionul de mentori (63,62), cu 3,75 puncte. În cazul subscalei 2, privind competențele inter-trans-disciplinare, diferența dintre cele două eșantioane a fost mai mică, de 2,18 puncte, ceea ce evidențiază faptul că ambele grupe au percepții asemănătoare privind importanța dezvoltării acestor competențe în procesul de formare profesională

Cele două subscale ale chestionarului, privind autoevaluarea percepției competențelor specifice educației fizice, completate de mentorizați și mentori au înregistrat o consistență internă bună și foarte bună, valorile Cronbach's Alpha fiind între 0,764 și 0,860. Pentru ambele subscale, rezultatele analizate au fost adecvate și utile cercetării conform indicelui statistic chi², iar pragurile de semnificație au avut valori inferioare valorii de referință de 0,5, ceea ce reflectă faptul că rezultatele sunt semnificative din punct de vedere statistic.

Următoarea etapă în analizarea datelor centralizate ale studiului preliminar 1, a fost aflarea scorului chestionarului, care se obține prin însumarea mediilor aritmetice obținute pe fiecare subscală în parte. Aceste date sunt prezentate în tabelul 12.

Tabelul 12. Suma punctajului total pentru Chestionarul de autoevaluare a percepției competențelor profesionale în educație fizică

Eșantion	Σ total punctaj	$\Delta\Sigma$ total punctaj
Mentorizați	115,17	3,09
Mentori	118,26	

După cum se poate observa în tabelul 12, sumele înregistrate de cele două eșantioane cuprinse în studiul preliminar 2, sunt: 115,17 puncte, pentru mentorizați și 118,26 puncte pentru mentori.

Diferența înregistrată între sumele punctajelor obținute la Chestionarul de autoevaluare a percepției competențelor profesionale în educație fizică între cele două eșantioane (mentorizați și mentori) a fost de 3,09 puncte.

Valoarea cumulativă totală înregistrată de ambele eșantioane, se încadrează între 160-105 puncte, conform scorului chestionarului, ceea ce indică faptul că ambele eșantioane au o percepție bună despre nivelul de dezvoltare și manifestare a competențelor specifice educației fizice, necesare în cadrul desfășurării activităților didactice și de formare profesională inițială/la debut. Totuși, se remarcă faptul că ambele punctaje cumulate se situează la pragul inferior al scorului de încadrare pentru calificativul acordat, ceea ce ne determină să concluzionăm că există un potențial real de conștientizare, conturare și dezvoltare a celor două tipuri de competențe care garantează un proces didactic eficient.

6.2.3. Concluziile experimentului preliminar – Studiul 2 privind autoevaluarea percepției competențelor profesionale în educație fizică de către mentorizați și mentori

Chestionarul privind autoevaluarea percepției competențelor specifice necesare predării educației fizice și sportive îl considerăm relevant, iar rezultatele cercetării au contribuit la validarea acestuia, fapt care ne-a determinat păstrarea lui ca instrument de lucru pentru cercetarea de bază. Consistența internă a întregului chestionar, respectiv pentru fiecare subscală (validată prin valorile coeficientului Alpha), la ambele eșantioane ale cercetării preliminare a fost bună și foarte bună, întărind în acest fel, rezultatele studiului preliminar 2. Eșantionul de mentorizați a acordat punctaje mai mici la ambele subscale ale chestionarului, ceea ce reflectă că percepția lor este bună, dar oarecum în acord cu nivelul de debut al formării profesionale didactice.

Ambele eșantioane au acordat scoruri mici privind percepția competențelor referitoare la impactul cultural, filozofic și al mass-mediei asupra educației fizice. Considerăm că această realitate necesită o acționare de optimizare, în vederea completării profilului de competență inter-trans-disciplinară a cadrelor didactice cu specializarea educație fizică.

Drept urmare a datelor prezentate mai sus, se demonstrează ipoteza specifică studiului preliminar 2, conform căreia „Aplicarea unui chestionar centrat pe competențele profesionale necesare în predarea disciplinei de studiu „Educație fizică” în învățământul preuniversitar, pune în evidență, atât acordul/dezacordul, cât și semnificația acestora pentru mentor și mentorizat în abordarea actului de predare-învățare-evaluare”.

Concluziile părții a II-a – Cercetarea preliminară privind procesul de formare profesională didactică inițială în educația fizică și sportivă

Confirmarea celor două ipoteze secundare, specifice studiului preliminar (1 și 2), ne determină să afirmăm faptul că și ipoteza generală a cercetării în cauză a fost atinsă, și anume: „Aplicarea unor

chestionare pe direcția indicatorilor specifici și relevanți ai procesului de mentorat, fac posibilă evidențierea mecanismelor interne din cadrul acestui proces, cu privire la rolurile, percepțiile și competențele profesionale specifice ale celor doi actori pe care-i implică, respectiv mentorul și mentorizatul”.

Cariera didactică a debutanților necesită un proces complex și specializat de mentorat în etapa inițială formativă, care trebuie coordonată de către specialiști cu experiență și cu expertiză în domeniul educației fizice, respectiv de către mentori.

PARTEA III – CONTRIBUȚII PRIVIND AMELIORAREA ȘI EXTINDEREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE ÎN ETAPA DE FORMARE INIȚIALĂ A PROFESORILOR CU SPECIALIZAREA EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORTIVĂ

CAPITOLUL 7. CONTEXTUL GENERAL ȘI DESIGNUL CERCETĂRII DE BAZĂ

7.1. Premisele cercetării de bază

Dezvoltarea carierei didactice impune extinderea, respectiv aprofundarea fondului de competențe, abilități, cunoștințe, în vederea optimizării potențialităților acționale umane, sociale și în special profesionale, care trebuie aduse la standardele actuale și la specificul mediului educațional românesc. Disciplina Educație fizică prin conținutul, specificul și complexitatea sa, reclamă câteva aspecte particulare privind modalitățile de transfer a cunoștințelor teoretice în procesul de formare a deprinderilor motrice, care se pot realiza numai sub coordonarea unui cadru didactic cu specializarea educație fizică și sportivă, ce face dovada practică a unui cadru extins de competențe profesionale și transversale.

Pentru o activitate didactică eficientă, profesorii cu specializarea în educație fizică și sportivă, în special cei debutanți, trebuie să conștientizeze rolurile și responsabilitățile profesionale pe care le au și să manifeste o preocupare permanentă pentru dezvoltarea profesională proprie, în funcție de provocările și cerințele educaționale actuale.

Cadrele didactice debutante au nevoie să fie îndrumate și consiliate de către cadre didactice experimentate, iar de eficiența acestui proces de mentorat, depinde în mare măsură eficiența profesională didactică viitoare.

Conștientizarea rolului și a responsabilităților cadrelor didactice debutante (mentorizați) și a cadrelor didactice experimentate (mentori) va facilita creșterea eficienței procesului instructiv–educativ, iar coroborarea acestor aspecte, cu identificarea metodelor care au un impact formativ major în conturarea profilului de competență profesională a profesorilor, va constitui baza optimizării întregului proces didactic școlar la disciplina Educație fizică, dând satisfacție elevului, care se află în centrul sferei educaționale de interes.

7.2. Scopul cercetării de bază

Scopul principal investigativ al cercetării de bază constă în conceperea și implementarea unui program de mentorat, ce se dorește a fi cu impact major, privind extinderea rolului, a competențelor și responsabilităților profesorilor stagiați (debutanți în sistemul de învățământ preuniversitar), toate acestea fiind puse (de dorit) în „slujba” satisfacerii nevoilor de învățare ale elevului, ca principal beneficiar al actului educațional.

7.3. Ipoteza generală și ipotezele specifice cercetării de bază

În stabilirea ipotezei generale a cercetării de bază, am pornit de la presupunerea că, „prin conceperea și implementarea unui program de mentorat, specific și adaptat predării educației fizice la nivelul învățământului preuniversitar, vom contribui la dezvoltarea, respectiv extinderea competențelor profesionale ale cadrului didactic debutant, la stabilirea rolului său în procesului de mentorat pe care-l parcurge, precum și la creșterea satisfacției elevilor față de actul didactic specific pe care-l exercită”.

Ipoteza specifică studiului de bază 1 (I₁)

„Prin autoevaluarea rolului pe care îl joacă mentoratul în cadrul procesului de mentorat, vom putea identifica aspectele relevante ale conduitei sale, cu privire la: scopurile, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul, în vederea conștientizării responsabilităților pe care le are în procesul său de formare profesională, pentru predarea disciplinei Educație fizică”;

Ipoteza specifică studiului de bază 2 (I₂)

„Implementarea unui program de mentorat adaptat specificului predării disciplinei Educație fizică, în etapa de debut profesional, contribuie la ameliorarea și extinderea competențelor profesionale (didactice și inter-trans-disciplinare), necesare mentoratului în abordarea cu eficiență a procesului instructiv-educativ”.

Ipoteza specifică studiului de bază 3 (I₃)

„Odată cu extinderea și aprofundarea competențelor profesionale ale cadrului didactic debutant, participant la un proces de mentorat structurat corespunzător, crește eficiența actului de predare la disciplina Educație fizică, fapt reflectat prin satisfacția elevului față de sprijinul acordat în propria lui formare”.

7.4. Obiectivele cercetării de bază

În cadrul cercetării finale am conturat următoarele obiective:

- Conștientizarea rolului pe care mentoratul (profesorul debutant) îl are în cadrul procesului de mentorat, pentru motivarea acestuia, în vederea activizării sale la construcția propriei sale cariere didactice;
- Dezvoltarea competențelor profesionale, respectiv profesionalizarea carierei didactice în predarea disciplinei Educație fizică;
- Obiectivizarea nivelului de percepție/evaluare pozitivă a elevului asupra actului de predare-învățare-evaluare efectuat de către profesorul debutant (mentoratul) la disciplina Educație fizică.

7.5. Principalele aspecte ale organizării cercetării de bază

Cercetarea de bază s-a derulat pe parcursul anului școlar 2018 – 2019. În faza de debut a demersului nostru, pe baza unui acord instituțional s-a luat legătura cu Inspectoratul Școlar Județean Brașov, prin persoana inspectorului școlar de specialitate, cu care s-a purtat o discuție prealabilă, de punere în acord asupra intențiilor noastre de promovare a unui program de mentorat, structurat pe anumite criterii. Odată cu acceptarea acestei idei, într-o etapă ulterioară, pe lângă inspectorul de specialitate, au fost invitați alături de conducerea Facultății de Educație fizică și sporturi montane din Brașov și profesorii metodiști pentru specializarea educație fizică, desemnați la nivelul județului Brașov, la o întâlnire de lucru. În urma dezbaterilor problematice în cauză și a unor modificări sugerate și acceptate, venite din partea reprezentanților sistemului de învățământ preuniversitar, s-a convenit

inițierea acțiunii de implementare a programului nostru de mentorat, începând cu anul școlar 2018-2019.

Propriu-zis, cercetarea de bază a fost defalcată pe 3 studii, astfel:

- Studiul de bază 1: Evaluarea, prin aplicarea unui chestionar specific, a rolului procesului de mentorat din perspectiva formării profesionale a mentorizatului. Față de studiul preliminar, unde ambii actori ai procesului de mentorat au fost investigați asupra rolului pe care îl joacă la acest nivel, în cercetarea de bază am considerat că nu mai este necesară investigarea mentorilor pe această direcție, ci doar a mentorizaților, deoarece în cazul mentorilor am luat în considerare că aceștia au o experiență vastă de predare și au ocupat posturile de metodist prin concurs, iar datele studiilor preliminare (1 și 2) sunt suficient de relevante pentru a cunoaște rolul lor în cadrul acestui proces formativ.
- Studiul de bază 2: Surprinderea achizițiilor mentorizatului prin intermediul unui chestionar, a nivelului de ameliorare, respectiv de extindere a competențelor necesare predării disciplinei Educație fizică, în urma parcurgerii programului de mentorat.
- Studiul de bază 3: Evaluarea prin intermediul unui chestionar, a nivelului de satisfacție a elevului, raportat la parcursul său formativ, pe direcția educației fizice și sportive (figura 6)

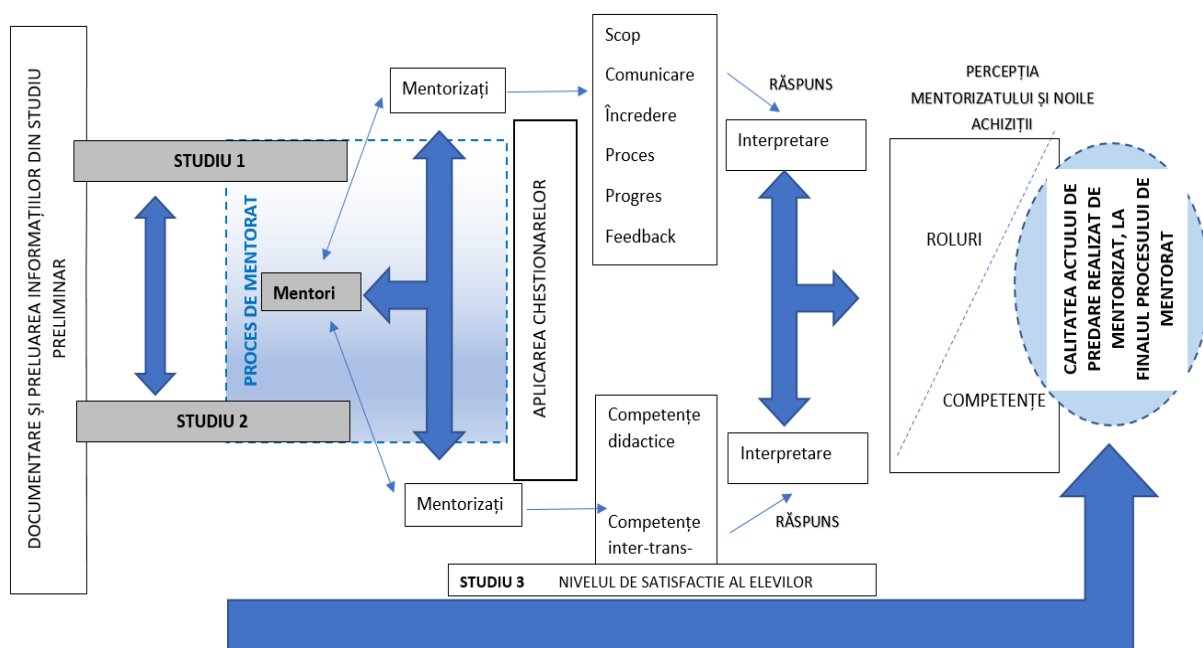

Figura 6. Schema demersului din cadrul cercetării de bază

7.6. Metodele de cercetare suplimentare aplicate în studiul de bază

Metoda anchetei

În cadrul cercetării finale am utilizat aceleași chestionare prezentate în studiul preliminar 1, respectiv 2, la care am adăugat un chestionar care să surprindă satisfacția elevilor în raport cu maniera de predare a disciplinei Educație fizică (vezi lecția de educație fizică) de către profesorul stagiar și care a parcurs programul nostru de mentorat.

Chestionarul în cauză (adresat elevilor) prezintă doar 20 de itemi, față de cei 40 prezenți în „Chestionarul privind autopercepția asupra competențelor achiziționate, specifice în educația fizică și sportivă” completat în cercetarea preliminară, atât de către mentor, cât și de mentorizat. În situația

de față, acest chestionar cu 40 de itemi, a fost aplicat doar mentorizaților și pentru a se regăsi corespondențe compatibile, care să fie recunoscute și de către elevi, itemii respectivi au fost condensați într-un număr de 20. Calcularea punctajelor/itemi s-a făcut prin aplicarea scalei Likert, cu 4 variante de răspuns (ca și în cazul chestionarului adresat mentorizatului): 1 punct – complet incompetent (niciodată); 2 puncte – mai puțin competent (câteodată); 3 puncte – competent (aproape întotdeauna); 4 puncte – foarte competent (întotdeauna). Deoarece punctajele respective se aplică doar la 20 de itemi față de cei 40 menționați, am decis ca, pentru secvența de prelucrare a datelor, fiecare item să aibă un punctaj dublu, astfel încât raportarea la scala globală să fie identică/comună.

Metoda experimentului pedagogic

Demersul nostru investigativ este unul de tip longitudinal și constatativ, fără intervenția noastră directă în actul educațional propriu-zis.

Variabila independentă a studiului de bază constă în parcurgerea programului de mentorat propus (SMART), cu toți indicatorii de conținut ai acestuia.

Variabilele dependente sunt date de:

- nivelul de recunoaștere și acceptare a rolului mentorizatului în cadrul procesului de mentorat;
- gradul de ameliorare și de extindere a competențelor profesionale ale mentorizatului;
- nivelul de satisfacție al elevului, raportat la maniera de predare a mentorizatului (cadru didactic stagiar) în lecția de educație fizică.

7.7. Programul de mentorat SMART pentru aprofundarea și extinderea competențelor specifice predării disciplinei Educație fizică

Conceperea și implementarea unui program de mentorat impune o analiză realistă a aspectelor actuale educaționale, în corelație cu tendințele de profesionalizare a carierei didactice și cu standardele de eficiență și profesionale specifice educației fizice. Acest fapt l-am realizat în prima parte a tezei de față.

Implementarea conceptului SMART în programul de mentorat este definit și direcționat pe următoarele aspecte:

- **S** – specific, semnificativ – planul de mentorat trebuie să fie adaptat particularităților și specificului activităților fizice dirijate și educației fizice și sportive școlare și să producă efecte pozitive asupra condiției fizice, asupra optimizării sănătății și deopotrivă să contribuie la formarea de comportamente pro active;
- **M** – măsurabil, motivațional – planul de mentorat trebuie să cuprindă aspecte de monitorizare și evaluare, în corelație cu obiectivele, aspirațiile și motivațiile de dezvoltare profesională a profesorului debutant;
- **A** – acceptat, orientat spre acțiune – domeniul activităților motrice dirijate implică o importantă componentă practico-metodică în ceea ce privește mentorizatului, iar conținutul specific procesului didactic trebuie să stimuleze aspectele de motricitate ale elevilor, în funcție de particularitățile de vârstă;

- **R** – realist, relevant, rezonabil, orientat spre rezultate – un program de mentorat trebuie să vizeze obținerea de achiziții relevante și realiste sub formă de cunoștințe, deprinderi, abilități și competențe, atât în ceea ce privește mentorizat și mentorul, cât și elevul;
- **T** – în timp util, tangibil, trasabil – programul de mentorat trebuie delimitat și structurat în timp, pentru a putea fi monitorizat, implementat și evaluat din punct de vedere al impactului formativ și al eficienței dezvoltării profesionale.

Scopul programului de mentorat SMART

Optimizarea procesului de formare inițială în vederea dezvoltării competențelor profesionale ale cadrului didactic mentorizat (debutant/stagiar) cu specializarea educație fizică și sportivă.

Analiza SWOT a stării de fapt în procesul de formare profesională inițială

Pe baza analizei SWOT și prin raportare la conținutul și specificul etapei de mentorat, am elaborat un traseu specific de implementare a programelor de mentorat în educația fizică și sportivă, pe care îl prezentăm în figura 7.

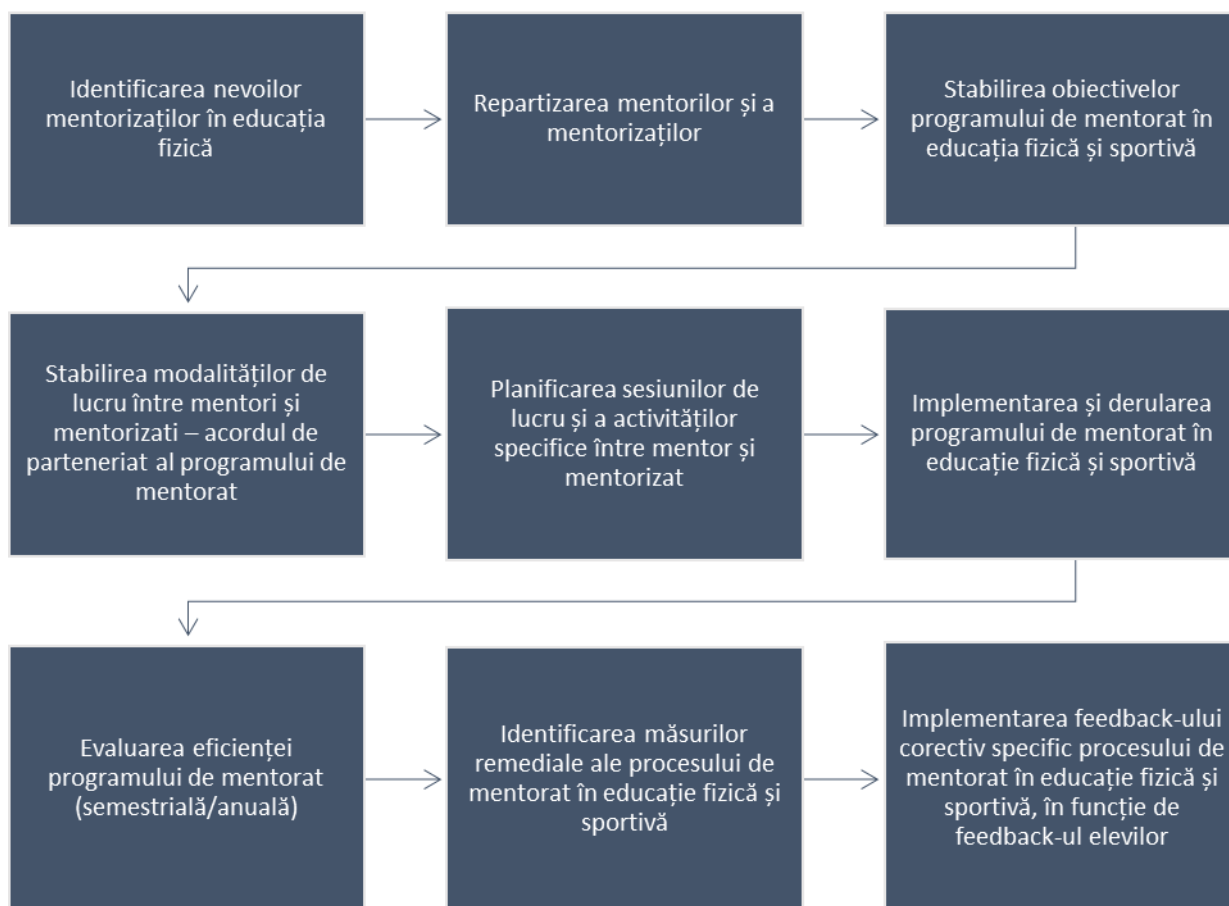

Figura 7. Traseul procesului de mentorat didactic în educație fizică și sportivă (contribuție personală)

Principalele obiective specifice ale programului de mentorat SMART în educație fizică sunt:

- cunoașterea competențelor generale/specifice și a obiectivelor și conținutului programei școlare pentru învățământul primar și gimnazial la disciplina Educație fizică;

- aprofundarea/actualizarea cunoștințelor și abilităților de întocmire a documentelor de planificare specifice educației fizice;
- extinderea competențelor de comunicare în funcție de specificul activității și de particularitățile clasei de elevi;
- stabilirea obiectivelor personale profesionale pentru procesul de mentorat;
- stabilirea modalităților de comunicare cu mentorul;
- stabilirea modalității de acordare a feedback-ului;
- stabilirea modalităților de optimizare a activităților didactice în lecția de Educație fizică;
- selectarea modalităților de evaluare a procesului de mentorat.

Resurse bibliografice și informaționale:

- documentele școlare;
- manualele de educație fizică școlară;
- monografii, note de curs, cărți de specialitate;
- infograme, kinograme etc.
- materiale video, digitale cu trasee metodice etc.

Durata de implementare a programului de mentorat SMART în educație fizică:

- 1 an școlar

Evaluarea procesului de mentorat în educație fizică:

- evaluarea impactului procesului de mentorat asupra mentorizaților;
- chestionare privind rolul mentorizaților;
- chestionare de identificare a competențelor profesionale ale mentorizaților;
- chestionare privind percepția eficienței procesului de mentorat;
- chestionare privind gradul de satisfacție a elevilor.

Planificarea și implementarea procesului de mentorat SMART în educație fizică (model propus)

1. Integrarea mentorizatului în cadrul mediului educațional școlar
2. Prezentarea de către mentorizat a traseului personal de formare profesională
3. Stabilirea obiectivelor procesului de mentorat SMART în educație fizică
4. Consilierea în elaborarea documentelor de planificare necesare pentru derularea inițială a activității didactice în educație fizică
5. Asistarea la lecțiile coordonate/condușe/predate de mentorizat
6. Asistarea la lecțiile coordonate de mentor sau alți colegi cu specializarea educație fizică
7. Întâlniri între mentor și mentorizat pentru analiza și reflecția activității didactice și de mentorat specific specializării educație fizică și sportivă
8. Monitorizarea și evaluarea progresului elevilor la disciplina Educație fizică
9. Participarea la activitatea și ședințele metodice
10. Implicarea și inițierea în proiecte educaționale sportiv-recreative școlare
11. Optimizarea abilităților de interacțiune în comunitatea școlară
12. Optimizarea programului de pregătire profesională
13. Derularea de activități extracurriculare sportive și recreative

14. Sprijinul și asistența la lecțiile deschise susținute de mentorizat
- 15 . Analiza progreselor înregistrate pe durata programului de mentorat
16. Feedback-ul programului de mentorat SMART

Fiecare etapă a modelului propus a înglobat: Activități vizate, resurse necesare realizării și durată de implementare.

CAPITOLUL 8 – EVALUAREA ROLULUI PROCESULUI DE MENTORAT DIN PERSPECTIVA IMPLICĂRII MENTORIZAȚILOR, ÎN URMA PARCURGERII ACESTUIA – STUDIUL DE BAZĂ 1

8.1. Prelucrarea, reprezentarea grafică și interpretarea rezultatelor studiului de bază 1

Pentru „Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorizatului” a fost folosit un eșantion de 18 de profesori debutanți care sunt încadrați în sistemul de învățământ în primii ani de activitate didactică. Conținutul chestionarului este identic cu cel utilizat la experimentul preliminar și am optat pentru aplicarea acestuia datorită validării lui statistice și a relevanței rezultatelor înregistrate în studiile anterioare privind diferitele categorii de mentori și mentori din mediul educațional școlar.

De asemenea, am vrut să vedem și dacă se confirmă cele constatate la nivelul mentoriștilor (pe direcția dată) din cercetarea preliminară, deoarece în cercetarea de bază, mentoriștilor au parcurs, în faza prealabilă recoltării, programul nostru de mentorat (SMART), iar chestionarul deși nu s-a solicitat să fie completat pe loc și nici să fie semnat, a fost înmănat direct fiecărui subiect, de către metodistul/mentorul său.

În ceea ce privește datele recoltate, centralizate și prelucrate statistic, acestea au urmat același algoritm de interpretare ca și în cazul studiului preliminar 1 – mentoriștilor.

8.2. Centralizarea rezultatelor la studiul de bază 1, după parcurgerea programului de mentorat SMART de către mentoriștilor

Centralizarea rezultatelor pe subscalele chestionarului de evaluare a rolului procesului de mentorat pe care l-am implementat în cercetarea noastră de bază, permite identificarea diferențelor de opinie privind modul de implicare și responsabilitățile mentoriștilor. Chestionarul de autoevaluare a rolului mentorizatului, a înregistrat pentru toți cei 60 de itemi o consistență internă foarte bună, exprimată prin valorile indicatorului statistic Cronbach's Alpha pe fiecare subscală în parte, fapt confirmat prin datele prezentate în tabelul 13.

Tabelul 13. Centralizarea rezultatelor înregistrate de eșantionul de mentoriștilor la studiul de bază 1

Subscala	X	Σ	α	KMO-B	X ²	p
1 Scopul	3,06	30,61	,719	,476	73,654	,004
2 Comunicarea	3,14	31,49	,726	,517	70,040	,010
3 Încrederea	2,96	29,66	,795	,466	91,125	,001
4 Procesul	3,51	35,16	,737	,423	67,121	,001
5 Progresul	3,56	35,66	,809	,512	58,923	,001
6 Feedback-ul	3,48	34,88	,835	,435	67,816	,001
TOTAL		197,46				

Rezultatele centralizate pe subscale, la suma mediilor aritmetice, evidențiază diferențe mici între modul de apreciere a celor 6 subscale. Cea mai mare valoare înregistrată a fost la subscala 5 – Progresul (35,66) și la subscala 4 – Procesul (35,16), unde mentorizații au acordat punctaje superioare, ceea ce reflectă încrederea profesorilor debutanți în consilierea mentorilor, în procesul de mentorat pe care l-am implementat. Cele mai mici valori s-au înregistrat la subscala 3 – Încrederea (tabelul 13) și la subscala 1 – Scopul, ceea ce ne arată că profesorii aflați la început de carieră au nevoie încă de consiliere pentru a-și proiecta, atât desfășurarea activității didactice, cât și cariera didactică.

În același context, putem spune că toate subscalele au înregistrat o consistență internă bună, valorile indicatorului Cronbach's Alpha fiind între 0,719 și 0,835. Pentru toate subscalele, rezultatele analizate au fost adecvate și utile cercetării conform indicelui statistic χ^2 , iar pragurile de semnificație au avut valori cuprinse între ,001 și ,010, care sunt inferioare valorii de referință de 0,05 la care ne-am raportat, ceea ce reflectă faptul că rezultatele sunt semnificative statistic.

Suma mediilor înregistrate pentru cele 6 subscale este de 197,46 puncte (tabelul 13), valoare care se încadrează între 240 – 161 puncte, iar conform modului de acordare a scorului pe care l-am convenit și interpretare a chestionarului, rolul asumat în cadrul procesului de mentorat este optim și profesionist. Această categorie de subiecți inclusă în studiul de bază, consideră că rolul și implicarea lor este de o importanță majoră, iar itemii cu punctaj mai scăzut pot fi relativ ușor îmbunătățiți prin continuarea orientată a demersului de formare profesională didactică. Valoarea punctajului înregistrat spre pragul superior al scorului, evidențiază beneficiile pe care le-a adus procesul de mentorat implementat de către noi (SMART), în vederea optimizării activității didactice în educația fizică și sportivă, în etapa de formare inițială (stagiatura).

Considerăm că datele centralizate evidențiază importanța pe care mentorizații o acordă stabilirii obiectivelor pe direcția optimizării activității didactice în perioada de formare profesională inițială, de mentorat, în urma parcurgerii programului pe care l-am implementat.

8.3. Concluziile Studiului de bază 1 – Evaluarea rolului procesului de mentorat pe care l-am aplicat, din perspectiva implicării mentorizaților

Implementarea unui program de mentorat în etapa de formare inițială, facilitează identificarea aspectelor relevante privind scopurile, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul, în vederea optimizării procesului de formare profesională didactică la disciplina Educație fizică, în etapa inițială. Rezultatele confirmă că, implementarea unui program de mentorat are influențe benefice asupra mentorizaților, în etapa de formare profesională inițială.

Analiza rezultatelor de autoevaluare a rolului mentorizatului (debutantului) în cadrul procesului de mentorat, a permis identificarea aspectele ce privesc motivațiile și responsabilitățile acestora și pe cele care vor necesita o atenție deosebită în viitor, în vederea optimizării carierei didactice, în etapa de formare profesională inițială.

Analiza scorului final obținut de eșantionul de mentorizați la studiul de bază 1, ne-a permis identificarea nivelelor de eficiență ale procesului de mentorat SMART, în etapa de formare profesională inițială și care a fost unul foarte bun.

La modul general, putem afirma că rezultatele studiului de bază 1, determină confirmarea ipotezei specifice I₁, conform căreia: „Prin autoevaluarea rolului pe care îl joacă mentorizatului în cadrul procesului de mentorat, vom putea identifica aspectele relevante ale conduitei sale, cu privire la:

scopurile, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul, în vederea conștientizării responsabilităților pe care le are în procesul său de formare profesională, pentru predarea disciplinei Educație fizică”.

În acest context, pentru a constata și din perspectivă statistică, respectiv a semnificației statistice, influențele pozitive pe care programul nostru de mentorat le-a generat, la finalul studiului de bază 1, am realizat și o comparare a tuturor datelor inițiale (X - preluate din studiul preliminar 1) și finale (Y - din studiul de bază 1), ce s-au obținut la cei 60 de itemi ai chestionarului în cauză, luând ca subiecți mentorizații respondenți din cadrul celor două studii, pe direcția autoevaluării rolului pe care-l joacă în procesul de mentorat. În acest scop, am utilizat testul Student (semnificația diferențelor între medii, eșantioane independente).

Valoarea calculată a lui t este de 10,325, mai mare decât t tabelar ($t=2,390$) la pragul 0,01, fapt pentru care putem afirma cu o probabilitate de 99% că nivelul de conștientizare a rolului pe care-l joacă mentorizatul în cadrul procesului de mentorat, a crescut semnificativ la subiecții care au parcurs programul nostru, față de cei chestionați în mare măsură on-line și în parte, față în față și care nu au fost supuși (probabil), unui proces sistematic de îndrumare și monitorizare din partea unor mentori/metodiști ce activează în sistemul de învățământ preuniversitar, în diferite regiuni ale țării noastre. În concluzie, un proces de mentorat eficient se bazează pe faptul că mentorizatul va fi bine orientat și ghidat de către mentor, pe baza unei relații și a unei comunicări reciproce, deschisă și principială.

Rezultatele evidențiază importanța implementării unui program de mentorat centrat pe competențe, eficiență și implicare, în vederea optimizării activității didactice în etapa de formare profesională inițială, ca fundament pentru dezvoltarea unei cariere didactice, compatibilă cu cerințele educaționale actuale.

CAPITOLUL 9. EVALUAREA PERCEPȚIEI MENTORIZAȚILOR PRIVIND NIVELUL DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR SPECIFICE PREDĂRII EDUCAȚIEI FIZICE DUPĂ PARCURGEREA PROGRAMULUI SMART DE MENTORAT – STUDIU DE BAZĂ 2

9.1. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului de bază 2

Pentru Studiul de bază 2, am utilizat chestionarul aplicat în studiul preliminar 2, elaborat de Kovac, Sloan și Starc, 2008 și care investighează două tipuri de competențe ce se dezvoltă în cadrul procesului de mentorat, acestea fiind competențele didactice de specialitate, respectiv competențele inter-trans-disciplinare. Chestionarul a fost aplicat mentorizaților care au participat la programul nostru de mentorat.

În ceea ce privește datele recoltate, centralizate și prelucrate statistic, acestea au urmat același algoritm de interpretare ca și în cazul studiului preliminar 2 – mentorizați.

9.2. Centralizarea rezultatelor la studiul de bază 2

Din analiza rezultatelor studiului de bază 2, remarcăm că scorul total realizat de eșantionul de mentorizați din județul Brașov, care au participat la procesul de mentorat propus de noi, a fost de 67,69 puncte pentru subscala 1 – Competențe didactice de specialitate, superior celui realizat pentru Subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare, care a fost de 59,34 puncte (tabelul 14).

Tabelul 14. Compararea rezultatelor centralizate la studiul de bază 2 – Chestionarul de evaluare a percepției competențelor specifice educației fizice de către mentorizați

Subscala	Grupele	X	Σ	α	KMOB-S	chi ²	p
1. Competențe didactice de specialitate	Grup mentorizați	3,384	67,69	,742	,486	78,273	,001
2. Competențe inter-trans-disciplinare	Grup mentorizați	2,967	59,34	,832	,456	54,620	,001
TOTAL			127,03				

Ambele subscale au înregistrat o consistență internă bună și foarte bună, valorile Cronbach's Alpha fiind între 0,742 și 0,832. Pentru ambele subscale, rezultatele analizate au fost adecvate și utile cercetării conform indicelui statistic chi², iar pragurile de semnificație au avut valori de ,001, care sunt inferioare valorii de referință de 0,05 la care ne-am raportat, ceea ce reflectă faptul că rezultatele sunt semnificative statistic.

Suma mediilor înregistrate pentru cele 2 subscale este de 127,03 puncte, valoare care se încadrează între 160 – 105 puncte, iar conform modului de acordare a scorului și interpretare a chestionarului, ne indică faptul că, mentorizații au dezvoltat în urma parcurgerii programului de mentorat pe care l-am propus, o percepție foarte bună despre nivelul de dezvoltare și manifestare a competențelor specifice educației fizice în cadrul desfășurării activităților didactice și de formare profesională inițială/de debut.

9.3. Concluziile studiului de bază 2 – Evaluarea percepției mentorizaților privind nivelul de dezvoltare a competențelor specifice predării educației fizice și sportive în urma parcurgerii programului SMART de mentorat

Rezultatele studiului de bază 2, confirmă faptul că prin implementarea unui program de mentorat în etapa de formare profesională inițială se poate contribui, sub îndrumarea mentorilor, la îmbunătățirea percepției mentorizaților, privind nivelul de dezvoltare și aplicare a competențelor didactice de specialitate.

Răspunsurile eșantionului de mentorizați privind nivelul de percepție a dezvoltării competențelor profesionale specifice predării educației fizice școlare, în special vizând nivelul de valorizare practică, sunt importante, deoarece contribuie la conștientizarea și optimizarea lor în cadrul procesului de formare profesională inițială (procesul de mentorat). Implementarea procesului de mentorat SMART a determinat înregistrarea unui scor final ridicat, subliniind eficiența procesului orientat spre dezvoltarea competențelor didactice de specialitate și a celor inter-trans-disciplinare, necesare cadrelor didactice debutante cu specializarea educație fizică și sportivă.

Datele cercetării noastre arată că, dezvoltarea și implementarea unui proces de mentorat eficient în perioada de formare inițială, contribuie la asigurarea bazei teoretice, practice și științifice de optimizare și dezvoltare a competențelor profesionale, în special în etapa de debut, dar cu impact mare și asupra traseului carierei didactice ulterioare.

Rezultatele studiului de bază 2, conduc la confirmarea ipotezei specifice studiului de bază 2 (I₂) conform căreia: „Implementarea unui program de mentorat adaptat specificului predării disciplinei Educație fizică, în etapa de debut profesional, contribuie la ameliorarea și extinderea competențelor profesionale (didactice și inter-trans-disciplinare), necesare mentorizatului în abordarea cu eficiență a procesului instructiv-educativ”.

Toate cele prezentate anterior, evidențiază necesitatea implementării unor programe de mentorat eficiente și adaptate specificului predării educației fizice și sportive.

La fel ca și în cazul studiului de bază 1, și la această secvență a cercetării, pentru a putea constata din perspectivă statistică dacă beneficiile programului nostru de mentorat (SMART) au fost semnificative din punct de vedere statistic, pe direcția percepției mentorizaților privind nivelul de dezvoltare a competențelor specifice predării educației fizice, am realizat o comparare a tuturor datelor inițiale (X – preluate din studiul preliminar 2, unde nu s-a aplicat un program plasat anterior investigației) și finale (Y – din studiul de bază 2, la momentul de finalizare a programului de mentorat SMART), luând în calcul punctajele medii per cei 40 de itemi ai chestionarului respectiv. Pentru punerea în evidență a relevanței statistice, am utilizat testul Student (semnificația diferențelor între medii, eșantioane independente).

Valoarea calculată a lui $t = 2,721$, este mai mare de $t = 2,390$ tabelar (Tabela lui Fisher) la pragul de 0,01, fapt pentru care putem afirma cu o probabilitate de peste 99%, că nivelul de percepție a competențelor specifice predării educației fizice de către mentorizați, s-a îmbunătățit semnificativ, în raport cu celălalt eșantion de mentorizați, cel din cadrul cercetării preliminare, care nu au beneficiat de un program de mentorat riguros elaborat, monitorizat și aplicat sistematic și continuu pe durata unui an școlar, respectiv 2018 – 2019.

9.3.1. Analiza cantitativă a volumului de activitate depus în cadrul programului de mentorat

În ceea ce privește decontarea activităților mentorilor și mentorizaților, respectiv a volumului de activitate realizat din cadrul planului procesului de mentorat propus și aplicat în anul școlar 2018 – 2019, am încercat să cuantificăm acest lucru, preluând datele din documentele de evidență ale mentorilor/metodiștilor. Datele le-am raportat la totalul orelor pe care noi le-am alocat (teoretic) programului SMART și pe care le-am cotaț cu 100% îndeplinit. În funcție de această valoare, pentru fiecare mentor am calculat valoarea procentuală a volumului de activitate depus cu mentorizații avuți în responsabilitate, rezultând la finalul demersului nostru comun, datele prezentate în tabelul 15.

Tabel 15. Centralizator cu valorile procentuale al volumului de activitate realizat în cadrul programului de mentorat/mentor/mentorizat în anul școlar 2018 – 2019

Mentor	Mentorizat	Nr. ore de efectuat (teoretic)	Nr. ore efectuate (practic)	Valoare procentuală (%)	Media procentuală/mentor (%)
M1	S1	125	106	85.00	83,75%
	S2	125	103	82.50	
M2	S3	125	115	92.50	87,75%
	S4	125	112	90.00	
	S5	125	103	82.50	
	S6	125	106	85.00	

M3	S7	125	101	81.25	88,13%
	S8	125	115	92.50	
	S9	125	109	87.50	
	S10	125	114	91.25	
M4	S11	125	95	76.25	80,94%
	S12	125	110	88.75	
	S13	125	98	78.75	
	S14	125	100	80.00	
M5	S15	125	121	97.50	93,75%
	S16	125	112	90.00	
	S17	125	115	92.50	
	S18	125	118	95.00	

După cum se poate observa, toți mentorii și implicit mentorizații incluși în cercetarea de bază (2), au decontat un cumul al activităților de peste 80% din totalul orelor programate inițial (teoretic), fapt ce-l considerăm ca fiind acceptabil, și în consecință, putem afirma că ceea ce ne-am propus, este îndeplinit și din perspectivă cantitativă, programul fiind în mare măsură parcurs de către toți subiecții implicați în cercetarea noastră de bază.

CAPITOLUL 10. EVALUAREA PERCEPȚIEI ELEVILOR PRIVIND NIVELUL DE APLICARE PRACTICĂ A COMPETENȚELOR SPECIFICE PREDĂRII EDUCAȚIEI FIZICE, MANIFESTATE DE CĂTRE MENTORIZAȚI – STUDIUL DE BAZĂ 3

10.1. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor studiului de bază 3

Pentru studiul de bază 3, am adaptat pentru elevi chestionarul folosit în studiul de bază 2, elaborat de Kovac, Sloan și Starc, 2008, aspect care s-a realizat prin reformularea itemilor chestionarului aplicat mentorizațiilor, astfel încât întrebările să fie clare și concise pentru nivelul de înțelegere al elevilor. A rezultat un chestionar de 20 de itemi, cu întrebări concrete, asupra cărora elevii își pot exprima o părere obiectivă. Pentru evaluarea fiecărui item al chestionarului, s-a utilizat scala Likert cu 4 nivele de răspuns, unde elevii participanți la lecțiile de educație fizică au apreciat nivelul competențelor specifice ale profesorului debutant, la momentul completării chestionarului. Punctajele care se puteau acorda, au fost: 1 punct – niciodată; 2 puncte – câteodată; 3 puncte – aproape întotdeauna; 4 puncte – întotdeauna. Eșantionul de elevi care a completat chestionarul în mod voluntar, a fost de 217 subiecți (clasa a VIII-a) distribuiți pe cei 18 mentorizați, completarea chestionarului efectuându-se la sfârșitul anului școlar 2018 – 2019, astfel încât nivelul de apreciere al profesorului (practic profesorilor sau mentorizațiilor), exprimat prin completarea chestionarului, să fie bazat pe experiența elevului la lecția de educație fizică, pe parcursul întregului an școlar.

În urma aplicării chestionarului am recoltat, centralizat, prelucrat și interpretat statistic datele prezentate în tabelul 16.

După prelucrarea datelor, obținute din aplicarea chestionarului, am observat că majoritatea elevilor au o apreciere ridicată la itemii acestuia, ceea ce ne arată că, implementarea programului de mentorat a produs o ameliorare a procesului instructiv-educativ în rândul profesorilor debutanți.

Tabel 16. Statistica descriptivă a Chestionarului privind satisfacția elevilor în raport cu calitatea actului de predare a profesorului stagiar/mentorizat

Sub-scala	Itemii	X	SD	t	p	95% CI	
						Lower	Upper
Chestionar de evaluare a profesorului de educație fizică	1. Profesorul tău de educație fizică te-a recomandat sau a trimis vreun coleg către un club sportiv, să practice un sport de performanță?	3,014	,876	50,732	,001	2,901	3,135
	2. Profesorul tău demonstrează exercițiile pe care le predă în timpul lecției de educație fizică?	2,977	,813	53,918	,001	2,868	3,085
	3. Profesorul tău acordă sprijin și asistență copiilor care nu se descurcă la exercițiile pe care le execuți în timpul lecției de educație fizică?	3,142	,806	57,390	,001	3,034	3,250
	4. Atunci când cineva s-a accidentat sau a avut nevoie de asistență, profesorul de educație fizică l-a ajutat să își revină?	3,018	,804	55,244	,001	2,910	3,126
	5. Evaluarea ta s-a realizat prin metode diferite pe parcursul anului școlar?	3,133	,802	57,518	,001	3,026	3,241
	6. În timpul anului școlar, profesorul v-a îndemnat sau ați avut ca temă pentru acasă, să efectuați exerciții în timpul liber?	2,949	,771	56,341	,001	2,846	3,052
	7. În timpul anului școlar, profesorul vă anunță/reamintește care sunt obiectivele/finalitățile disciplinei Educație fizică?	3,096	,889	51,275	,001	2,977	3,215
	8. Profesorul de educație fizică, sesizează (prin laudă, încurajare) progresul realizat de către voi pe parcursul lecțiilor de educație fizică?	3,152	,881	52,653	,001	3,034	3,270
	9. În timpul lecțiilor de educație fizică, profesorul vă spune ce ați executat bine sau greșit din conținuturile pe care le exersați?	3,009	,833	53,198	,001	2,897	3,120
	10. Profesorul vă explică pe înțelesul vostru ce aveți de făcut la lecția de educație fizică?	2,861	,952	44,271	,001	2,734	2,989
	11. Profesorul vă îndeamnă să găsiți soluții la sarcinile pe care vi le dă în timpul lecției?	3,032	,959	46,563	,001	2,903	3,160
	12. În timpul lecției, activitățile pe care le desfășurați, ți se par atractive și ușor de executat?	3,087	,979	46,423	,001	2,956	3,218
	13. Probele de control pe care le-ai susținut, consideri că au fost bine explicate și ușor de executat?	3,235	,784	60,728	,001	3,130	3,340
	14. Colectivul clasei este bine organizat (în grup, pe perechi, individual) atunci când execuți exercițiile fizice?	3,064	,767	58,851	,001	2,961	3,167
	15. Pe parcursul anului școlar, profesorul te ajută să nu te descurajezi atunci când nu poți executa anumite exerciții fizice?	3,188	,847	55,409	,001	3,075	3,302
	16. Profesorul tău manifestă înțelegere față de tine/colegii tăi când din motive medicale nu poți participa la activitatea de exersare?	2,875	,809	52,310	,001	2,767	2,983
	17. Tu/colegii tăi dacă aveți probleme medicale,	3,175	,797	58,656	,001	3,068	3,281

	primiți sarcini în timpul orei, prin care să contribuiți la desfășurarea lecției de educație fizică?						
	18. Profesorul de educație fizică te-a invitat să participi la jocurile reprezentativei școlare, la diferite ramuri sportive sau la întrecerile organizate la nivelul orașului?	3,202	,742	63,543	,001	3,103	3,302
	19. Pe parcursul anului școlar, profesorul tău a organizat activități cu clasa, desfășurate în afara școlii și în afara programului școlar?	2,963	,942	46,333	,001	2,837	3,089
	20. Profesorul tău de educație fizică a organizat o întrecere (campionat) a școlii, la anumite (diferite) ramuri sportive?	3,336	,740	66,372	,001	3,237	3,435
Total subscală – X		3,07	-	-	-	-	-
Total subscală – Sumă		61,51	-	-	-	-	-

Valorile abaterii standard pentru eșantionul de elevi, așa cum reiese din cadrul analizei itemilor chestionarului, înregistrează cele mai mari valori la itemul 12 – În timpul orei, activitățile pe care le desfășurați, ți se par atractive și ușor de executat? (0,979) și la itemul 11 – Profesorul vă îndeamnă să găsiți soluții la sarcinile pe care vi le dă în timpul lecției? (0,959), iar cele mai mici la itemul 20 – Profesorul tău de educație fizică a organizat o întrecere (campionat) a școlii, la anumite (diferite) ramuri sportive? (0,740) și la itemul 18 – Profesorul de educație fizică te-a invitat să participi la jocurile reprezentativei școlare, la diferite ramuri sportive sau la întrecerile organizate la nivelul orașului? (0,742). Aceste date arată o oarecare dispersie a valorilor în jurul celei considerate mijlocii/item.

Pentru valorile prezentate în tabelul 16, s-a calculat testul Student, acesta înregistrând valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzătoare celor peste 200 grade de libertate, respectiv $t=1,645$. Așa cum se poate observa, la itemii care evaluează competențele didactice de specialitate ale mentorizaților de către elevi, toate valorile pe care le înregistrează testul Student, sunt mult mai mari decât valoarea t-ului tabelar, ceea ce ne arată că datele sunt semnificative din punct de vedere statistic pentru un $p < 0,05$.

Valorile mediilor aritmetice obținute, se încadrează în limitele intervalului de încredere 95%CI, ceea ce ne arată că datele recoltate sunt valide și adecvate cercetării din studiul de bază 3.

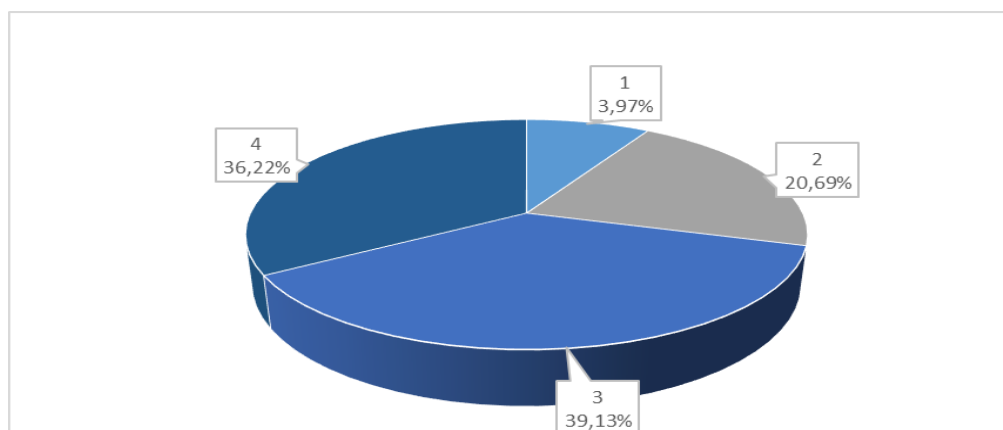

Figura 8. Ponderea procentuală a răspunsurilor elevilor la Chestionarul de evaluare a profesorului de educație fizică

Media procentajelor obținute pe fiecare tip de răspuns în parte (Figura 8), ne arată că ponderea majoritară a răspunsurilor a fost oferită pentru variantele de 3 și 4 puncte. Din analiza făcută pe fiecare item al chestionarului, reiese faptul că, principalii beneficiari ai procesului de mentorat, elevii, evaluează într-un mod pozitiv activitatea didactică a mentorizatului și validează astfel valoarea programului de mentorat, care a dus la optimizarea competențelor didactice folosite în desfășurarea lecției de educație fizică

Chestionarul aplicat elevilor pentru măsurarea gradului de satisfacție al acestora, este validat și de indicatorul statistic Cronbach's Alpha (α), care a avut valoarea de 0,736, ceea ce reflectă o bună consistență internă. De asemenea, rezultatele analizate au fost adecvate și utile cercetării, conform indicelui statistic χ^2 , care a înregistrat o valoare de 3395,13, mult superioară valorii de referință corespunzătoare pragului de semnificație de 0,05 la care ne-am raportat, ceea ce arată faptul că rezultatele sunt semnificative statistic. Întrucât din bibliografia de specialitate nu am reușit să extragem o valoare critică pentru 190 de grade de libertate, corespunzător pragului de semnificație de 0,05, am considerat valide rezultatele obținute din prelucrarea statistică cu programul SPSS, care ne-a furnizat aceste valori.

„Chestionarul privind satisfacția elevilor în raport cu calitatea actului de predare a profesorului stagiar/mentorizat”, a fost construit, așa cum am menționat anterior, respectând structura chestionarului standardizat din studiul de bază 2, dar a fost redus la 20 de itemi pentru a putea fi aplicat unui eșantion de elevi, la nivelul de înțelegere specifică vârstei acestora. Întrucât chestionarul standardizat avea 40 de itemi, pentru a putea interpreta suma mediilor aritmetice obținute în studiul de bază 3, am dublat scorul înregistrat pentru cei 20 de itemi ai chestionarului, care a fost de 62,51 puncte. Am obținut astfel o valoare de 123,02 puncte, care se încadrează între 160 – 105 puncte, iar conform modului de acordare a scorurilor și interpretare a chestionarului pe care l-am stabilit, aceasta ne indică faptul că, elevii au o percepție foarte bună și apreciază activitatea didactică a mentorizatului, care a dezvoltat, în urma parcurgerii programului de mentorat, un nivel ridicat al competențelor necesare predării disciplinei Educație fizică, în stadiul său de formare profesională inițială.

10.2. Concluziile studiului de bază 3 – Evaluarea percepției elevilor privind nivelul de aplicare practică a competențelor specifice predării educației fizice manifestate de către mentorizați

Rezultatele studiului de bază 3, confirmă faptul că existența unui program de mentorat în etapa de formare profesională inițială, contribuie la îmbunătățirea activității didactice a profesorului debutant, aspect întărit de rezultatele chestionarului prin care s-a măsurat gradul de satisfacție al elevilor care au participat la lecțiile de educație fizică ale mentorizatului.

Răspunsurile eșantionului de elevi privind nivelul de dezvoltare a competențelor profesionale specifice predării educației fizice, urmărind în special gradul de satisfacție al acestora, sunt importante, deoarece ne arată cum se raportează elevul (beneficiarul final al actului didactic) la parcursurile de învățare din cadrul lecției de educație fizică, prin modul de implicare profesională a mentorizatului, de organizare, predare și evaluare a activității. Gradul ridicat al nivelului și modului de implicare profesională a mentorizatului, reprezintă o consecință directă a unui program de mentorat eficient, care reușește să amelioreze și să extindă nivelul de însușire al competențelor specifice predării educației fizice. În această direcție, putem afirma că implementarea procesului de mentorat

SMART a determinat înregistrarea unui scor final ridicat al chestionarului, aspect subliniat de rezultatele studiului de bază 3.

Rezultatele studiului de bază 3, ne conduc la confirmarea ipotezei specifice studiului de bază 3 (I₃) conform căreia: „„Odată cu extinderea și aprofundarea competențelor profesionale ale cadrului didactic debutant, participant la un proces de mentorat structurat corespunzător, crește eficiența actului de predare la disciplina Educație fizică, fapt reflectat prin satisfacția elevului față de sprijinul acordat în propria lui formare”.

Concluziile părții a III-a – Contribuții privind ameliorarea și extinderea competențelor profesionale în etapa de formare inițială a profesorilor cu specializarea educație fizică și sportivă

Formarea competențelor didactice de specialitate și a celor inter-trans-disciplinare în domeniul educației fizice, în cazul unor cadre didactice stagiare/debutante/mentorizați poate avea efecte pozitive asupra întregului proces didactic și implicit asupra formării de comportamente pro active ale acestora, față de mișcare, pentru tot parcursul vieții.

Datele cercetării noastre luate pe ansamblu, precum și confirmarea celor 3 ipoteze specifice ale studiului de bază, ne determină să confirmăm și ipoteza generală a acestui studiu, potrivit căreia: „Prin conceperea și implementarea unui program de mentorat, specific și adaptat predării educației fizice la nivelul învățământului preuniversitar, vom contribui la dezvoltarea, respectiv extinderea competențelor profesionale ale cadrului didactic debutant, la stabilirea rolului său în procesului de mentorat pe care-l parcurge, precum și la creșterea satisfacției elevilor față actul didactic specific pe care-l exercită”.

CAPITOLUL 11. CONCLUZII FINALE, CONTRIBUȚII ORIGINALE, DISEMINAREA REZULTATELOR CERCETĂRII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE

11.1. Concluzii finale

11.1.1. Concluziile cercetării pe direcția conținutului teoretic

Formarea inițială și cea de debut profesional, joacă un rol determinant pentru predictibilitatea unei cariere didactice de succes, ea punând practic bazele dezvoltării/aprofundării și extinderii competențelor profesionale, care vor fi prezente și dinamice în evoluția pe tot parcursul activității celui care își dorește cu adevărat să educe. Calitatea și varietatea experiențelor profesionale pozitive, acumulate în perioada de stagiatură, sunt esențiale pentru un parcurs profesional de lungă durată.

Sistemul educațional românesc este centrat pe formarea de competențe la nivelul ambilor actori ai procesului instructiv-educativ (elev și profesor/educator), acesta fiind un proces focalizat pe componenta pragmatică a învățării, ca o modalitate de construcție umană a tânărului angajat pe propriul parcurs școlar, cât și a cadrului didactic debutant și definitiv, care participă activ la profesionalizarea și integrarea sa socială.

Formarea competențelor profesionale, conform opiniei specialiștilor și a ideilor desprinse din studiile științifice realizate până în prezent, se constituie într-un proces piramidal și continuu, dependent de evoluția bagajului de cunoștințe și abilități ale fiecărui subiect. Astfel, pornind de la competențele absolvenților de studii de licență și masterat, odată admis în sistem, profesorul debutant trebuie să

știe: teorie, practică, să fie el însuși și să aibă capacitatea de a se adapta permanent la solicitările date de particularitățile mediului educațional în care activează.

Mentoratul profesional implică două sfere principale de cunoaștere, cele teoretice și cele practice, precum și relațiile reciproce, de intercondiționare dintre acestea. În sinteză și transfer al conținutului conceptual către domeniul nostru de activitate, mentoratul educațional vizează optimizarea pregătirii studenților cu profil pedagogic și a cadrelor didactice debutante, în vederea integrării eficiente și perfecționării profesionale specifice activității didactice în educația fizică.

Procesul de mentorat în specializarea educație fizică și sportivă, considerăm că trebuie abordat din trei perspective temporale, în care se încadrează cel ce dorește să exercite meseria de profesor de educație fizică, și anume:

- Etapa anterioară, având ca reper nivelul cunoștințelor de specialitate, bagajul de deprinderi motrice, experiențele acumulate în cadrul stagiilor de pregătire sportivă și/sau pedagogică, desfășurate pe parcursul studiilor de licență și masterat.
- Etapa actuală, de debut profesional și care urmărește aprofundarea/extinderea cunoștințelor de specialitate prin documentarea concentrată pe materiale științifice și metodice relevante și actuale, extinderea motivațiilor profesionale intrinseci și extrinseci, extinderea experiențelor de aplicare în practică a competențelor deja însușite, soluționarea unor situații problematice etc.
- Etapa viitoare, focalizată pe identificarea și extinderea posibilităților de utilizare a potențialului profesional de specialitate, pe trasarea direcțiilor viitoare de dezvoltare a expertizei și carierei didactice, pe identificarea de oportunități specifice și conexe din punct de vedere profesional și pe găsirea modalităților de dezvoltare creativă a competențelor, cunoștințelor și abilităților profesionale și sociale, în raport cu tendințele și schimbările educative naționale și internaționale.

Procesul de mentorat reclamă stabilirea unei relații bidirecționale între mentor și cel mentorizat, cu implicații, responsabilități, beneficii etc., de ambele părți. Relația dintre cei doi subiecți cheie ai acestui proces trebuie să aibă la bază o apreciere reciprocă a implicării, rolului/responsabilităților pe care și le stabilesc de comun acord.

11.1.2. Concluziile cercetării pe direcția conținutului metodologic

Metodologia pe care am utilizat-o în cercetarea de față, prezintă câteva aspecte particulare pe care dorim să le menționăm în sinteză. Acestea sunt:

- Pentru recoltarea datelor specifice, care să surprindem starea de fapt a modalităților prezente de derulare a procesului de mentorat din sistemul de învățământ românesc preuniversitar, cu trimitere către specializarea educație fizică și sportivă, am adaptat și aplicat ante și postimpact, 2 tipuri de chestionare. Acestea au avut menirea de a pune în evidență nivelul de înțelegere a rolurilor/responsabilităților pe care îl au cei doi subiecți implicați într-un proces de mentorat (mentorul, respectiv mentorizat), precum și a competențelor profesionale (didactice specifice și cele inter- și trans-disciplinare) pe care aceștia trebuie să le manifeste în exercitarea carierei didactice.
- Demersul nostru metodologic principal, a constat în conceperea și mai apoi aplicarea unui program de mentorat coerent, denumit „Program de mentorat SMART”, creat pentru

aprofundarea și eventual extinderea competențelor specifice predării disciplinei Educație fizică.

- Pentru a avea un feedback asupra calității actului de predare-învățare-evaluare a mentorizatului ce a parcurs un program de mentorat (cel menționat anterior), am conceput un chestionar adresat elevilor, ca principali beneficiari ai prestației profesionale a cadrului didactic debutant (în cazul nostru) și care s-a dorit să fie un instrument ce să semnaleze nivelul lor de satisfacție, raportat la parcursul educațional oferit.

11.1.3. Concluziile cercetării pe direcția demersului experimental

Demersul cercetării noastre s-a derulat în două etape relativ distincte, și anume: o etapă alocată unui studiu preliminar și alta, unui studiu de bază.

Studiul preliminar (realizat în anul 2017) a fost, la rândul său defalcat pe alte două substudii:

- Studiul preliminar 1, în care s-a aplicat un chestionar pentru cunoașterea nivelului de autoapreciere a rolurilor pe care mentorul și mentorizatului le au în procesul de mentorat, în etapa de formare profesională inițială și de debut;
- Studiul preliminar 2, în care s-a aplicat un alt chestionar, pentru cunoașterea nivelului de apreciere și de impact practic a competențelor specifice predării educației fizice și sportive, în exercitarea profesiei, din perspectiva mentorilor și a mentorizaților.

Ambele chestionare au avut la bază punctaje ce trebuie acordate/itemi, cu o încadrare de la 1 la 4 (4 fiind cea mai mare valoare de cotare/item).

Eșantionul de lucru a constat din 40 profesori debutanți/stagiari, inclusiv studenți masteranzi și 24 mentori/tutori/metodiști, cadre didactice universitare etc.

Rezultatele datelor prelucrate statistic au pus în evidență următoarele aspecte:

- pentru studiul preliminar 1, sumele punctajelor înregistrate de cele două eșantioane sunt: 171,16 puncte, pentru mentorizați și 178 puncte pentru mentori, ambele categorii de subiecți încadrându-se la calificativul „Foarte eficient”, la intervalul inferior al acestui calificativ (conform intervalului scalei 240-161 puncte). Rezultatele obținute reflectă că, mentorizații și mentorii consideră rolul lor în cadrul procesului de mentorat ca fiind unul semnificativ, iar faptul că cei mai mulți respondenți au acordat punctaje bune, de 3 și 4 puncte la majoritatea itemilor, ne determină să afirmăm că, mentorizații, respectiv mentorii consideră procesul de mentorat ca fiind important pentru dezvoltarea lor profesională, fie în etapa de formare inițială sau de debut în cariera didactică, fie ca bază consistentă pentru dezvoltarea permanentă a acesteia. În consens cu cele afirmate, putem considera că ipoteza studiului preliminar 1 se confirmă.
- pentru studiul preliminar 2, după recoltarea, centralizarea, prelucrarea și interpretarea statistică a datelor obținute în urma aplicării „Chestionarului de autoevaluare a percepției competențelor specifice predării educației fizice și sportive”, diferența înregistrată între sumele punctajelor obținute a fost de 3,75 puncte. Valoarea cumulativă totală înregistrată de ambele eșantioane, se încadrează între 160-105 puncte, conform scorului chestionarului (115,17 puncte pentru mentorizați și 118,26 puncte pentru mentori), ceea ce indică faptul că ambele eșantioane au o percepție bună despre nivelul de dezvoltare și manifestare a competențelor specifice educației fizice, în cadrul desfășurării activităților didactice și de formare profesională inițială. Totuși, se remarcă faptul că ambele punctaje cumulate se

situează la pragul inferior al scorului de încadrare, ceea ce ne determină să concluzionăm că există un potențial real de conștientizare și conturare a celor două tipuri de competențe care garantează un proces didactic eficient. Cu toate cele menționate, din perspectivă statistică, datele sunt semnificative, fapt pentru care considerăm că și ipoteza specifică studiului preliminar 2 se confirmă.

Având în vedere că ambele ipoteze specifice ale studiului preliminar s-au confirmat, putem considera ca fiind acceptată și ipoteza generală a cercetării preliminare, al cărui enunț este: „Aplicarea unor chestionare pe direcția indicatorilor specifici și relevanți ai procesului de mentorat, fac posibilă evidențierea mecanismelor interne din cadrul acestui proces, cu privire la rolurile, percepțiile și competențele profesionale specifice ale celor doi actori pe care-i implică, respectiv mentorul și mentorizatul”.

Studiul alocat cercetării de bază (realizat în anul școlar 2018 - 2019) a cuprins practic trei substudii, primele două fiind construite pe șablonul celor 2 studii anterioare, din investigația preliminară a lucrării, cu diferența dată aici, de momentul investigației care a avut loc după ce s-a parcurs un proces de mentorat, continuu monitorizat. Al treilea studiu a fost adresat elevilor, pentru a surprinde nivelul lor de satisfacție, raportat la maniera de predare-învățare-evaluare a profesorului de educație fizică aflat la debut de carieră.

Eșantionul de lucru pentru studiile de bază 1 și 2, a fost alcătuit dintr-un grup de 5 mentori/metodiști, ce își exercită atribuțiile profesionale pe această direcție în cadrul IȘJ Brașov și 18 profesori stagiați (cu specializarea educație fizică și sportivă), care își desfășoară activitatea profesională în unitățile de învățământ preuniversitar din județul Brașov.

- Studiul de bază 1 și-a propus și realizat autoevaluarea – prin aplicarea unui chestionar specific – rolului/responsabilităților pe care îl are mentorizatul în cadrul procesului de mentorat, din perspectiva formării sale profesionale, după ce acesta a parcurs – pe durata unui an școlar – programului SMART de mentorat, pe care noi l-am elaborat și aplicat. Față de studiul preliminar, apar două modificări ale investigației, date pe de o parte de faptul că profesorii debutanți sunt îndrumați și monitorizați riguros, după un anumit plan de activități, iar pe de altă parte, mentorii/metodiștii nu sunt supuși aceluiași proces de chestionare, deoarece în cazul lor am luat în considerare că ei au o experiență vastă de predare și au ocupat posturile de metodist prin concurs, iar datele studiului preliminar sunt suficient de relevante pentru a cunoaște rolul pe care-l joacă în cadrul acestui proces formativ.
- Rezultatele studiului de bază 1, reieșite prin prelucrarea datelor chestionarului de autoevaluare a rolului mentorizatului, participant în cadrul procesului SMART de mentorat, a înregistrat pentru toți cei 60 de itemi distribuiți pe cele 6 subscale, o consistență internă foarte bună, exprimată prin valorile indicatorului statistic Cronbach's Alpha (0,719 și 0,835), pe fiecare subscală în parte. Rezultatele centralizate pe subscale, prin suma mediilor aritmetice, evidențiază diferențe mici între modul de apreciere a celor 6 subscale. Cele mai mari valori înregistrate au fost la subscala 5 – Progresul (35,66) și la subscala 4 – Procesul (35,16), unde mentorizații au acordat punctaje superioare, ceea ce reflectă încrederea profesorilor debutanți în parcursul formativ coordonat de către mentori. Suma mediilor înregistrate pentru cele 6 subscale este de 197,46 puncte, valoare care se încadrează între 240 – 161 puncte și, conform modului de acordare a scorului pe care l-am convenit, rolul

asumat de către mentorizați în cadrul procesului de mentorat este unul optim și profesionist, fapt ce confirmă ipoteza specifică a studiului de bază 1 (I₁).

- Influențele pozitive pe care programul nostru de mentorat (SMART) le-a generat la finalul studiului de bază 1, au fost întărite și de rezultatele obținute prin compararea datelor preluate din studiul preliminar 1, cu cele din studiul de bază 1, luând ca subiecți mentorizații respondenți din cadrul celor două studii. Calculând aceste date prin testul Student (semnificația diferenței dintre medii, eșantioane independente), am obținut un $t = 10,325$, mai mare de t tabelar (2,390) la pragul $p = 0,01$, ceea ce indică faptul că, nivelul de conștientizare a rolului/responsabilităților pe care-l joacă mentorizatul în cadrul procesului de mentorat, a crescut semnificativ la subiecții care au parcurs programul nostru SMART.
- Studiul de bază 2, a investigat la nivelul mentorizaților ce au finalizat programul de mentorat SMART, două tipuri de competențe ce se dezvoltă în cadrul procesului de mentorat, acestea fiind competențele didactice de specialitate (subscala 1 din chestionar), respectiv competențele inter-trans-disciplinare (subscala 2 din chestionar).
- Din analiza rezultatelor studiului de bază 2, remarcăm că scorul total realizat de eșantionul de mentorizați din județul Brașov, care au parcurs procesul de mentorat propus de noi, a fost de 67,69 puncte pentru subscala 1 – Competențe didactice de specialitate, superior celui realizat pentru Subscala 2 – Competențe inter-trans-disciplinare, care a fost de 59,34 puncte. Ambele subscale au înregistrat o consistență internă bună și foarte bună, valorile Cronbach's Alpha fiind cuprinse între 0,742 și 0,832. Suma mediilor înregistrate pentru cele 2 subscale este de 127,03 puncte, valoare care se încadrează în intervalul de 160 – 105 puncte și conform modului de acordare a scorului și de interpretare a chestionarului, aceste date ne indică faptul că, mentorizații au dezvoltat în urma parcurgerii programului de mentorat SMART, o percepție foarte bună despre nivelul de dezvoltare și manifestare a competențelor specifice educației fizice și sportive, în cadrul desfășurării activităților didactice.

Ca și în cazul studiului de bază 1, pentru a putea constata dacă beneficiile programului SMART de mentorat au fost semnificative din punct de vedere statistic, am realizat o comparare a tuturor datelor inițiale (preluate din studiul preliminar 2, unde nu s-a aplicat un program plasat anterior investigației) și finale (din studiul de bază 2, la momentul de finalizare a programului nostru de mentorat), luând în calcul punctajele medii per cei 40 de itemi ai chestionarului respectiv. Aplicând testul Student, am obținut o valoare $t = 2,721$, mai mare de $t = 2,390$ (Tabela lui Fisher) la pragul de 0,01, fapt pentru care putem afirma cu o probabilitate de 99% că nivelul de percepție a competențelor specifice educației fizice de către mentorizați, s-a îmbunătățit semnificativ, în raport cu celălalt eșantion de mentorizați din cadrul cercetării preliminare, care nu a beneficiat de un program de mentorat riguros elaborat și aplicat sistematic și continuu pe durata unui an școlar, respectiv 2018 – 2019.

Toate datele prezentate pe larg și prelucrate statistic în lucrare, la studiul de bază 2, ne-au permis să confirmăm ipoteza specifică I₂.

- Studiul de bază 3, a fost realizat pentru a constata feedback-ul elevilor participanți la lecțiile de educație fizică și care au avut ca și cadre didactice de predare, profesori aflați la debut de carieră. Pentru a sonda nivelul de satisfacție al acestor elevi (în număr de 217) față de actul de predare-învățare-evaluare, am adaptat chestionarul folosit în studiul de bază 2 (cel centrat pe competențele profesionale de specialitate), prin reformularea itemilor aplicați mentorizaților,

astfel încât întrebările să fie clare și concise pentru nivelul de înțelegere al elevilor. Astfel, a rezultat un chestionar de 20 de itemi, cu întrebări concrete asupra cărora elevii își pot exprima o părere, cât de cât obiectivă. Pentru evaluarea fiecărui item al chestionarului, s-a utilizat scala Likert cu 4 nivele de răspuns. Chestionarul a fost aplicat la sfârșitul procesului de mentorat (iunie, 2019), fiind distribuit elevilor prin toți cei 17 mentorizați vizați în cercetarea noastră.

Punctajele acordate pentru fiecare din cei 20 de itemi ai chestionarului de satisfacție, încadrați pe cele 4 variante ale scalei Likert, ne-a permis să calculăm, atât media punctajelor respondenților care au alocat un anumit punctaj (intervalul 1–4)/item, cât și ponderea procentuală a repartizării punctelor/item. Valorile mediilor aritmetice obținute se încadrează în limitele intervalului de încredere 95%CI, ceea ce ne arată că datele recoltate sunt valide și adecvate cercetării din studiul de bază 3.

Prelucrarea datelor recoltate a pus în evidență faptul că, majoritatea elevilor au o apreciere ridicată la itemii chestionarului, ceea ce sugerează influențele pozitive ale implementării programului de mentorat SMART, care a produs o ameliorare sesizabilă (semnificativă) dirijării procesului instructiv-educativ de către profesorii debutanți.

Pentru datele recoltate s-a calculat testul Student, acesta înregistrând valori peste valoarea lui t tabelar la pragul de 0,05, corespunzător celor peste 200 grade de libertate, respectiv $t=1,645$. La itemii care evaluează competențele didactice de specialitate ale mentorizaților de către elevi, toate valorile pe care le înregistrează testul Student, sunt mult mai mari decât valoarea t -ului tabelar, ceea ce ne indică faptul că datele sunt semnificative din punct de vedere statistic pentru un $p < 0,05$, drept pentru care considerăm că și ipoteza specifică I_3 se confirmă.

Pe ansamblu, prin datele recoltate, prelucrate și interpretate statistic, acestea au condus la confirmarea celor 3 ipoteze specifice (I_1 , I_2 , I_3) și implicit la acceptarea ipotezei generale a cercetării de bază, potrivit căreia „Prin autoevaluarea rolului pe care îl joacă mentorizatului în cadrul procesului de mentorat, vom putea identifica aspectele relevante ale conduitei sale, cu privire la: scopurile, comunicarea, încrederea, procesul, progresul și feedback-ul, în vederea conștientizării responsabilităților pe care le are în procesul său de formare profesională, pentru predarea disciplinei Educație fizică”.

11.2. Contribuții originale

Principala contribuție legată de originalitatea cercetării de față este chiar tematica aleasă de către noi, deoarece, cel puțin în literatura de specialitate din România, nu am găsit niciun subiect/articol care să abordeze strict această problematică și anume, aceea a procesului de mentorat ca modalitate de profesionalizare a cadrului didactic debutant, cu specializarea educație fizică și sportivă.

Cercetarea noastră a dovedit că dezvoltarea/aprofundarea, și extinderea competențelor profesionale ale cadrelor didactice cu specializarea educație fizică și sportivă se poate realiza printr-un proces bine structurat și organizat de mentorat educațional, adaptat particularităților și specificului activității didactice la disciplina Educație fizică.

În cadrul demersului de cercetare pe care l-am întreprins, am conceput și implementat un program de mentorat original, adaptat specificului educației fizice și sportive, identificabil prin acronimul SMART (S – specific, semnificativ; M – măsurabil, motivațional; A – acceptat, orientat spre acțiune; R – realist, relevant, rezonabil, orientat spre rezultate; T – în timp util, tangibil, trasabil). Într-o etapă anterioară demersului propriu-zis al cercetării, am realizat o analiză realistă a aspectelor educaționale

contemporane din România, în corelație cu tendințele de profesionalizare a carierei didactice și cu standardele de eficiență profesională, specifice predării educației fizice. Pe baza acestei analize SWOT și prin raportare la conținutul și specificul etapei de mentorat, am elaborat un traseu specific de implementare a programului de mentorat în educația fizică și sportivă.

Programul SMART este structurat pe: Obiectivele specifice programului de mentorat în educație fizică; Resurse bibliografice și informaționale; Durata de implementare a programului de mentorat în educație fizică; Evaluarea procesului de mentorat în educație fizică; Organizarea și derularea procesului de mentorat în educație fizică; Planificarea și implementarea procesului de mentorat în educație fizică (model propus) cu următoarele repere acționale: 1. Integrarea mentorizantului în cadrul mediului educațional școlar; 2. Prezentarea de către mentorizat a traseului personal de formare profesională; 3. Stabilirea obiectivelor procesului de mentorat în educație fizică; 4. Consilierea în elaborarea documentelor de planificare necesare pentru derularea inițială a activității didactice în educație fizică; 5. Asistarea la lecțiile coordonate de mentorizat; 6. Asistarea la lecțiile coordonate de mentor sau alți colegi cu specializarea educație fizică; 7. Întâlniri între mentor și mentorizat pentru analiza și reflecția activității didactice și de mentorat specific specializării educație fizică; 8. Monitorizarea și evaluarea progresului elevilor la disciplina Educație fizică; 9. Participarea la activitatea și ședințele metodice; 10. Implicarea și inițierea în proiecte educaționale sportiv-recreative școlare; 11. Optimizarea abilităților de interacțiune în comunitatea școlară; 12. Optimizarea programului de pregătire profesională; 13. Derularea de activități extracurriculare sportive și recreative; 14. Sprijinul și asistența la lecțiile deschise susținute de mentorizat; 15. Analiza progreselor înregistrate pe durata programului de mentorat; 16. Feedback-ul programului de mentorat. Fiecare dintre aceste repere acționale/operaționale are prevăzute următoarele rubrici: Activități vizate; Resurse necesare; Durata.

Un alt aspect de originalitate este dat de elaborarea scalelor de scor/punctaj pentru toate tipurile de chestionar utilizate, atât în cercetarea preliminară, cât și în cea de bază. Chiar și conținutul chestionarelor, preluate din literatura de specialitate internațională, sunt folosite pentru prima oară într-un studiu din România, care se adresează domeniului nostru de activitate, iar chestionarul de satisfacție al elevilor este complet nou, el fiind realizat de către noi, astfel încât să fie echivalenți cu itemii aplicabili la nivelul cadrelor didactice (mentori sau mentorizați) și să permită compararea reciprocă a datelor.

Nu în ultimul rând, în partea tezei care abordează fundamentarea teoretică a problematicii supuse investigației, am inclus mai multe figuri sugestive (contribuții personale), care au menirea să întărească sau/și să completeze cele afirmate în text.

11.4. Limitele cercetării

Ca orice cercetare și cea de față prezintă câteva limite pe care le-am resimțit pe durata demersului nostru. Dintre acestea, unele le considerăm ca fiind mai însemnate, altele mai puțin relevante. Dintre cele mai însemnate, le menționăm pe următoarele:

- Natura temei abordate, prin dificultatea dată de imposibilitatea de a ne implica în mod direct și permanent în derularea majorității activităților specifice procesului de predare-învățare-evaluare din sistemul preuniversitar de învățământ, a creat destul de multe dificultăți în acțiunea de monitorizare globală a demersului investigativ, fapt pentru care unele date

recoltate pot fi supuse îndoielii, în ceea ce privește obiectivitatea lor. Ne referim, în mod special, la evidența activităților procesului de mentorat SMART care s-au decontat, precum și la transpunerea în practică a tuturor reperelor acționale din cadrul acestuia.

- Cercetarea are la bază date recoltate doar prin intermediul chestionarelor, care oricât ar fi de semnificativ validate din punct de vedere statistic, au la nivelul răspunsurilor o doză destul de mare de subiectivitate la alocarea punctajelor/itemi. Acest lucru trebuie avut în vedere, iar interpretările pot fi privite cu o oarecare rezervă, justificată de altfel.
- Numărul relativ restrâns de subiecți implicați în cercetarea de bază, restrângerea studiului la nivelul unui singur județ, limitează evident generalizarea datelor noastre. A fost însă foarte dificil, chiar și la acest nivel de implementare a cercetării, să-i convingem pe cei implicați (fie metodiști sau/și mentorizați) să participe la o activitate eșalonată pe termen relativ lung, în care să fie monitorizați din punct de vedere al atribuțiilor profesionale.
- Pentru sondarea nivelului de satisfacție al elevilor, s-au distribuit chestionare doar la nivelul claselor a VIII-a, deoarece prin unele sondaje realizate într-o etapă pre impact a cercetării, ne-am dat seama că foarte mulți elevi din ciclul gimnazial (în special la clasele a V-a și a-VI-a, dar nu numai!), sunt destul de confuzi atunci când trebuie să dea o cotație itemilor unui chestionar, fie nu înțeleg ceea ce li se cere, fie – am sesizat noi – prezintă o anumită timiditate/jenă în a evalua propriul cadru didactic, deși ei au fost înștiințați de anonimul răspunsurilor date.

Cu toate aceste neajunsuri, care evident au limitat derularea în condiții optime a programului SMART de mentorat, apreciem înțelegerea și implicarea cadrelor didactice vizate în demersul nostru științific, mulțumind-le pentru ajutorul acordat în finalizarea a ceea ce ne-am propus.

11.5. Direcții viitoare de cercetare

Demersul de cercetare prezentat în această teză, sperăm să reprezinte un punct de plecare pentru unele cercetări viitoare, care vor contribui evident la dezvoltarea și extinderea cunoașterii în domeniul Știința sportului și educației fizice, cu conotații directe asupra întregului proces educațional.

Implementarea unui program de mentorat în educație fizică, reprezintă o provocare majoră pe care sistemul de învățământ românesc va trebui să-l realizeze cu mai multă consecvență și să îl adapteze periodic, în vederea eficientizării și dinamizării procesului instructiv-educativ.

Cercetările viitoare ar trebui concentrate pe identificarea modalităților de eficientizare a implementării unor programe de mentorat în sistem hibrid (on-side, combinat cu online), în funcție de diferitele contexte educaționale și sociale.

Cercetările viitoare, recomandăm să se focuseze pe corelația dintre extinderea competențelor profesionale ale profesorilor de educație fizică stagiați și reflectarea acestor ameliorări în eficiența lecțiilor de educație fizică, conform nevoilor elevilor, precum și a celor care vizează activitățile extrașcolare cu specific sportiv și recreativ.

Modul de colaborare, mai mult sau mai puțin formal, dintre mentori și mentorizați poate constitui o altă direcție de cercetare, pe baza căreia vom putea identifica aspectele relevante și/sau obstacolele care contribuie la derularea cu succes a unui program de mentorat eficient în educație fizică, precum și la identificarea unor aspecte de comunicare care nu sunt suficient exploatate sau sunt neglijate în prezent. De asemenea, o altă direcție de cercetare derivată sau/și selectivă, poate fi bazată pe modul de implementare a unui proces de mentorat diferențiat, pe mediile educaționale rural și urban.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Abrahamsson, G., Hemmer, N., Margariti, M., Moral, M., Pinto, A.O., Skelton, N., & van Vlerken, A. (2015). EMCC Coach/Mentor Competence Framework, consulatata 2020, p.5
<file:///C:/Users/user/Desktop/Dr-UNITBV/EMCC%20competences%20-%20coach%20&%20mentor%20-%20EN.pdf>
2. Aderibigbe, S., Gray, D.S. & Colucci-Gray, L. (2018), "*Understanding the nature of mentoring experiences between teachers and student teachers*", International Journal of Mentoring and Coaching in Education, 7 (1), 54-71. <https://doi.org/10.1108/IJMCE-04-2017-0028>
3. Amado, D., Del Villar, F., Sánche-Miguel, P. A., Leo, F. M., & García-Calvo, T. (2016). *Analysis of the impact of creative technique on the motivation of Physical Education students in dance content: gender differences*. The Journal of Creative Behavior, 50(1), pp.64-79
7. Andreescu, M., Apetroae, M., Apopei, M. (2014) Manualul mentorului, Editura Spiru Haret, Iași, p.9.
8. Ardelean, A., Mîndruț, O. (2012) Didactica formării competențelor, În Mîndruț, O. (coord.), Editura Vasile Goldiș University Press, Arad, p.206.
9. Argente-Linares, E., Pérez-López, M. C. & Ordóñez-Solana, C. (2016). *Practical Experience of Blended Mentoring in Higher Education*. Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning. 24 (5), pp.399-414. <https://www.tandfonline.com/doi:10.1080/13611267.2016.1273449>
10. Art.6 din Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar, aprobată prin OMECTS nr. 5561/31 oct. 2011, publicată ca anexă la O.M. în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 767bis/31 oct 2011
11. Augustiniene, A., & Ciuciulkiene, N. (2013). *Reverse mentoring as facilitating factor for the development of a beginning teacher's self-authorship process*. Social Sciences, 81(3), pp.73-84.
12. Avram, E., Cooper, G. (2008). Psihologie organizațional-managerială, Editura Polirom, Iași.
13. Bădău, A., Alexandrescu R. & Bădău D. (2021). *Perception regarding the acquiring of didactic competences of the students from the final year at the specialization physical and sports education, in the online educational process*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IX: Sciences of Human Kinetics. 14(1), pp.1-10, <https://doi.org/10.31926/but.shk.2021.14.63.1.16>
14. Balint, E., (2013), Jocul în activitățile formale și nonformale din învățământul preșcolar și primar. Editura Univeristății Transilvania din Brașov, Brașov.
15. Balog, A., Băjenaru L., & Cristescu I., (2019). *Aspecte metodologice privind dezvoltarea și validarea scalelor de măsurare în domeniul sănătății*, Romanian Journal of Information Technology and Automatic Control, 29(2), pp.85-100.
16. Bradea, L., (2007). *Comunicarea - mijloc și scop în educație*, The Proceedings of the "European Integration - Between Tradition and Modernity" Congress, Editura Universității „Petru Maior”, 2, Târgu Mureș, pp.273-282.
17. Building Effective Mentoring Relationships Mentoring Workbook, Publisher Triple Creek Associates, consultat la https://www.brockport.edu/life/leadership/Documents/Mentor%20Resources/Full_mentoring_workbook_for_PDF_link.pdf

18. Bunting, B., Dye, B., Pinnegar, S., & Robinson, K. (2012). *Understanding the dynamics of peer mentor learning: A narrative study*. Journal of the First-Year Experience & Students in Transition, 24 (1), pp.61–78.
19. Caciuc, L. (2013). Metodologia cercetrării științifice, Editura Eikon, Cluj-Napoca, p.13.
20. Catalano, H. (2013) *The role of mentoring and coaching in the initial training of teachers*, Education Sciences, 10(23), CCI3, pp.253-254.
21. Catalano, H. (2014). *The role of mentoring and coaching in the initial training of teachers*, Education Sciences, CCI3, pp.249-256.
22. Chang, L., (2020). *Innovation of the teaching mode for physical education of college students based on psychological analysis and constructivism*, Revista Argentina de Clínica Psicológica. XXIX (2), 1312-1323. <https://www.revistaclinicapsicologica.com/numero.php?idn=44&page=9>
23. Ciulei, F. (2019). *Modalități de realizare a mentoratului în învățământul preuniversitar românesc - Mentoratul de practică pedagogică microcercetare*, p.3. Consultare la http://www.isj-db.ro/static/files/RED/1.PRESCOLAR/aprilie2019/mentoratul_de_practica_pedagogica.pdf
24. Cojocaru, V. Gh. (2016). Competență – performanță – calitate: concepte și aplicații în educație. Tipografia Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Chișinău.
25. Crăciun, C. (2015). Metode și tehnici de cercetare. Editura Universitară, București.
26. Competențe și responsabilități specifice ale profesorilor mentori | Metodologie <https://lege5.ro/Gratuit/gi3denrxga/competente-si-responsabilitati-specifice-ale-profesorilor-mentori-metodologie?dp=gu3tcnrvgi3tc>
27. Cutterback, D. (2005). *Establishing and maintaining mentoring relationships: A overview of mentor and mentee competencies*. Journal of Human and Resource Management, 3(3), pp.2-9.
28. Doğan, S. & Adams, A. (2018): *Effect of professional learning communities on teachers and students: reporting updated results and raising questions about research design*. School Effectiveness and School Improvement, 1-26. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09243453.2018.1500921>
29. Dragnea A., Teodorescu S. (2000). Teoria educației fizice și sportului, Editura Cartea Școlii, București.
30. European Mentoring and Coaching Council (EMCC) and International Coach Federation (ICF) - Professional Charter for Coaching and Mentoring, 2011, p.4, <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/142-private-act--2.pdf>
31. Florea, N.V., (2014). Training, coaching, mentoring: metode și modele, Editura C.H. Beck, București.
32. Garringer, M., (2015). Elements of Effective Practice for Mentoring, consultat la https://www.mentoring.org/wp-content/uploads/2019/11/Final_Elements_Publication_Fourth.pdf)
33. Glava, C., (2009). Formarea competențelor didactice prin intermediul e-learning. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca.
34. Golubițchi, S., & Danu, E., (2019). *Impactul educației permanente în dezvoltarea personalității*. Acta Et Commentationes Sciences of Education, 1(1), 17-23. <https://doi.org/10.36120/2587-3636.v1i1.17-23>

35. Ho, D., Lee, M., & Teng, Y. (2016). *Exploring the relationship between school-level teacher qualifications and teachers' perceptions of school-based professional learning community practices*. *Teaching and Teacher Education*, 54, pp.32-43.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0742051X15300196>
36. Jinga, I., (2003). *Educație și viața cotidiană*. Editura Didactica și pedagogică R.A., București.
37. Kemmis, S., Heikkinen, H.L., Fransson, G., Aspfors, J., & Edwards-Groves, C. (2014). *Mentoring of new teachers as a contested practice: Supervision, support and collaborative self-development*. *Teaching and teacher education*, 43, pp.154-164.
38. Korca, M., (2000). *Social Cohesion and Quality – a Challenge for European Education*. În volumul: "Fourth Conference of the European Ministers of Education: Strengthening the Common European House of Education". Lisabona, pp. 51-78.
39. Kovac K, Sloan S și Starc G, (2008), - *Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives*. *European Physical Education Review*, 14(3), 299-323.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1356336X08095668>
40. Kovac, K., Leskosek, B., Jurak, G., Marinsek, M., & Tul, M. (2021). *Differences in Subject-Specific Competences between Slovenian and Italian Physical Education Teachers*. *Montenegrin Journal of Sports Science and Medicine*, 10(2), pp.53-58.
<https://www.mjssm.me/?sekcija=article&artid=223>
41. Kowalski, K., (2019). *Mentoring*. *J Contin Educ Nurs*. 1;50(12), 540-541.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31774924/>
42. Legea nr. 1/ 10.01.2011, Legea Educației Naționale
43. Luștea, A., Crașovan, M., (2020). *The Specificity of Professional Learning Communities in Romania*, *Revista de Științe ale educației* 42(2), 38-55,
<https://www.semanticscholar.org/paper/The-Specificity-of-Professional-Learning-in-Romania-Lu%C8%99tea-Cra%C8%99ovan/f5c2e88418939a7924c54d12ea3cb8dfac1ce983>
44. Metodologia de realizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior Ghid de aplicare., <http://www.invatamant-superior.ro/wp-content/uploads/2013/08/Metodologie-CNCIS.pdf>
45. Mijaică, R., Balint, G., & Balint, L., (2019). *The dynamics of children's class cohesion and interpersonal relations in physical education learning at primary and gymnazial cycling education*, *Bulletin of the Transilvania University of Brașov Series IX: Sciences of Human Kinetics*, 12(61),
<https://doi.org/10.31926/but.shk.2019.12.61.22>
46. Nash, P. & Shaffer Williamson, D. (2011). *Mentor modeling: the internationalization of modeled professional thinking in an epistemic game*. *Journal of Computer Assisted Learning*. 27(2), pp.173-189.
47. Nicole, I., (2011). *Comunicare în educație, modul 3*, București, consultare la <http://mentoraturban.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducativale/Modul%203%20Comunicarea%20in%20educatie.pdf>
48. Ordinul Ministrului 5485 / 29 septembrie 2011
49. Pătrăuță, T., (2018). *Limbajul și specificitatea comunicării educaționale*. Trivent Publishing, pp.37-46.
50. Popa, M., (2008). *Statistică pentru psihologie, Teorie și aplicații SPSS*, Ediția a II a, Editura Polirom, București, p.51.

51. Popescu, C., (2011). *Educația permanentă, realitate a societății informaționale*, Studii de Biblioteconomie și Știința Informării / Library and Information Science Research, 15, pp.62-69.
52. Rusu, C.E, Mocanu M, Samoilă M.E., (2015), *Educație pentru comunicare*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, p.45.
53. Scarlat E., Scarlat M.B. (2011). *Tratat de educație fizică*, Editura Didactică și Pedagogică, București,
54. Schnitzius M, Kirch A, Mess F, Spengler S. (2019). *Inside Out: A Scoping Review on the Physical Education Teacher's Personality*. *Front Psychol.* <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31781005/>
<https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/bjep.12415>
55. Silvaș A., (2008). *Consiliere și orientare, curs pentru uzul studenților*, University of Petru Maior, DPPD, pp.36.
56. Silvaș, A., (2020). *Educație prin coaching și leadership. Abordări teoretico-aplicative*, Editura Școala Ardeleană, București, pp.10-11.
57. Simanungkalit A. G., Rondonuwu, J. J., (2020). *Mentoring Style, Self-Description, and Academic Achievement in English Class*. *JELPEDLIC*, 5(1), pp.1-11.
58. Spiță, D. (coord.), (2020). *Manualul mentorului suport teoretic și exemple de bune practice*, Publicat Fundația Euroed, Iași, consultat la <https://www.euroed.ro/userfiles/MANUALUL%20MENTORULUI.pdf>
59. Stan, C., (2020). *Mentorat și coaching în educație*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, p.15.
60. *Statistică matematică* consultată la <https://profs.info.uaic.ro/~val/statistica/StatGloss.htm>
61. Talaghir, L. G., & Iconomescu ,T. M., (2018). *Study regarding the implementation of the innovative theoretical component in the school curriculum for physical education within the Romanian school system*. In: *The 10th International Conference on Education and New Learning Technology*, Palma, 2nd-4th of July, pp. 6169-6177
62. Tăsica, L., (2003). *Delimitări conceptuale în consilierea carierei adulților în Consilierea carierei adulților*, Jigău M.(coord.), Editura Afir, București.
63. Taylor, R. A. & Hooley, T. (2014). *Evaluating the impact of career management skills module and internship programme within a university business school*. *British Journal of Guidance & Counselling*, 42(5), pp. 487-499. <http://dx.doi.org/10.1080/03069885.2014.918934>
64. Tohănean, D. I., & Turcu, I., (2017). *Comparative study on the level of psychomotricity of students (1st and 2nd year)*. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IX*, 10(59) No. 2, pp.123-128
65. Trăistaru, M., (2019). *Rolul profesorului mentor în învățământul preșcolar românesc* (ediție online pdf,) a fost înregistrată având codul ISBN 978-973-0-29784-3, consultat la ([https://iteach.ro/pg/blog/maria.traistaru/read/84974/rolul-profesorului-mentor-in-
invatamantul-prescolar-romanesc](https://iteach.ro/pg/blog/maria.traistaru/read/84974/rolul-profesorului-mentor-in-invatamantul-prescolar-romanesc))
66. Vuyisile, M., (2015). *The struggle to improve schools: Voices of South African teacher mentors*, *Educational Management Administration & Leadership*, 44(6), pp.1-15, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1741143215595416>
67. Zachary, L., (2000). *The mentor's guide: Facilitating effective learning relationships*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.